

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُم

عربی. زبان قرآن (۱)

رشته ادبیات وعلوم انسانی

پایه دهم

دوره دوم متوسطه

کاری از:

منصوره خوشخو

سال تحصیلی ۱۴۰۳ - ۱۴۰۲

کانال اُحِبُّ الْعَرَبِيَّةَ

@OhebboArabic

الفهرس

۴	ذَٰلِكَ هُوَ اللَّهُ	الدرس الأول
۵	الْمُعْجَم	
۶	إِعْلَمُوا - الْأَفْعَالِ وَ الضَّمَائِرُ وَ أَسْمَاءُ الْإِشَارَةِ	
۱۱	جَوَازٌ - اَلتَّعَارُفِ	
۱۲	اَلتَّمَارِينِ	
۱۵	اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ	
۱۸	إِنكُمْ مَسْئُولُونَ	الدرس الثاني
۲۰	الْمُعْجَم	
۲۰	عَوَلِ النَّصِّ	
۲۱	إِعْلَمُوا - الْأَعْدَادُ مِنْ وَاحِدٍ إِلَى مِئَةٍ	
۲۳	جَوَازٌ - فِي مَطَارِ النَّجْفِ	
۲۴	اَلتَّمَارِينِ	
۲۷	اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ	
۲۸	فَطَرُ السَّمَكِ	الدرس الثالث
۳۰	الْمُعْجَم	
۳۰	عَوَلِ النَّصِّ	
۳۱	إِعْلَمُوا - اَلْفِعْلُ الثَّلَاثِي الْمَجْرَدُ وَ الْمَزِيدُ (۱) - اَلْفِعْلُ اللَّازِمُ وَ اَلْفِعْلُ الْمُتَعَدِّي	
۳۷	جَوَازٌ - فِي قِسْمِ الْجَوَازَاتِ	
۳۸	اَلتَّمَارِينِ	
۴۰	اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ	
۴۱	اَلتَّعَارُفُ السَّلَامِيُّ	الدرس الرابع
۴۳	الْمُعْجَم	
۴۳	عَوَلِ النَّصِّ	
۴۴	إِعْلَمُوا - اَلْفِعْلُ الثَّلَاثِي الْمَزِيدُ (۲)	
۵۱	جَوَازٌ - فِي صَالَةِ التَّفْتِيشِ	
۵۲	اَلتَّمَارِينِ	
۵۵	اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ	

الفهرس

شماره درس	موضوع	شماره صفحه
الدرس الخامس	هَذَا خَلَقَ اللَّهُ	۵۶
	الْمُعْجَمُ	۵۷
	حَوْلَ النَّصِّ	۵۸
	إِعلموا - الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ وَ الْإِسْمِيَّةُ	۵۸
	جَوَازٌ - مَعَ سَائِقِ سَيَّارَةِ الْأَجْرَةِ	۶۰
	الْتِمَازِينَ	۶۱
	الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ	۶۴
الدرس السادس	الْمَعَالِمُ الْخَلَابَةُ	۶۹
	الْمُعْجَمُ	۷۱
	حَوْلَ النَّصِّ	۷۱
	إِعلموا - إعراب أجزاء الْجُمْلَةِ الْإِسْمِيَّةِ وَ الْفِعْلِيَّةِ - إعراب الصِّفَةِ وَ الْمُضَافِ إِلَيْهِ	۷۲
	جَوَازٌ - فِي الصِّدْلِيَّةِ	۷۵
	الْتِمَازِينَ	۷۶
الدرس السابع	يَا مَنْ صَنَاعَةُ النَّفْطِ	۷۹
	الْمُعْجَمُ	۸۰
	حَوْلَ النَّصِّ	۸۱
	إِعلموا - آفْعَلُ الْمَجْهُولُ	۸۲
	جَوَازٌ - مَعَ مَسْئُولِ اسْتِقْبَالِ الْفُنْدُقِ	۸۵
	الْتِمَازِينَ	۸۶
	الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ	۸۸
الدرس الثامن	يَا مَنْ فِي الْبَحَارِ عَجَائِبُهُ مِنْ دُعَاءِ الْجَوْشَنِ الْكَبِيرِ	۸۹
	الْمُعْجَمُ	۹۱
	حَوْلَ النَّصِّ	۹۱
	إِعلموا - أَلْجَارُ وَ الْمَجْرُورُ وَ نَوْنُ الْوَقَايَةِ	۸۷
	جَوَازٌ - مَعَ مُشْرِفِ الْخَدَمَاتِ	۹۲
	الْتِمَازِينَ	۹۷
	الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ	۱۰۰

الدرس الأول برگرد

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾^۱ / الأنعام / ۱
ستایش از آن خدایی است که آسمان‌ها و زمین را آفرید و تاریکی‌ها و روشنایی را قرار داد.

الدرس الأول (درس اول)
ذاك هو الله آن همان خداست.

انظر لتلك الشجرة ذات العُصون النضرة
به آن درخت دارای شاخه های تر و تازه بنگر.

كيف مات من حبة و كيف صارت شجرة
چگونه از دانه ای روییده و درختی شده است؟

فابحث و قل من ذا الذي يخرج منها الثمرة
پس جستجو کن و بگو چه کسی میوه را از آن بیرون می آورد؟

و انظر إلى الشمس التي جذوتها مستعرة
و به خورشیدی که پاره آتش آن فروزان است بنگر.

فيها ضياء و بها حرارة منتشرة
در آن نور هست و به کمک آن گرمای پراکنده هست.

من ذا الذي أوجدها في الجو مثل الشررة
چه کسی آن را در فضا همچو پاره آتش پدید آورد؟

ذاك هو الله الذي أنعمه منهم
آن همان خدایی است که نعمت‌هایش ریزان است.

ذو حكمة بالغة و قدرة مقتدره
دارای (حکمتی) دانشی کامل و نیرویی توانا است.

انظر إلى الليل فمن أوجد فيه قمره
به شب بنگر؛ پس چه کسی ماهش را در آن پدید آورده است؟

^۱ الشاعِر: معروف الرصافي، شاعر عراقي من أب كُرديّ النّسب و أم تُركمانيّة، له آثار كثيرة في النثر و الشعر.

وَ زَانَهُ بِالنَّجْمِ كَالدَّرِّ الْمُنْتَشِرَةِ
و با ستارگانی مانند مرواریدهای پراکنده آراست؟ (زینت داد)

وَ انْظُرْ إِلَى الْغَيْمِ فَمَنْ أَنْزَلَ مِنْهُ مَطَرَهُ
وبه ابر بنگر؛ پس چه کسی بارانش را از آن نازل کرد؟

فَصَيَّرَ الْأَرْضَ بِهِ بَعْدَ اغْبَارٍ خَضِرَةٍ
وزمین را پس از تیره رنگی (غبارآلودگی) سرسبز گردانید؟

وَ انْظُرْ إِلَى الْمَرْءِ وَ قُلْ مَنْ شَقَّى فِيهِ بَصَرَهُ
و به انسان بنگر و بگو چه کسی بینایی را در او شکافت؟

مَنْ ذَا الَّذِي جَهَّزَهُ بِقُوَّةٍ مُفْتَكِرَةٍ
چه کسی او را به نیرویی اندیشمند مجهز کرد؟

ذَاكَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي أَنْعَمَهُ مِنْهُمْ
آن همان خدایی است که نعمت‌هایش ریزان است.

□ آموختن معنای کلمات باید در خلال ترجمه متون و عبارات محقق شود.

برگرد الْمُعْجَم

غَصُون: شاخه‌ها (مفرد: غَصْن) غَيْم: ابر قُل: بگو مُسْتَعْرَة: فروزان مُفْتَكِرَة: اندیشمند مُنْهَمِرَة: ریزان نَضْرَة: تر و تازه مَمْت: رشد کرد «مؤنث هما» يُخْرِج: درمی‌آورد	دَرَر: مرواریدها (مفرد: دَر) ذا: این ← هَذَا ذات: دارای ذَاكَ: آن ذو: دارای زَان: زینت داد شَرَرَة: اخگر (پاره آتش) شَقَّى: شکافت صَيَّر: گردانید ضياء: روشنایی	اغْبَار: تیره رنگی، غبارآلودگی النَّجْم: ستارگان «مفرد: نَجْم» نَجْمَة: « أَنْزَلَ: نازل کرد أَنْعَم: نعمت‌ها «مفرد: نِعْمَة» أَوْجَد: پدید آورد بَالِغ: کامل جَذْوَة: پاره آتش جَهَّز: مجهز کرد خَضِرَة: سرسبز
--	--	--

هـ اِعْلَمُوا هـ برگرد

صِيغُ الْأَفْعَالِ

با نام گذاری صیغه‌های (ساخت‌های) فعل‌ها در دستور زبان عربی آشنا شوید.

نام صیغه ^۲ (ساخت) به فارسی و عربی		ضمیر		ماضی	مضارع	امر	نهی
اول شخص مفرد	متکلم وحده	من	أنا	فَعَلْتُ	أَفْعُلُ		
دوم شخص مفرد	مفرد مذکر مخاطب ^۲	تو	أَنْتَ	فَعَلْتَ	تَفْعَلُ	إِفْعَلْ	لا تَفْعَلْ
	مفرد مؤنث مخاطب		أَنْتِ	فَعَلْتِ	تَفْعَلِينَ	إِفْعَلِي	لا تَفْعَلِي
سوم شخص مفرد	مفرد مذکر غایب	او	هُوَ	هِيَ	يَفْعَلُ		
	مفرد مؤنث غایب		هِيَ	فَعَلَتْ	تَفْعَلُ		
اول شخص جمع	متکلم مع الغیر	ما	نَحْنُ	فَعَلْنَا	نَفْعَلُ		
دوم شخص جمع	جمع مذکر مخاطب	شما	أَنْتُمْ	فَعَلْتُمْ	تَفْعَلُونَ	إِفْعَلُوا	لا تَفْعَلُوا
	جمع مؤنث مخاطب		أَنْتُنَّ	فَعَلْتُنَّ	تَفْعَلْنَ	إِفْعَلْنَ	لا تَفْعَلْنَ
	مثنای مذکر مخاطب		أَنْتُمَا	فَعَلْتُمَا	تَفْعَلَانِ	إِفْعَلَا	لا تَفْعَلَا
	مثنای مؤنث مخاطب		أَنْتُمَا	فَعَلْتُمَا	تَفْعَلَانِ	إِفْعَلَا	لا تَفْعَلَا
سوم شخص جمع	جمع مذکر غایب	ایشان	هُمْ	هَؤُلَاءِ	يَفْعَلُونَ		
	جمع مؤنث غایب		هُنَّ	هَؤُلَاءِ	تَفْعَلْنَ		
	مثنای مذکر غایب		هُمَّ	فَعَلُوا	يَفْعَلُونَ		
	مثنای مؤنث غایب		هُنَّ	فَعَلْنَ	يَفْعَلْنَ		

^۲ این بخش یادآوری مهم ترین قواعد سال های گذشته و برای «مطالعه در خانه» است.
^۲ از ذکر نام صیغه‌ها به صورت للغائب، للمخاطب و ... در ارزشیابی و کنکور خودداری شود.

ترتیب الأفعال و الضمائر في اللغة العربية

الصيغة	الضمير المنفصل	الضمير المتصل	الفعل الماضي	الفعل المضارع	فعل الأمر	فعل النهي
١	هُوَ	هُ	فَعَلَ	يَفْعَلُ		
٢	هُمَا	هُمَا	فَعَلَا	يَفْعَلَانِ		
٣	هُمْ	هُمْ	فَعَلُوا	يَفْعَلُونَ		
٤	هِيَ	هَا	فَعَلَتْ	تَفْعَلُ		
٥	هُمَا	هُمَا	فَعَلَتَا	تَفْعَلَانِ		
٦	هُنَّ	هُنَّ	فَعَلْنَ	يَفْعَلْنَ		
٧	أَنْتَ	كَ	فَعَلْتَ	تَفْعَلُ	إِفْعَلْ	لَا تَفْعَلْ
٨	أَنْتُمَا	كُمَا	فَعَلْتُمَا	تَفْعَلَانِ	إِفْعَلَا	لَا تَفْعَلَا
٩	أَنْتُمْ	كُم	فَعَلْتُمْ	تَفْعَلُونَ	إِفْعَلُوا	لَا تَفْعَلُوا
١٠	أَنْتِ	كِ	فَعَلْتِ	تَفْعَلِينَ	إِفْعَلِي	لَا تَفْعَلِي
١١	أَنْتُمَا	كُمَا	فَعَلْتُمَا	تَفْعَلَانِ	إِفْعَلَا	لَا تَفْعَلَا
١٢	أَنْتِنَّ	كُنَّ	فَعَلْتِنَّ	تَفْعَلْنَ	إِفْعَلْنَ	لَا تَفْعَلْنَ
١٣	أَنَا	حِي	فَعَلْتُ	أَفْعَلُ		
١٤	نَحْنُ	نَا	فَعَلْنَا	نَفْعَلُ		

الضَّمَائِرُ

مثال		ضمیر متصل		ضمیر منفصل		
من و خانواده‌ام	أنا و أُسرَتِي	ي	م، - من		أنا	من
	أنت و صَدِيقُكَ	كَ	ت، - تو		أنتَ	تو
تو و دوستت	أنت و صَدِيقَتُكَ	كِ			أنتِ	
	هو و زَمِيلُهُ	هُ	ش، - او		هُوَ	او
او و هم کلاسی‌اش	هي و زَمِيلَتُهَا	هَا			هِيَ	
	نحن و مدرستنا	نا	مان، - ما		نحنُ	ما
شما و دوستانتان	أنتم و أَصْدِقَاؤُكُمْ	كُمْ	تان، - شما		أنتم	شما
	أنتن و صَدَقَاتُكُنَّ	كُنَّ			أنتنَّ	
	أنتم و صَدِيقَاكُمْ	كُمْ			أنتمَا	
	أنتم و صَدِيقَتَاكُمْ	كُمْ			أنتمَا	
ایشان و هم کلاسی‌هایشان	هم و زَمَلَاؤُهُمْ	هُمْ	شان، - ایشان		هُمْ	ایشان
	هن و زَمِيلَاتُهُنَّ	هُنَّ			هُنَّ	
	هما و زَمِيلَاهُمَا	هُمَا			هُمَا	
	هما و زَمِيلَتَاهُمَا	هُمَا			هُمَا	

معنی الأفعال

ماضی		مضارع		امر	نهی
انجام دادم	فَعَلْتُ	انجام می‌دهم	أَفْعُلُ		
انجام دادم	فَعَلْتُ	انجام می‌دهی	تَفْعُلُ	انجام بده	لا تَفْعَلْ
	فَعَلْتِ		تَفْعَلِينَ		لا تَفْعَلِي
انجام داد	فَعَلَ	انجام می‌دهد	يَفْعُلُ		
	فَعَلَتْ		تَفْعُلُ		
انجام دادیم	فَعَلْنَا	انجام می‌دهیم	نَفْعُلُ		
انجام دادید	فَعَلْتُمْ	انجام می‌دهید	تَفْعُلُونَ	انجام بدهید	لا تَفْعَلُوا
	فَعَلْتُنَّ		تَفْعُلْنَ		لا تَفْعَلْنَ
	فَعَلْتُمَا		تَفْعَلَانِ		لا تَفْعَلَا
	فَعَلْتُمَا		تَفْعَلَانِ		لا تَفْعَلَا
انجام دادند	فَعَلُوا	انجام می‌دهند	يَفْعُلُونَ		
	فَعَلْنَ		يَفْعُلْنَ		
	فَعَلَا		يَفْعَلَانِ		
	فَعَلَتَا		تَفْعَلَانِ		

هرگاه بعد از اسم اشاره، اسم دارای ال نباشد:

اسم اشاره، به شکلی که دیده می شود معنا می کنیم.

و اسم بعد از آن، در نقش خبر

هذا فلاح. این کشاورز است.

هؤلاء فلاحون: اینان کشاورزند.

هرگاه بعد از اسم اشاره، اسم دارای ال بیاید:

اسم اشاره را به صورت مفرد (این یا آن) ترجمه می کنیم.

اسم بعد از اشاره را مشار الیه یا تابع می گوئیم.

اسم اشاره^۱

هَذَا الْفَلَّاحُ		این کشاورز (مذکر)
هَذِهِ الْفَلَّاحَةُ		این کشاورز (مؤنث)
هَؤُلَاءِ الْفَلَّاحُونَ هَؤُلَاءِ الْفَلَّاحِينَ		این کشاورزان (جمع مذکر)
هَؤُلَاءِ الْفَلَّاحَاتُ		این کشاورزان (جمع مؤنث)
هَٰذَانِ الْفَلَّاحَانِ هَٰذَيْنِ الْفَلَّاحَيْنِ		این کشاورزان (مثنای مذکر)
هَاتَانِ الْفَلَّاحَتَانِ هَاتَيْنِ الْفَلَّاحَتَيْنِ		این کشاورزان (مثنای مؤنث)

۱- اسم اشاره دور برای «مفرد مذکر: ذَلِكَ» و برای «مفرد مؤنث: تِلْكَ» به معنای «آن» است.

اسم اشاره دور برای «جمع مذکر» و «جمع مؤنث» به صورت مشترک «أُولَٰئِكَ» است.

در گروه‌های دو نفره، شبیه گفت‌وگوی زیر را اجرا کنید.

جواز برگرد

التعارف^۱

آشنایی با یکدیگر

<p>◆ زائر مرقد امیر المؤمنین علی علیه السلام زائر مرقد امیر مومنان علی (ع)</p>	<p>◆ أحد الموظّفين في قاعة^۲ المطار^۳ یکی از کارمندان در سالن فرودگاه</p>
<p>◆ السلام عليكم . سلام عليكم</p>	<p>◆ عليكم السلام ورحمة الله وبركاته. درود و مهر و برکت‌های خدا بر شما باد</p>
<p>◆ صباح الخير يا أخي. صبح به خیر برادر(ای برادرم).</p>	<p>◆ صباح النور و السرور. صبح به روشنایی و شادی.</p>
<p>◆ كيف حالك؟ حالت چطور؟</p>	<p>◆ أنا بخير، وكيف أنت؟ من خوبم، و تو چطوری؟</p>
<p>◆ بخير و الحمد لله. خوبم، خدا را شکر.</p>	<p>◆ عفوًا، من أين أنت؟ ببخشید، اهل کجایی؟</p>
<p>◆ أنا من الجمهورية الإسلامية الإيرانية. من از جمهوری اسلامی ایرانم.</p>	<p>◆ ما اسمك الكريم؟ اسم شریف شما چیه؟</p>
<p>◆ إسمي حسين و ما اسمك الكريم؟ اسم من حسین و اسم شریف شما چیه؟</p>	<p>◆ إسمي عبد الرحمن. اسم من عبد الرحمانه.</p>
<p>◆ هل سافرت إلى إيران حتى الآن؟ آیا تا کنون به ایران مسافرت کردی؟</p>	<p>◆ لا، مع الأسف. لكنني أحب أن أسافر. نه، متأسفانه. ولی من دوست دارم که سفر کنم.</p>
<p>◆ إن شاء الله تسافر إلى إيران! اگر خدا بخواد به ایران سفر می‌کنی؟</p>	<p>◆ إن شاء الله؛ إلى اللقاء؛ مع السلامة. اگر خدا بخواد؛ به امید دیدار؛ به سلامت.</p>
<p>◆ في أمان الله. خدا حافظ (در امان خدا)</p>	<p>◆ في أمان الله وحفظه، يا حبيبي. خدا حافظ (در امان خدا و حفظ او)، دوست من (ای دوست من)</p>

۱. تعارف: آشنایی با یکدیگر ۲. قاعة: سالن «جمع: قاعات» ۳. مطار: فرودگاه «جمع: مطارات» ۴. أن أسافر: که سفر کنم «ماضي: سافر / مضارع: يسافر»

کتاب التمارین برگرد

● التمرین الأول: کَمِّلْ تَرْجَمَةَ الْآيَاتِ وَ الْأَحَادِيثِ التَّالِيَةِ.

- ۱- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾ الصَّف : ۲
ای کسانی که ایمان آورده‌اید، که چرا می‌گویید آنچه انجام نمی‌دهید.
- ۲- ﴿وَأَعْمَلُوا صَالِحاً إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾ الْمُؤْمِنُونَ : ۵۱
و کار نیکو که انجام دهید؛ زیرا من به آنچه انجام می‌دهید، آگاهم.
- ۳- ﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ الْأَعْرَاف : ۴۷
پروردگارا، که ما را با گروه ستمکار قرار مده.
- ۴- «لَا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَ صَوْمِهِمْ وَ كَثْرَةِ الْحَجِّ... وَلَكِنْ انظُرُوا إِلَى صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْأَمَانَةِ». رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
به بسیاری و روزه‌شان و بسیاری حج گزاردن بلکه به و امانتداری آنها
که نماز یا نمازشان - نگرید - راستی گفتار - بنگرید
- ۵- «إِرْحَمَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمَكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ». رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
به کسی که در زمین است که رحم کن تا کسی که در آسمان است ، به تو رحم کند.
- ۶- «أُطْلِبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ فَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ». رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
دانش را طلب کنید گرچه ، زیرا طلب دانش که در چین باشد- واجب است.

● التمرین الثاني: اِقْرَأِ الْأَحَادِيثَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنْ تَرْجَمَتَهَا الصَّحِيحَةَ.

- ۱- «إِعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَ اِعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا». رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
برای (دنیایت □ - دنیا □) چنان کار کن گویی همیشه (زندگی می‌کنی □ - لذت می‌بری □)
و برای آخرت چنان کار کن گویی (فردا می‌میری □ - نزدیک است بمیری □).
که دنیایت - زندگی می‌کنی - فردا می‌میری
- ۲- «أَنْظُرْ إِلَى مَا قَالَ وَ لَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالَ». أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
به آنچه گفته است (بنگر □ - می‌نگرم □) و به آن که گفته است (ننگر □ - نمی‌نگرم □).
که بنگر - ننگر
- ۳- «إِذَا مَلَكَ الْأَرَادِلُ هَلَكَ الْأَفَاضِلُ». أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
هرگاه فرومایگان «فرومایه‌ترها»، (به فرمانروایی برسند □ - گرامی شوند □)؛ شایستگان «برترها» هلاک می‌شوند.
که به فرمانروایی برسند
- ۴- «مَنْ زَرَعَ الْعُدْوَانَ حَصَدَ الْخُسْرَانَ». أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
هرکس (دشمنی □ - دوستی □) کاشت؛ (زیان □ - سود □) درو کرد.
که دشمنی - زیان

۵- « أَلَكَلَامُ كَالدَّوَاءِ؛ قَلِيلُهُ يَنْفَعُ وَكَثِيرُهُ قَاتِلٌ. » أمير المؤمنين علي عليه السلام
سخن مانند داروست. اندکش (سود می‌رساند □ - شفا می‌دهد □) و بسیارش گشنده است.
سود می‌رساند

۶- إِذَا قَدَرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ؛ فَاجْعَلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ. أمير المؤمنين علي عليه السلام
هر گاه (بر دشمنت قادر شدی □ - دشمن را شکست دادی □)، پس بخشیدن او را شکرانه قدرت یافتن بر او (قرار می‌دهی □ - قرار بده □).
بر دشمنت قادر شدی، توانایی یافتی - قرار بده

۷- قَوْلٌ «لَا أَعْلَمُ» نِصْفُ الْعِلْمِ. أمير المؤمنين علي عليه السلام
گفتن (می‌دانم □ - نمی‌دانم □) نیمی از دانش است.
نمی‌دانم

عَيْنٌ: تعیین کن، مشخص کن
بیشتر بدانیم: الدنيا ≠ الآخرة / تعيش ≠ تموت / أنظر ≠ لا تنتظر / الأراذل ≠ الأفاضل / قليل ≠ كثير / ينفع ≠ يضر

● التَّمرينُ الثَّالثُ: صَعِّ في الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبِ. «كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ»

-
- ۱- الشَّرَرَةُ (اخگر) ⑦ من الأحجار الجميلة الغالية ذات اللون الأبيض.
(از سنگ‌های زیبا ی گران قیمت دارای رنگ سفید هستند.)
- ۲- الشَّمْسُ (خورشید) ② جذوتها مستعرة، فيها ضياءٌ وبها حرارةٌ منتشرة.
(آتشش فروزان است، در آن روشنایی است و به کمک آن گرمایی پراکنده است.)
- ۳- الْقَمَرُ (ماه) ③ كوكبٌ يدور حول الأرض؛ ضياؤه من الشمس.
(ستاره ای است که به دور زمین می‌چرخد ، روشنایی‌اش از خورشید است.)
- ۴- الْأَنْعَمُ (نعمت‌ها) ⑤ بخار متراکم في السماء ينزل منه المطر.
(بخاری فشرده و انبوه (جمع شده) در آسمان است که باران از آن می‌بارد.)
- ۵- الْعَيْمُ (ابر) ⑥ من الملابس النسائية ذات الألوان المختلفة.
(ازلباس‌های زنانه دارای رنگ‌های مختلف است.)
- ۶- الْفُسْتَانُ (پیراهن زنانه) ① قطعة منفصلة عن النار المستعرة.
(پاره ای جدا از آتش فروزان است.)
- ۷- الدَّرَرُ (مرواریدها)

۱- صَعِّ بگذار

● التَّمرینُ الرَّابِعُ: صَعِّ هَذِهِ الْجُمْلَةَ وَ التَّرَاكِبَ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ.

هُؤْلَاءِ فَائِزَاتٍ / هَذَا دَلِيلَانِ / تِلْكَ بَطَارِيَّةٌ / أُولَئِكَ الصَّالِحُونَ / هُؤْلَاءِ الْأَعْدَاءُ / هَاتَانِ الزُّجَاجَتَانِ

مفرد مؤنث	مثنی مذکر	مثنی مؤنث
تلك بطارية آن باطری است.	هذان الدليلان این دو راهنما	هاتان الزوجتان این دوشیشه
جمع مذکر سالم	جمع مؤنث سالم	جمع مکسر
أُولَئِكَ الصَّالِحُونَ آن درستکاران	هُؤْلَاءِ فَائِزَاتٍ اینان برنده‌اند.	هُؤْلَاءِ الْأَعْدَاءُ این دشمنان

هرگاه بعد از اسم اشاره، اسم دارای ال بیاید:
اسم اشاره را به صورت مفرد (این یا آن) ترجمه می کنیم.
اسم بعد از اشاره را مشار الیه یا تابع می گوئیم.

● التَّمرینُ الْخَامِسُ: صَعِّ الْمُتَرَادِفَاتِ وَ الْمُتَضَادَّاتِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ. = ≠

ضياء / نام / ناجح / مسرور / قریب / جمیل / نهاية / یمن / غالية / شراء / مسموح / مجد

رَخِیصَةٌ ≠ غَالِیَّةٌ ارزان ≠ گرانها، ارزشمند	رَاسِبٌ ≠ نَاجِحٌ مردود ≠ قبول	یَسَارٌ ≠ یَمِینٌ چپ ≠ راست
بَیْعٌ ≠ شِراءٌ فروش ≠ خرید	بِدَايَةٌ ≠ نِهَايَةٌ آغاز ≠ پایان	بَعِيدٌ ≠ قَرِيبٌ دور ≠ نزدیک
رَقْدٌ = نَامٌ خوابید، بستری شد	قَبِيحٌ ≠ جَمِیلٌ زشت ≠ زیبا	نور = ضِیاءٌ نور، روشنائی
حَزِینٌ ≠ مَسْرُورٌ اندوهگین ≠ شاد	مُجْتَهِدٌ = مُجِدٌ کوشا، تلاشگر	مَمْنُوعٌ ≠ مَسْمُوحٌ غیر مجاز ≠ مجاز

● التَّمرینُ السَّادِسُ: ارْسُمْ عَقَارِبَ السَّاعَاتِ.

الْسادِسَةُ إِلَّا رُبْعًا

الْثَامِنَةُ وَ النِّصْفُ

الْخَامِسَةُ وَ الرُّبْعُ

بگردید

إِنِ احْتِ فِي الْإِنْتَرِنْتِ أَوْ الْمَكْتَبَةِ عَنْ نَصِّ قَصِيرٍ أَوْ جَمَلٍ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ حَوْلَ عَظَمَةِ مَخْلُوقَاتِ اللَّهِ، ثُمَّ تَرْجِمُهُ إِلَى الْفَارْسِيَّةِ مُسْتَعِينًا^۳ بِمُعْجَمٍ عَرَبِيٍّ - فارسی.

در اینترنت یا کتابخانه دنبال متنی کوتاه یا جملاتی به زبان عربی پیرامون عظمت مخلوقات بگردید، سپس آن را با استفاده از فرهنگ لغت عربی-فارسی به فارسی ترجمه کنید.

﴿وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا﴾ آل عمران: ۱۹۱
و در آفرینش آسمان ها و زمین می اندیشند ؛ پروردگارا این را بیهوده نیافریده ای.

خلق الله سبحانه وتعالى الكون وخلق الانسان ليعبد الله ويتفكر في خلقه وكائناته.
خداوند پاک و منزّه و بلندمرتبه هستی را خلق کرد و انسان را آفرید تا خداوند را عبادت کند و در آفرینش و هستی اش تفکر کند.

فلم يخلق أي شيء عبثاً. من الأمور التي يجب التفكير فيها ورؤية عظمة الخالق فيها: خلق البحار والمحيطات والأنهار والتفكر في خلق الجبال.

پس هیچ چیز را بیهوده نیافریده است و از جمله اموری که باید در آن تفکر کرد و عظمت آفریدگار را در آن دید: آفرینش دریاها و اقیانوس ها و رودها و اندیشیدن در آفرینش کوه ها است.

جبال گبیرکوه في مدينة بدره محافظة إيلام
سلسله جبال کبیر کوه در شهر بدره در استان ایلام

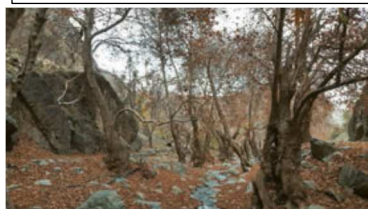

خلق البحار والمحيطات والأنهار والتفكر في خلق الجبال.
آفرینش دریاها و اقیانوس ها و رودها و اندیشیدن در آفرینش کوه ها است.

ومن أعظم الكون، التفكير في اليوم الآخر، يوم الحساب.
و از بزرگترین اندیشه ها در هستی، تفکر در روز قیامت روز حساب است.

اللهم ثبتنا في اليوم العظيم.
خدایا ما را در این روز بزرگ ثابت قدم کن.

وادي دلفارد في محافظة کرمان
دره دلفارد در استان کرمان

عين راميان في محافظة غلستان
چشمه رامیان در استان گلستان

شاطئ كوشكنار في محافظة هرمزگان
ساحل کوشکنار در استان هرمزگان

کوشکنار در غرب استان هرمزگان دارای ساحل شنی زیبا در کنار صخره های بزرگ است.
چشمه گل رامیان یا دالان بهشت از جاهای دیدنی در استان گلستان به شمار می رود و یکی از عمیق ترین چشمه آب سرد جهان است.
ییلاق دلفارد دارای آبشار دلفارد یا دره گلم دخترکش در ۴۷ کیلومتری شهر جیرفت در استان کرمان یکی از جاذبه های طبیعی و مراکز دیدنی است.
لغت گلم به معنی حوضچه آبی.

^۳ مُسْتَعِينًا ب: با استفاده از

#بیشتر بدانیم

□ تلك الغصون النضرة

● من ذا الذي أوجدها في الجو مثل الشره

● ذاك هو الله الذي أنعمه منهمره

در زبان فارسی برای اشاره کردن به اشخاص و اشیاء از کلمات:
این (برای نزدیک) و آن (برای دور) استفاده می کنیم:
این دانش آموز است. آن معلم است.
این تخته است. آن کتاب است.

◈ - اسم اشاره در زبان عربی:

ذا همان " هذا " بوده به معنی (=این) که حرف " هاء " برای تنبیه بکار می رود.
و برای اینکه به دور دلالت کند، حرف " کاف " را برای آن بکار می برند. " ذاك ؛ "
و دورتر " حرف لام " رو هم اضافه می کنند، میشود ذلک

(۱) اسم اشاره به نزدیک:

مفرد مذکر: هذا مفرد مؤنث: « هذه »
مثنی مذکر: هذان ، هَـذَین مثنی مؤنث: « هاتان ، هَاتِین »
جمع: «مذکر و مؤنث» هؤلاء

هؤلاء الشباب، هؤلاء التلميذات

(۲) اسم اشاره به دور

مفرد مذکر: ذلک مفرد مؤنث: تلک
مثنی مذکر: ذانک ، ذَینک مثنی مؤنث: تانک ، تَینک
جمع: «مذکر و مؤنث» اولئک

چند لفظ از اسماء اشاره به مکان اختصاص دارد:

هنا: برای اشاره به نزدیک « اینجا » هناک : برای اشاره به مکان متوسط.
هناک و تَمَّ : برای اشاره به مکان دور

● ترجمه اسم اشاره:

اگر بعد از اسم اشاره اسم داراي (ال) بیاید باید لازم است که اسم اشاره به صورت مفرد (این) و (آن) ترجمه کرد. و برعکس اگر اسم بعد از آنها نکره (بدون ال) باشد اسم اشاره طبق صیغهی خود و مشارالیه به صورت مفرد ترجمه می شود.
هذا المُعَلِّمُ حَاضِرٌ: این معلم، ماهر است. | هذا مُعَلِّمٌ حَاضِرٌ: این معلم، ماهر است.
هذان المُعَلِّمانِ حَاضِرَانِ: این معلمان، ماهر هستند. | هذان المُعَلِّمانِ حَاضِرَانِ: این معلمان، ماهر هستند.
هؤلاء المُعَلِّمُونَ حَاضِرُونَ: این معلمان، ماهر هستند.

تذکر: برای جمع غیر عاقل از اسم اشاره مفرد مؤنث استفاده می کنیم.

تلک (هذه) الغصون النضرة : آن (این) شاخه های تر و تازه | تلک (هذه) غصون نضرة : آنها (اینها) شاخه های تر و تازه هستند.
تلک (هذه) الآيات: آن (این) آیات | تلک (هذه) آیات للناس: آنها (اینها) نشانه هایی برای مردم هستند.

به ترجمه ی عبارات زیر توجه کنید:
هؤلاء طلاب: اینها ، دانش آموز هستند.
هؤلاء الناس يُكْرِمُونِي. این مردم مرا گرامی می دارند.

هذه الشَّجَرَةُ بِاسْقَةٍ: این درخت، بلند است.
هؤلاء الطالباتُ مُجْتَهِداتُ: این دانش آموزان، کوشا هستند.

هذان معلَّمان: اینها، معلّم هستند.
هؤلاء معلّمون: اینها معلّم هستند.

❖ نقش و اعراب

نکته: اگر اسم دارای «ال» بعد از اسم اشاره جامد باشد نقش تابع دارد و اگر مشتق باشد نقش صفت دارد:
هذا الرَّجُلُ : این مرد « الرَّجُلُ : تابع است»
رَبِّ اجْعَلْ هذا البلدَ آمناً پروردگارا این سرزمین را امن قرار بده. « البلدَ : تابع و منصوب است»
هذا الكَاتِبُ : این نویسنده « الكَاتِبُ: صفت است»
و اگر اسم بعد از اسم اشاره نکره باشد نقش خبر دارد:
هذا كَاتِبٌ : این نویسنده است « كَاتِبٌ خبر و مرفوع»

❖ اسم دارای ال بعد از اشاره را « مُشارٌ إِلَيْهِ » گویند.

تلك الغصون النضرة
الغصون : مشار الیه

الدَّرْسُ الثَّانِي بِرُكُود

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنِّي مَسْئُولٌ وَإِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ
پیامبر خدا (ص) فرمود: بی‌گمان من و شما پاسخگو هستیم.

الدَّرْسُ الثَّانِي (درس دوم)

إِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ (بی‌گمان شما پاسخگو هستید).

كَانَتْ سُمَيَّةُ بَانْتِظَارٍ وَالدَّتْهَا بَعْدَ انْتِهَاءِ الدَّوَامِ الْمَدْرَسِيِّ، سَمِيَّةٌ پَسَ از پَایان سَاعَتِ کَارِ مَدْرَسَه مَنْتَظَرِ مَادَرَشِ بُوَد.

وَ كَانَتْ حُجْرَاتُ الْمَدْرَسَةِ مُغْلَقَةً؛ وَ كَلَّاسُ هَايِ (اتاق‌های) مَدْرَسَه بَسْتَه بُوَد،

وَ كَانَتْ مُدِيرَةُ الْمَدْرَسَةِ وَ بَعْضُ الْمُدْرَسَاتِ يَنْتَظِرْنَ أَنْ تَفْرُغَ الْمَدْرَسَةُ مِنَ الطَّالِبَاتِ. وَ مَدِيرِ مَدْرَسَه وَ بَرُخِي از مَعْلَم‌ها مَنْتَظَرِ بُوَدَنْدِ کِه مَدْرَسَه از دَانَشِ آمُوزَانِ خَالِي گَرْدَد.

عِنْدَئِذٍ سَمِعَتْ سُمَيَّةُ صَوْتَ مُكَيِّفِ الْهَوَاءِ مِنْ إِحْدَى الْحُجْرَاتِ، دَرِ اَيْنِ هَنْگَامِ صَدَايِ کُولَرِ رَا از يَكِي از اَتَاق‌ها شَنِيد،

فَظَنَّتْ أَنَّ طَالِبَاتٍ صَفٍّ آخَرَ فِي حِصَّةِ تَقْوِيَةٍ، أَوْ يُارِسُنَ نَشَاطًا حُرًّا؛ وَ عِنْدَمَا نَظَرَتْ بِدَقَّةٍ، وَجَدَتْ الْحُجْرَةَ فَارِعَةً وَ بَابَهَا مُغْلَقًا.

گَمَانِ کَرْدِ کِه دَانَشِ آمُوزَانِ کَلَّاسِي دِيگَرِ دَرِ کَلَّاسِ تَقْوِيَتِي هَسْتَنْدِ، يَا مَشْغُولِ فَعَالِيَتِي آزَادَنْدِ؛ وَ آن‌گَاهِ کِه بَا دَقَّتِ نَگَاهِ کَرْدِ، اَتَاقِ رَا خَالِي وَ دَرَشِ رَا بَسْتَه يَافْتِ.

فَذَهَبَتْ إِلَى مُدِيرَةِ الْمَدْرَسَةِ، وَ أَخْبَرَتْهَا بِمَا شَاهَدَتْ، فَشَكَرَتْهَا الْمُدِيرَةُ، وَ طَلَبَتْ مِنْ سُمَيَّةِ إِطْفَاءَ الْمَصَابِيحِ وَ الْمُكَيِّفِ. دَرِ نَتِيجَه بَه سُوِي مَدِيرِ مَدْرَسَه رَفْتِ وَ او رَا از آنْجِه دِيده بُوَد بَاخْبَرِ کَرْدِ، مَدِيرِ از او تَشْكُرِ کَرْدِ وَ از سَمِيَّه دَرخِوَاسْتِ کَرْدِ (خِوَاسْتِ) چَرَاغ‌ها وَ کُولَرِ رَا خَامُوشِ کَنْدِ.

عِنْدَئِذٍ شَاهَدَتْ الْمُدِيرَةُ طَالِبَةً بِاسْمِ فَاطِمَةَ؛ كَانَتْ فَاطِمَةُ تَذْهَبُ لِإِغْلَاقِ حَنْفِيَةِ الْمَاءِ الَّتِي كَانَتْ مَفْتُوحَةً قَلِيلًا.

دَرِ اَيْنِ هَنْگَامِ مَدِيرِ دَانَشِ آمُوزِي بَه نَامِ فَاطْمَه رَا دِيدِ؛ فَاطْمَه (دَاشْتِ) بَرَايِ بَسْتَنِ شِيرَآبِي کِه کَمِي بَازِ بُوَد مِي‌رَفْتِ.

وَ فِي صَبَاحِ الْيَوْمِ التَّالِي، شَكَرَتْ مُدِيرَةُ الْمَدْرَسَةِ فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ سُمَيَّةَ وَ فَاطِمَةَ لِاهْتِمَامِهِمَا بِالْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ.

وَ دَرِ صَبَحِ رُوزِ بَعْدِ، مَدِيرِ مَدْرَسَه دَرِ صَفِّ صَبْغَگاهِ از سَمِيَّه وَ فَاطْمَه بَه خَاطَرِ تَوَجُّهِ آن‌ها بَه تَأْسِيسَاتِ عُمُومِي سِپَاسْگَازِي کَرْدِ.

وَ فِي حِصَّةِ الْعُلُومِ الْأَجْتِمَاعِيَّةِ، قَامَتْ رُقِيَّةٌ وَ سَأَلَتْ الْمُدْرَسَةَ:

وَ دَرِ زَنْگِ دَانَشِ اِجْتِمَاعِي رَقِيَه بَرخَاسْتِ وَ از مَعْلَمِ پَرَسِيدِ:

«مَا الْمَقْصُودُ بِالْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ؟» مَنْظُورِ از تَأْسِيسَاتِ عُمُومِي چِيسْتِ؟

أَجَابَتْ الْمُدْرَسَةُ: «هِيَ الْأَمَاكِنُ الَّتِي تَمْتَلِكُهَا الدَّوْلَةُ، وَ يَنْتَفِعُ بِهَا النَّاسُ جَمِيعًا. إِذَا فَهَمْتِ مَعْنَاهَا، فَادْكُرِي لَنَا أَمْثِلَةً لِلْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ.»

مَعْلَمِ پَاسَخِ داد: هِمَانِ جَاهَايِي اسْتِ کِه دَوْلَتِ مَالِکِ آنِ اسْتِ، وَ هَمَّه مَرْدَمِ از آنِ سُودِ مِي‌بَرَنْدِ. اِگَرِ (هَرگَاهِ) مَعْنَايَشِ رَا فَهَمِيدِي بَرَايِمَانِ بَرَايِ تَأْسِيسَاتِ عُمُومِي مِثَال‌هايِي ذِکَرِ کُنِ.

أَجَابَتْ رُقِيَّةُ : «الْمَدَارِسُ وَ الْهُوَائِفُ الْعَامَّةُ وَ الْمُسْتَشْفَيَاتُ وَ الْمُسْتَوَصَفَاتُ وَ الْمَتَاحِفُ وَ الْمَكْتَبَاتُ وَ دَوَارُ الْمِيَاهِ وَ الْحَدَائِقُ الْعَامَّةُ وَ الْأَشْجَارُ عَلَى الرَّصِيفِ وَ أَعْمَدَةُ الْكَهْرَبَاءِ...»

رقیه پاسخ داد: مدرسه‌ها، تلفن‌های عمومی، بیمارستان‌ها، درمانگاه‌ها، موزه‌ها، کتابخانه‌ها، سرویس‌های بهداشتی، پارک‌ها، درختان کنار پیاده رو و تیرهای برق...

أَجَابَتِ الْمُدْرَسَةُ: «أَحْسَنْتِ، وَ الْحِفَاطُ عَلَى هَذِهِ الْمَرَافِقِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُوَاطِنٍ.»
خانم معلم پاسخ داد: آفرین بر تو، و نگهداری از این تأسیسات بر هر شهروندی (هم میهنی) واجب است.

سَأَلَتِ الطَّالِبَاتُ بِتَعَجُّبٍ: «لِمَ وَ كَيْفَ؟ ! ذَلِكَ وَاجِبُ الدَّوْلَةِ»
دختران دانش آموز (دانش آموزان) با شگفتی پرسیدند: چرا و چگونه؟! آن وظیفه دولت است.

قَالَتِ الْمُدْرَسَةُ: «بَلْ هِيَ مَسْؤُولِيَّةٌ مُشْتَرَكَةٌ، فَسَمِيَّةُ الَّتِي أَطْفَأَتِ الْمَكْيِفَ وَ الْمَصَابِيحَ؛
خانم معلم گفت: البته آن مسئولیتی مشترک است، سمیه که به خاموش کردن کولر و چراغها اقدام کرد؛

وَ فَاطِمَةُ الَّتِي أَعْلَقَتْ حَنْفِيَّةَ الْمَاءِ وَ الطَّالِبَةُ الَّتِي تَدْخُلُ مَكْتَبَةَ الْمَدْرَسَةِ فَتَحَافِظُ عَلَى الْهُدُوءِ فِيهَا وَ عَلَى نِظَافَةِ الْكُتُبِ وَ تَرْتِيبِهَا،

و فاطمه که شیرآب را بست و دانش آموزی که وارد کتابخانه مدرسه می شود و آرامش آن و پاکیزگی کتاب‌ها و ترتیب آنها را حفظ می‌کند؛

وَ تِلْكَ الَّتِي تَنْصَحُ مَنْ يَرْمِي النُّفَايَاتِ فِي غَيْرِ مَكَانِهَا بِكَلَامٍ طَيِّبٍ؛ هَؤُلَاءِ يَعْمَلْنَ بِوَجَابَاتِهِنَّ كَمُوَاطِنَاتٍ يَشْعُرْنَ بِالْمَسْؤُولِيَّةِ.
و آن کسی که نصیحت می‌کند کسی را که زباله در غیر جای مناسب می‌اندازد؛ اینها مانند شهروندانی که احساس مسئولیت می‌کنند به وظیفه‌شان عمل می‌کنند.

قَامَتِ سَمِيَّةُ وَ قَالَتْ: «أَلَيْسَ مِنَ الْمُنَاسِبِ كِتَابَةُ هَذَا الْحَدِيثِ عَلَى اللُّوْحَةِ الْجِدَارِيَّةِ؟!»
سمیه برخاست و گفت: «آیا نوشتن این حدیث روی روزنامه دیواری مناسب نیست؟!»

إِنَّكُمْ مَسْؤُولُونَ حَتَّى عَنِ الْبِقَاعِ وَ الْبَهَائِمِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
قطعا شما مسئول هستید حتی در مورد زمین‌ها و چارپایان.

قَبِلَتِ الْمُدْرَسَةُ وَ قَالَتْ: «هَذَا الْإِفْتِرَاحُ حَسَنٌ، وَ سَنَتَعَاوَنُ جَمِيعاً عَلَى الْعَمَلِ بِهَذَا الْحَدِيثِ.»
خانم معلم پذیرفت و گفت: «این پیشنهاد خوب است و همگی برای عمل به این حدیث شریف همیاری خواهیم کرد.»

الْمُعْجَم برگرد

قَامَ: برخاست مَارَسَ: انجام داد، تمرین کرد مَرَّافِقُ عَامَّةٌ: تأسیسات عمومی مُغْلَقٌ: بسته شده مُكَيِّفُ الْهَوَاءِ: کولر مُوَاطِنٌ: شهروند، هم‌میهن نَشَاطٌ: فعالیت نَصَحَ: پند داد نُفَايَةِ: زبانه هُدوءٌ: آرامش هَاتِفٌ: تلفن	تَيَّارٌ: جریان حَافِظٌ: نگهداری کرد حُجَرَاتٌ: اتاق‌ها «مفرد: حُجْرَةٌ» حُرٌّ: آزاد، آزاده حِصَّةٌ: زنگ درسی، قسمت حِفَاطٌ عَلَيَّ: نگهداری از حَتَفِيَّةُ الْمَاءِ: شیر آب دَوَامٌ مَدْرَسِيٌّ: ساعت کار مدرسه دَوْرَةُ الْمِيَاهِ: سرویس بهداشتی رَمَى: پرت کرد عِنْدَيْدُ: در این هنگام فَرَّغَ: خالی شد «أَنْ تَفْرُغَ: که خالی شود»	أَحْسَنْتُ: آفرین بر تو أَخْبَرَ: خبر داد إِصْطِفَافٌ صَبَاحِيٌّ: صف صبحگاه أَطْفَأَ: خاموش کرد أَعْمَدَةٌ: ستون‌ها «مفرد: عَمُودٌ» أَغْلَقَ: بست إِقْتَرَحَ: پیشنهاد إِمْتَلَكَ: مالک شد إِنْتَفَعَ: سود برد بَهَائِمٌ: چارپایان (به جز درندگان) «مفرد: بَهِيمَةٌ» بِقَاعٍ: قطعه‌های زمین «مفرد: بُقْعَةٌ» تَعَاوَنَ: همکاری کرد
--	---	---

حول النص برگرد

عَنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ. درست و نادرست را طبق متن درس مشخص کن. ✓ ✗

- ۱- كَانَتْ سُمَيَّةٌ بِإِنْتِظَارِ والدَتِهَا لِلذَّهَابِ إِلَى الْمَنْزِلِ. ✓
سمیه برای رفتن به خانه منتظر مادرش بود.
- ۲- ذَهَبَتِ الْمُدِيرَةُ نَفْسُهَا لِإِطْفَاءِ الْمَصَابِيحِ وَ الْمُكَيِّفِ. ✗
مدیر خودش برای خاموش کردن چراغ‌ها و کولر رفت.
- ۳- أَخْبَرَتْ سُمَيَّةُ مُدِيرَةَ الْمَدْرَسَةِ بِمَا شَاهَدَتْ فِي الْحُجْرَةِ. ✓
سمیه به مدیر مدرسه خبر داد آنچه را که در اتاق دیده بود.
- ۴- الْمَرَّافِقُ الْعَامَّةُ هِيَ الْأَمَاكُنُ الَّتِي يَمْتَلِكُهَا بَعْضُ النَّاسِ. ✗
تأسیسات عمومی همان مکان‌هایی است که برخی مردم آن را مالک می‌شوند.
- ۵- شَكَرَتِ الْمُدِيرَةُ فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ جَمِيعَ الطَّالِبَاتِ. ✗
مدیر در صف صبحگاهی از همه دانش‌آموزان سپاسگزاری کرد.

هـ اِعلَمُوا هـ بِرُغَد

الأعدادُ مِنْ وَاحِدٍ إِلَى مِئَةٍ

الأعدادُ الأصليةُ (واحدٌ إلى عشرين)	الأعدادُ الترتيبيةُ (الأولُ إلى العشرين)	العُقودُ
واحد / واحدة ١	أَحَدَ عَشَرَ / إحدى عشرة ١١	الأولُ / الأولى يكُم
اثنان / اثنتان ٢	إِثْنَا عَشَرَ / اثنا عشرة ١٢	الثاني / الثانية دوم
ثلاثة / ثلاث ٣	ثَلَاثَةَ عَشَرَ / ثلاث عشرة ١٣	الثالثُ / الثالثة سوم
أربعة / أربع ٤	أَرْبَعَةَ عَشَرَ / أربع عشرة ١٤	الرَّابِعُ / الرابعة چهارم
خمسة / خمس ٥	خَمْسَةَ عَشَرَ / خمس عشرة ١٥	الخامِسُ / الخامسة پنجم
ستة / ست ٦	سِتَّةَ عَشَرَ / ست عشرة ١٦	السادِسُ / السادسة ششم
سبعة / سبع ٧	سَبْعَةَ عَشَرَ / سبع عشرة ١٧	السَّابِعُ / السابعة هفتم
ثمانية / ثماني ٨	ثَمَانِيَةَ عَشَرَ / ثماني عشرة ١٨	الثَّامِنُ / الثامنة هشتم
تسعة / تسع ٩	تِسْعَةَ عَشَرَ / تسع عشرة ١٩	التَّاسِعُ / التاسعة نهم
عشرة / عشر ١٠	عِشْرُونَ / عشرين ٢٠	العَاشِرُ / العاشرة دهم
		العِشْرُونَ / بیستم

١- به کلمات «رجال» و «کوکبا» در «خَمْسَةُ رِجَالٍ» و «أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا» معدود گفته می‌شود.

٢- گاهی عددهای ثلاثة تا عَشْرَةَ بدون «ة» می‌آیند؛ مثال: ثلاث و ثلاثة؛ أَرْبَع و أَرْبَعَة.

٣- «مِئَة» به معنای «صد» به صورت «مِائَة» نیز نوشته می‌شود.

٤- عددهای «عِشْرُونَ، ثَلَاثُونَ، أَرْبَعُونَ، خَمْسُونَ، سِتُّونَ، سَبْعُونَ، ثَمَانُونَ، تِسْعُونَ» عقود نام دارند.

٥- عقود با «وَنَ» و «يَنَ» می‌آید؛ مثال: أَرْبَعُونَ و أَرْبَعِيْنَ (فرق این دو را در درس ششم خواهید خواند).

٦- «واحد، واحدة» و «اثنان، اثنین، اِثْنَان، اِثْنَتَيْنِ» بعد از معدود می‌آیند؛ مثال: سَائِحٌ وَاحِدٌ، غُصْنَانِ اِثْنَانِ، اِمْرَأَتَيْنِ اِثْنَتَيْنِ.

٧- معدود سه تا ده مضافٌ الیه و به صورت جمع است؛ مثال: ثَلَاثَةُ كُتُبٍ.

٨- به عددهایی مانند واحدٌ و عِشْرُونَ، اِثْنَانِ و عِشْرُونَ معطوف گفته می‌شود.

٩- در زبان عربی یکان پیش از دهگان می‌آید؛ مثال:

أَرْبَعَةٌ وَ خَمْسُونَ (٥٤)، تِسْعَةٌ وَ سَبْعُونَ (٧٩)

١٠- معدود عددهای «یازده» تا «نود و نه» مفرد هستند؛ مثال:

أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا، تِسْعَةٌ وَ تِسْعُونَ يَوْمًا.

١١- وزن «الفاعل» در عددهای ترتیبی «الثاني» تا «العاشر» به تشخیص آنها از عددهای اصلی، کمک می‌کند.^١

١- طرح سؤال از مبحث عدد، خارج از یازده نکته فوق در هر آزمونی به ویژه در کنکور خلاف اهداف آموزشی است.

که اختبر نفسك: ترجم إلى الفارسية.

سی شب	۱- ثَلَاثِينَ لَيْلَةً ﴿الأعراف: ۱۴۲﴾
هفتاد مرد	۲- سَبْعِينَ رَجُلًا ﴿الأعراف: ۱۵۵﴾
پانزده تندیس	۳- خَمْسَةَ عَشَرَ مِثَالًا
بیست و یک دانشگاه	۴- وَاحِدَةً وَعِشْرُونَ جَامِعَةً
شانزده شهر	۵- سِتَّ عَشْرَةَ مَدِينَةً
نود و نه گاو	۶- تِسْعَ وَتِسْعُونَ بَقَرَةً
سی و هفت باغ	۷- سَبْعَ وَثَلَاثُونَ حَدِيقَةً
هفتاد و یک روستا	۸- وَاحِدَةً وَسَبْعُونَ قَرْيَةً
هشتاد و دو سال	۹- اِثْنَانِ وَثَمَانُونَ عَامًا
بیست و نه صندلی	۱۰- تِسْعَةَ وَعِشْرُونَ كُرْسِيًا

که بیشتر بدانیم:

- معدود: شمرده شده، سفارش می‌کنم دقت کنید بر اینکه معدود ۳ تا ۱۰ جمع می‌آید و بعد از بقیه اعداد اصلی به شکل مفرد به کار می‌رود؛ بهر حال ما در فارسی، معدود را مفرد معنا می‌کنیم؛ مانند: سبعة أبواب: هفت در
- اعداد عقود اگر با «الف و لام» به کار روند اعداد ترتیبی محسوب می‌شوند. مانند: أربعين (چهل): عدد اصلی / الأربعين (چهل): عدد ترتیبی
- خمسة في المِئَةِ = ۵٪ - خمسة في مِئَةٍ ضرب در ۱۰۰ × ۵ = خمسمِئَةٍ: ۵۰۰
- رُبْعُ سَاعَةٍ = ۱۵ دقیقه / نصف سَاعَةٍ = ۳۰ دقیقه / ثُلُثُ سَاعَةٍ = یک سوم / ثُلُثُ سَاعَةٍ میشود: بیست دقیقه؛ بطور مثال: الثَّامِنَةُ إِلَّا ثُلَاثًا. ← (=بیست دقیقه به هشت) ← ۷:۴۰
- معنای برخی کلمات داخل جمله مشخص میشود:
 - واحدة (عدد اصلی به معنای «یک»، یگانه)
 - كم الساعة؟ الواحدة و النصف. ساعت چند است؟ یک و نیم
 - ﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً...﴾ ﴿الأنبياء: ۹۲﴾ بی گمان این امت شماست؛ امتی یگانه
 - ثَانِيَة (عدد ترتیبی به معنای «دوم»، واحد زمان به معنای «ثانیه»)
 - أَنَا جِئْتُ لِلْمَرَّةِ الثَّانِيَةِ. من برای بار دوم (دومین بار) آمده‌ام.
 - تتكوّن الدقيقة الواحدة من ستين ثانية. یک دقیقه از شصت ثانیه تشکیل می‌شود.
 - رَابِعَة (عدد ترتیبی به معنای چهارم، نشانگر ساعت به معنای چهار، نام شاعر عرب)
 - قرأت الصفحة الرابعة من هذا الكتاب. صفحه چهارم این کتاب را خواندم.
 - الساعة الآن هي الرابعة إلا ربعاً. الان ساعت یک ربع به چهار است.
 - رابعة بنت اسماعيل العدوية وُلدت في مدينة البصرة. رابعه دختر اسماعیل عدویه در شهر بصره متولد شد.

❑ در گروه‌های دو نفره، شبیه گفت‌وگوی زیر را اجرا کنید.

جواز برگرد

👤 فی مطار النجف الأشرف

در فرودگاه نجف اشرف

◆ سَائِحٌ مِنْ إِيْرَانٍ (گردشگری از ایران)	◆ سَائِحٌ مِنَ الْكُوَيْتِ (گردشگری از کویت)
◆ أَلْسَلامٌ عَلَيْكُمْ . سلام علیکم	◆ عَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ. درود و رحمت خداوند و برکاتش بر شما
◆ مَسَاءُ الْخَيْرِ يَا حَبِيبِي. عصر به خیر. ای دوست من.	◆ مَسَاءُ النُّورِ يَا عَزِيزِي. عصر به روشنایی، عزیزم.
◆ هَلْ حَضَرْتُكَ مِنَ الْعِرَاقِ؟ آیا جنابعالی اهل عراقی؟	◆ لَا أَنَا مِنَ الْكُوَيْتِ. أَ أَنْتَ مِنْ بَاكِسْتَانِ. نه، من اهل کویتم. آیا تو اهل پاکستانی؟
◆ لَا، أَنَا إِيْرَانِيٌّ. كَمْ مَرَّةً جِئْتُ لِلزِّيَارَةِ؟ نه، من ایرانی‌ام. چند بار برای زیارت آمدم؟	◆ جِئْتُ لِلْمَرَّةِ الْأُولَى؛ وَ كَمْ مَرَّةً جِئْتُ أَنْتَ؟ برای اولین بار آمدم؛ و تو چند بار آمدی؟
◆ أَنَا جِئْتُ لِلْمَرَّةِ الثَّانِيَةِ. مِنْ بَرای بار دَوَم (دومین بار) آمده‌ام.	◆ كَمْ عُمُرُكَ؟ چَند سالته؟
◆ عُمُرِي سِتَّةَ عَشَرَ عَامًا. شانزده سالمه.	◆ مِنْ أَيِّ مَدِينَةٍ أَنْتَ؟ تو از کدام شهری؟
◆ أَنَا مِنْ مَدِينَةِ جَوِيْبَارٍ فِي مُحَافَظَةِ مازَنْدَرَانِ. من از شهر جویبار در استان مازندرانم.	◆ مَا أَجْمَلُ غَابَاتِ مازَنْدَرَانِ وَ طَبِيعَتِهَا! جنگل‌های مازندران و طبیعتش چه زیباست!
◆ هَلْ ذَهَبْتَ إِلَى إِيْرَانٍ مِنْ قَبْلُ؟ آیا پیش از این به ایران رفته‌ای؟	◆ نَعَمْ؛ ذَهَبْتُ لِزِيَارَةِ الْإِمَامِ الرُّضَا، ثَامِنِ أَهْلِ بَيْتِنَا (ع). بله؛ برای زیارت امام رضا(ع)، هشتمین امامان رفته‌ام.
◆ كَيْفَ وَجَدْتَ إِيْرَانَ؟ ایران را چگونه یافتی؟	◆ إِنَّ إِيْرَانَ بِلَادٌ جَمِيلَةٌ جَدًّا، وَ الشَّعْبُ الْإِيْرَانِيُّ شَعْبٌ مِضْيَافٌ. ایران سرزمین بسیار زیبایی است، و مردم ایران، مردمی مهمان‌دوست هستند.

۱- سائح: گردشگر ۲- ما أَجْمَل: چه زیباست! ۳- شَعْب: ملت ۴- مِضْيَاف: مهمان دوست

بیشتر بدانیم:

یک نکته در گوشت:

«أَجْمَل» در (ما أَجْمَل): فعل ماضی است و به وزن «ما أَجْمَل» صیغه تعجب گویند؛ برای همین معنا می‌کنیم چه زیباست. **ما هو أَجْمَلُ** شیء فی العالم؟! زیباترین چیز در جهان چیست؟! در اینجا «ما» از کلمات پرسشی و «أَجْمَل» اسم تفضیل است. برای جمع مکسر غیر عاقل، «اسم اشاره، صفت و فعل» به صورت مفرد مونث آورده می‌شود. هذه بلادي. تلك الأشجار.

کتاب التمارین برگرد

● التَّمرینُ الْأَوَّلُ: اُکْتُبِ الْعَمَلِیَّاتِ الْحِسَابِیَّةَ التَّالِیَةَ بِالْأَعْدَادِ کَالْمِثَالِ. (عملیات ریاضی زیر را مانند نمونه به عدد بنویس.)

➕ زائد = ناقص^۲ ÷ تقسیم علی ✖ فی، ضرب فی^۳

۱- عَشْرَةٌ فِي ثَلَاثَةِ یُسَاوِی^۴ ثَلَاثِینَ. $۱۰ \times ۳ = ۳۰$

ده ضربدر سه مساوی است با سی.

۲- تِسْعُونَ نَاقِصٌ عَشْرَةَ یُسَاوِی ثَمَانِینَ. $۹۰ - ۱۰ = ۸۰$

نود منهای ده مساوی است با هشتاد.

۳- مِئَةٌ تَقْسِیمٌ عَلٰی خَمْسَةِ یُسَاوِی عِشْرِینَ. $۱۰۰ \div ۵ = ۲۰$

صد تقسیم بر پنج مساوی است با بیست.

۴- سِتَّةٌ فِي أَحَدٍ عَشَرَ یُسَاوِی سِتَّةَ وَ سِتِّینَ. $۶ \times ۱۱ = ۶۶$

شش ضربدر یازده مساوی است با شصت و شش.

۵- خَمْسَةٌ وَ سَبْعُونَ زَائِدٌ خَمْسَةَ وَ عِشْرِینَ یُسَاوِی مِئَةً. $۷۵ + ۲۵ = ۱۰۰$

هفتاد و پنج بعلاوه بیست و پنج مساوی است با صد.

۶- اِثْنَانِ وَ ثَمَانُونَ تَقْسِیمٌ عَلٰی اِثْنِینِ یُسَاوِی وَاحِدًا وَ اَرْبَعِینَ. $۸۲ \div ۲ = ۴۱$

هشتاد و دو تقسیم بر دو مساوی است با چهل و یک.

۱- زائد: به علاوه ۲- ناقص: منهای ۳- برای اختصار کلمه «ضرب» در «ضرب فی» حذف می‌شود.

۴- یساوی: مساوی است با «ماضي: ساوی»

برای دبیر ← مئة: مبتدا، تقسیم: مؤول به مشتق (مقسم) در نقش صفت، علی خَمْسَةَ: جار و مجرور، یساوی: خبر از نوع فعل، عِشْرِینَ: مفعول

● التَّمرینُ الثَّانِی: اُکْتُبِ فِي الْفَرَاغِ^۱ عَدًّا تَرْتِیبًا مُنَاسِبًا. (در جای خالی عدد ترتیبی مناسب بنویس)

۱- الْیَوْمُ الثَّانِی مِنْ اَیَّامِ الْاُسْبُوعِ یَوْمُ الْاَحَدِ. روز دوم هفته، روز یکشنبه است.

۲- الْیَوْمُ السَّادِسُ مِنْ اَیَّامِ الْاُسْبُوعِ یَوْمُ الْخَمِیسِ. روز ششم هفته، روز پنجشنبه است.

۳- الْفَصْلُ الرَّابِعُ فِي السَّنَةِ الْاِیرَانِیَّةِ فَصْلُ الشَّتَاءِ. فصل چهارم سال در ایران، فصل زمستان است.

۴- الْفَصْلُ الثَّلَاثُ فِي السَّنَةِ الْاِیرَانِیَّةِ فَصْلُ الْخَرِیفِ. فصل سوم سال در ایران، فصل پاییز است.

۵- یَأْخُذُ الْفَائِزُ الْأَوَّلُ جَائِزَةً ذَهَبِیَّةً وَ الْفَائِزُ الثَّانِی جَائِزَةً فِضِیَّةً.

برنده اول جایزه طلایی و برنده دوم جایزه نقره‌ای می‌گیرد.

۱- الْفَرَاغُ: جای خالی «جمع: الفراغات»

● التَّمَرِينُ الثَّالِثُ: ضَعْ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبَ. «كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ»

- ۱- النَّشَاطُ ⑤ إعطاءُ حُلٍّ وَ بَيَانُ طَرِيقَةٍ لِلْقِيَامِ بِعَمَلٍ.
- ۲- الدَّوَامُ ④ آلَةٌ لِنَقْلِ الْأَصْوَاتِ مِنْ مَكَانٍ إِلَى آخَرٍ.
- ۳- الْحِصَّةُ ② سَاعَاتُ الْعَمَلِ لِلْمُوظَّفِينَ وَ الْعُمَالِ.
- ۴- الْهَاتِفُ ⑥ هُوَ الَّذِي يَعِيشُ مَعَنَا فِي وَطَنٍ وَاحِدٍ.
- ۵- الْإِفْتِرَاحُ ① عَمَلٌ يَتَحَرَّكُ وَ سُرْعَةٌ.
- ۶- الْمُوَاطِنُ

- ۱- النَّشَاطُ : عَمَلٌ يَتَحَرَّكُ وَ سُرْعَةٌ. فَعَالِيَتُ: كَارِي بَا حَرَكَتٍ وَ سُرْعَتٍ
- ۲- الدَّوَامُ: سَاعَاتُ الْعَمَلِ لِلْمُوظَّفِينَ وَ الْعُمَالِ. سَاعَتُ كَارٍ: سَاعَاتُ كَارِي كَارْمَنْدَانٍ وَ كَارْگَرَانٍ
- ۳- الْحِصَّةُ: «كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ» زَنْگِ دَرْسِي، قَسْمَتِ
- ۴- الْهَاتِفُ: آلَةٌ لِنَقْلِ الْأَصْوَاتِ مِنْ مَكَانٍ إِلَى آخَرٍ. تَلْفَنُ وَسِيلُهُ أَيْ بَرَاءِ انْتِقَالِ صَدَاهَا أَزْجَائِي بَهْ جَائِي دِيگَرِاسْتِ.
- ۵- الْإِفْتِرَاحُ: إعطاءُ حُلٍّ وَ بَيَانُ طَرِيقَةٍ لِلْقِيَامِ بِعَمَلٍ. پِيشْنَهَادُ: دَادَنُ رَاهِ حُلِّ وَبَيَانِ رُوشِي بَرَاءِ اِقْدَامِ بَهْ كَارِي اسْتِ.
- ۶- الْمُوَاطِنُ: هُوَ الَّذِي يَعِيشُ مَعَنَا فِي وَطَنٍ وَاحِدٍ. شَهْرُوند، هَمِ مِیَهَن: هَمَانِ كَسِي كِهْ بَا مَا دَرِ يَكِ وَطَنِ زَنْدَگِي مِی_کَنْدِ.

● التَّمَرِينُ الرَّابِعُ: ضَعْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً مِنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ. «كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ»

(در جای خالی کلمه‌ای مناسب از کلمات زیر را قرار دهید.) «دو کلمه زائد است»
[أَعْمِدَةٌ / مِضْيَاف]

عَشْرُ / الْهُدُوءُ / خُمْسِينَ / أَعْمِدَةٌ / أَخْبَرُونَا / مِضْيَاف / حُجْرَةٌ / يَمْتَلِكُ / فَرَعَتْ

- ۱- ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا﴾ العنكبوت: ۱۴ پاسخ: خمسين
- و قطعاً ما نوح رابه سوي قومش فرستاديم پس او در ميان آنان ۹۵۰ سال اقامت کرد.
- ۲- ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ أَمْثَالُهَا﴾ انعام: ۱۶۰ پاسخ: عشر
- هر کس نيکي بياورد پس ده برابر آن دارد.
- ۳- سَافَرْنَا إِلَى قَرْيَةٍ، لِأَنَّا بِحَاجَةٍ إِلَى پاسخ: الْهُدُوءِ
- به روستا سفر کردیم، زیرا ما به آرامش نیاز داشتیم.
- ۴- الْجِيرَانُ مِمَّا حَدَّثَ فِي الشَّارِعِ. پاسخ: أَخْبَرُونَا
- همسایگان ما را از آنچه در خیابان رخ داد با خبر کردند.
- ۵- أَنْزَلَ الْعَامِلُ الْبُضَائِعَ فَ السَّيَّارَةُ. پاسخ: فَرَعَتْ
- کارگر کالاها را پایین آورد پس ماشین خالی شد.
- ۶- هَلْ أَبُوكَ أَرْضًا فِي الْقَرْيَةِ؟ پاسخ: يَمْتَلِكُ
- آیا پدرت زمینی در روستا مالک است (دارد)؟
- ۷- لَيْسَتْ فِي الْفُنْدُقِ فَارِعَةٌ. پاسخ: حُجْرَةٌ
- در هتل یک اتاق خالی نیست.

۳- جَاءَ بِ: آورد

۲- لَبِثَ: اقامت کرد، ماند، درنگ کرد

۱- أَرْسَلْنَا: فرستادیم

● التَّمَرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ. هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ ...
(عبارات زیر را ترجمه کن.) آیا می دانی که ...

- ۱- الْكَلْبُ يَقْدِرُ عَلَى سَمَاعِ صَوْتِ السَّاعَةِ مِنْ مَسَافَةِ أَرْبَعِينَ قَدَمًا؟
سگ از فاصله ۴۰ قدمی قادر به شنیدن صدای ساعت می باشد؟
- ۲- النَّمْلَةُ تَقْدِرُ عَلَى حَمْلِ شَيْءٍ يَفُوقُ^۲ وَزْنَهَا خَمْسِينَ مَرَّةً؟
مورچه می تواند چیزی که ۵۰ برابر بالاتر از وزن خود است را حمل کند؟
- ۳- ثَمَانِينَ فِي الْمِئَةِ مِنْ مَوْجُودَاتِ الْعَالَمِ حَشَرَاتٌ؟
هشتاد درصد موجودات جهان حشرات هستند؟
- ۴- الْعُرَابُ يَعِيشُ ثَلَاثِينَ سَنَةً أَوْ أَكْثَرَ؟
کلاغ ۳۰ سال یا بیشتر زندگی می کند؟
- ۵- طَوَّلَ قَامَةَ الزَّرَافَةِ سِتَّةَ أَمْتَارٍ؟
طول قد زرافه ۶ متر است؟

۱- سَمَاع: شنیدن ۲- نَمْلَة: مورچه ۳- يَفُوقُ: برتری می یابد، بالاتر است از ۴- أَمْتَار: جمع مِتر

● التَّمَرِينُ السَّادِسُ: عَيِّنِ الْعَدَدَ أَوْ الْمَعْدُودَ الصَّحِيحَ لِلْفَرَاغِ.

- ۱- فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ وَقَفْنَا فِي عَشْرَةً ... صُفُوفٍ.
ترجمه: در صف صبحگاهی در ۵ صف ایستادیم.
- ۲- يَلْعَبُ أَحَدُ عَشَرَ لَاعِبًا فِي فَرِيقِ كُرَةِ الْقَدَمِ.
ترجمه: یازده بازیکن در تیم فوتبال بازی می کنند.
- ۳- أَرْبَعَةُ جُنُودٍ وَاقِفُونَ أَمَامَ بَابِ الْمُنَظَّمَةِ.
ترجمه: چهار سرباز در پادگان ایستاده اند.
- ۴- تَيَّارُ الْكَهْرَبَاءِ فِي أَنْبَعٍ حُجَرَاتٍ مَقْطُوعَةٍ.
ترجمه: جریان برق در چهار اتاق قطع شده است.
- ۵- قَمَرَانِ اثْنَانِ حَوْلَ كَوْكَبِ الْمَرِيخِ.
ترجمه: دو ماه گرد سیاره مریخ است.
- ۶- أَنْبُوبَةٌ وَاحِدَةٌ فِي الْحَدِيقَةِ مُعْلَقَةٌ.
ترجمه: یک لوله در باغ بسته شده است.
- ۷- فِي الْعُرْفَةِ عَشْرَةٌ مُعَلِّمِينَ ...
ترجمه: در اتاق ده معلم هست.
- ۸- الشَّهْرُ الثَّانِي عَشَرَ ... ، إِسْفَنْدَ.
ترجمه: ماه دوازدهم، اسفند است.

عَشْرَة - العاشر

لَاعِبِينَ - لاعِباً

جُنُودٍ - جُنْدِي

الرَّابِعَ - أَرْبَع

قَمَرَانٍ - أَقْمَار

أَنْبُوبَةٌ - أَنْبَاب

مُعَلِّمًا - مُعَلِّمِينَ

إِثْنَا عَشَرَ - الثَّانِي عَشَرَ

الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

برگرد

اُكْتُبْ آيَةً أَوْ حَدِيثًا أَوْ نَصًّا بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ حَوْلَ مَسْئُولِيَّةِ جَمِيعِ الْمَوَاطِنِينَ بِالنَّسَبَةِ لِثَرَوَاتِ الْوَطَنِ وَالْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ وَالْآثَارِ التَّارِيخِيَّةِ وَ اُكْتُبْ تَرْجَمَتَهَا الْفَارِسِيَّةَ وَالْإِنْجِلِيزِيَّةَ مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمٍ. (ثَرَوَات: دارایی ها «مفرد: ثروة»)

الْجَانِبُ الشَّرْقِيُّ مِنْ بُسْتَانِ إِيْل غُولِي فِي مَدِينَةِ تَبْرِيزِ.

تَحَفَّظُوا مِنَ الْأَرْضِ فَإِنَّهَا أُمُّكُمْ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

Safeguard the earth, for it is your mother.

از زمین نگهداری کنید؛ زیرا مادرتان است.

✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱

اترك المكان نظيفا لينعم به غيرك

Keep the place clean for others to enjoy it

مکان را پاکیزه نگه دار تا دیگران از آن بهره ببرند.

✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱

ترجمه به زبان انگلیسی

In my opinion there are many useful ways to caring of historical and public places, one of theme is keeping clean these places such as this:

We are not allowed to throw away trash in there and people should avoid smoking in these places

And another thing we should keep in the mind is that we don't must whrite any note on the walls of these places

And it is against the low to sell historical traces(things) to other countries.

ترجمه به زبان فارسی

به نظر من راه‌های مفید زیادی برای مراقبت از مکانهای تاریخی و عمومی وجود دارد یکی از آنها تمیز نگه داشتن این مکانها هست؛ بعنوان مثال:

ما اجازه نداریم زباله در آنجا بریزیم و مردم باید از سیگار کشیدن در این مکانها بپرهیزند،

و يك چیز دیگر که ما باید در ذهنمان نگه داریم این است که ما نباید هیچ یادداشتی روی دیوارهای این مکانها بنویسیم

و آن برخلاف قانون هست که آثار تاریخی را به کشورهای دیگر بفروشیم.

الدَّرْسُ الثَّالِثُ بَرَكْد

﴿اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ...﴾ الروم: ٢٨

خدا همان کسی است که بادهای را می فرستد و [بادهای] ابری را برمی انگیزند و [خدا] آن [ابر] را در آسمان می گستراند.

الدَّرْسُ الثَّالِثُ (درس سوم)

مَطَرُ السَّمَكِ (باران ماهی)

هَلْ تُصَدِّقُ أَنْ تَرَى فِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ أَسْمَاكَ تَتَسَاقَطُ مِنَ السَّمَاءِ؟!

آیا باور می کنی که در روزی از روزها ماهی هایی را ببینی که از آسمان می ریزند (پی در پی می افتند)؟!

إِنَّ نَزُولَ الْمَطَرِ وَ الثَّلْجِ مِنَ السَّمَاءِ شَيْءٌ طَبِيعِيٌّ؛

مسلماً بارش باران و برف از آسمان چیزی طبیعی است.

وَلَكِنْ أَيْمَنْ أَنْ تَرَى مَطَرَ السَّمَكِ؟! هَلْ تَظُنُّ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ الْمَطَرُ حَقِيقَةً وَ لَيْسَ فِلْمًا خَيَالِيًّا؟!

ولی آیا ممکن است که باران ماهی ببینیم؟! آیا گمان می کنی که آن باران حقیقت باشد (است) و فیلمی خیالی نیست؟!

حَسَنًا فَانْظُرْ إِلَى هَذِهِ الصُّورِ حَتَّى تُصَدِّقَ. بسیار خوب؛ پس به این تصویرها نگاه کن تا باور کنی.

أَنْظُرْ بِدِقَّةٍ؛ أَنْتَ تَشَاهِدُ • سَقُوطَ الْأَسْمَاكِ مِنَ السَّمَاءِ؛ كَأَنَّ السَّمَاءَ مُطَرٌّ أَسْمَاكَ. يُسَمِّي النَّاسُ هَذِهِ الظَّاهِرَةَ الطَّبِيعِيَّةَ «مَطَرُ السَّمَكِ»

به دقت نگاه کن؛ افتادن تو ماهی ها را از آسمان می بینی؛ گویی از آسمان ماهی هایی می بارند. مردم این پدیده طبیعی را باران ماهی می نامند. • تَنْظُرٌ = تَشَاهِدٌ = تَرَى (می بینی)

حَيَّرَتْ هَذِهِ الظَّاهِرَةَ النَّاسَ سَنَوَاتٍ طَوِيلَةً فَمَا وَجَدُوا لَهَا جَوَابًا. يَحْدُثُ «مَطَرُ السَّمَكِ» سَنَوِيًّا فِي جُمْهُورِيَّةِ الْهِنْدُورَاسِ فِي أَمْرِيكََا الْوُسْطَى.

این پدیده مردم را سالهای طولانی حیران کرده است و پاسخی برایش نیافته اند. باران ماهی هر سال در جمهوری هندوراس در آمریکای مرکزی رخ می دهد.

تَحْدُثُ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ مَرَّتَيْنِ فِي السَّنَةِ أحياناً. فَيُشَاهِدُ النَّاسُ غَيْمَةً سَوْدَاءَ عَظِيمَةً وَرَعْدًا وَبَرْقًا وَرِيحًا قَوِيَّةً وَمَطَرًا شَدِيدًا لِمُدَّةٍ سَاعَتَيْنِ أَوْ أَكْثَرَ.

این پدیده احياناً (گاهی) دوبار در سال رخ می‌دهد. و مردم تکه ابر سیاه بزرگ، رعد و برق، بادهایی قوی و بارانی شدید را به مدت دو ساعت یا بیشتر ملاحظه می‌کنند.

ثُمَّ تُصْبِحُ الْأَرْضُ مَفْرُوشَةً بِالْأَسْمَاكِ، فَيَأْخُذُ هَا النَّاسُ لِيَطْبِخَهَا وَ تَنَاوُلُهَا. ● أَخَذَ: برداشت، برد، گرفت
سپس زمین پوشیده از ماهی‌ها می‌شود، و مردم آنها را برای پختن و خوردنش می‌برند. (برمی‌دارند)

حَاوَلَ الْعُلَمَاءُ مَعْرِفَةَ سِرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيبَةِ؛
دانشمندان برای شناخت راز آن پدیده شگفت تلاش کردند.

فَأَرْسَلُوا فَرِيقًا لِزِيَارَةِ الْمَكَانِ وَ التَّعَرُّفِ عَلَى الْأَسْمَاكِ الَّتِي تَتَساقَطُ عَلَى الْأَرْضِ بَعْدَ هَذِهِ الْأَمْطَارِ الشَّدِيدَةِ،
و گروهی را فرستادند برای دیدن مکان و شناختن (آگاهی یافتن از) ماهی‌هایی که بعد از این باران‌های شدید بر زمین می‌افتند.

فَوَجَدُوا أَنَّ أَكْثَرَ الْأَسْمَاكِ الْمُنْتَشِرَةِ عَلَى الْأَرْضِ مِنْ نَوْعٍ وَاحِدٍ، وَلَكِنَّ الْغَرِيبَ فِي الْأَمْرِ أَنَّ الْأَسْمَاكِ لَيْسَتْ مُتَعَلِّقَةً بِالْمِيَاهِ الْمُجَاوِرَةِ

و دریافتند که بیشتر ماهی‌های پخش شده روی زمین از یک گونه هستند ولی شگفتی کار در این است که ماهی‌ها متعلق به آب‌های مجاور نیستند.

بَلْ مِيَاهِ الْمُحِيطِ الْأَطْلَسِيِّ الَّذِي يَبْعُدُ مَسَافَةً مِائَتِي كِيلُومِتْرٍ عَنْ مَحَلِّ سُقُوطِ الْأَسْمَاكِ.
بلکه متعلق به آب‌های اقیانوس اطلس هستند که به فاصله‌ی دویست کیلومتر از محل افتادن ماهی‌ها دور هستند.

ما هُوَ سَبَبُ تَشْكِيلِ هَذِهِ الظَّاهِرَةِ؟ دلیل تشکیل این پدیده چیست؟

يَحْدُثُ إِعْصَارٌ شَدِيدٌ؛ فَيَسْحَبُ الْأَسْمَاكِ إِلَى السَّمَاءِ بِقُوَّةٍ وَيَأْخُذُهَا إِلَى مَكَانٍ بَعِيدٍ وَ عِنْدَمَا يَفْقِدُ سُرْعَتَهُ تَتَساقَطُ عَلَى الْأَرْضِ.

گردباد شدیدی رخ می‌دهد و ماهی‌ها را با قدرت به آسمان می‌کشد و به جای دوری می‌برد و هنگامی که سرعتش را از دست می‌دهد [ماهی‌ها] بر زمین می‌افتند.

يَحْتَفِلُ النَّاسُ فِي الْهِنْدُورَاسِ بِهَذَا الْيَوْمِ سَنَوِيًّا وَ يُسَمُّونَهُ «مِهْرَجَانِ مَطَرِ السَّمَكِ».
مردم در هندوراس هر سال این روز را جشن می‌گیرند و آن را «جشنواره ی باران ماهی» می‌نامند.

المعجم برگرد

أَثَارَ: برانگیخت إِحْتَفَلَ: جشن گرفت أَصْبَحَ: شد إِعْصَارُ: گردباد «جمع: أعاصير» أَمْرِيكَا الوُسطَى: آمریکای مرکزی أَمْطَرَ: باران بارید بَسَطَ: گستراند بَعْدَ: دور شد تَرَى: می بینی، «أَنْ تَرَى: که ببینی»	تَسَاقَطَ: پی در پی افتاد التَّعَرُّفُ عَلَى: شناختن تَلَجَ: برف، یخ «جمع: تُلُوج» حَسَنًا: بسیار خوب حَيَّرَ: حیران کرد سَحَبَ: کشید سَمَّى: نامید سَوَدَاءَ: سیاه (مؤنث أسود) سَنَوِيًّا: سالانه	صَدَّقَ: باور کرد «حَتَّى تُصَدِّقَ: تا باور کنی» ظَاهِرَةٌ: پدیده «جمع: ظواهر» فَلِمَ: فیلم «جمع: أفلام» الْمُحِيطُ الْأَطْلَسِي: اقیانوس اطلس مَفْرُوشَ: پوشیده مِهْرَجَانُ: جشنواره نُزُولَ: پایین آمدن، بارش
--	--	---

حول النص برگرد

عَنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ. درست و غلط را طبق متن درس مشخص کن. ☒ ☒

۱- يَحْتَفِلُ أَهَالِي الْهُندُوراس بِهَذَا الْيَوْمِ شَهْرِيًّا وَ يُسَمُّوْنَهُ «مِهْرَجَانُ الْبَحْرِ». X
مردم هندوراس این روز را هر ماه جشن می گیرند و آن را جشنواره دریا می نامند.

۲- عِنْدَمَا يَفْقِدُ الْإِعْصَارُ سُرْعَتَهُ، تَتَسَاقَطُ الْأَسْمَاكُ عَلَى الْأَرْضِ. ✓
وقتی گردباد سرعتش را از دست می دهد، ماهی ها پی در پی روی زمین می افتند.

۳- يَكُنِّي الْعُلَمَاءُ مِنْ مَعْرِفَةِ سِرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيبَةِ. X
دانشمندان از شناخت راز آن پدیده عجیب نا امید شدند.

۴- إِنْ نُزُولَ الْمَطَرِ وَ التَّلَجِ مِنَ السَّمَاءِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ. ✓
بارش باران و برف از آسمان، یک امر طبیعی است.

۵- تَحْدُثُ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ عَشْرَ مَرَّاتٍ فِي السَّنَةِ. X
این پدیده ده بار در سال اتفاق می افتد.

هـ اَعْلَمُوا هـ برگرد

الفعل الثلاثي المجرد والمزيد (۱)

در زبان فارسی به فعل‌هایی مانند «رفت» و «برگشت»، سوم شخص مفرد می‌گوییم. فعل‌ها در زبان عربی بر اساس شکل «سوم شخص مفرد در فارسی» (مفرد مذکر غایب) به دو گروه تقسیم می‌شود.

گروه اول: ثلاثی مجرد؛ یعنی فعل‌هایی که ساخت ماضی «مفرد مذکر غایب» آنها فقط از سه حرف اصلی تشکیل می‌شود. بیشتر فعل‌های عربی متوسطه اول این‌گونه بودند؛ مانند: خَرَجَ، عَرَفَ، قَطَعَ و شَكَرَ.

گروه دوم: ثلاثی مزید؛ فعل‌هایی که ساخت ماضی «مفرد مذکر غایب» آنها علاوه بر سه حرف اصلی، حروف زائد دارد؛ مانند: اسْتَخْرَجَ، اعْتَرَفَ، انْقَطَعَ و تَشَكَّرَ؛ این فعل‌ها علاوه بر اینکه تعداد حروفشان بیشتر است، معنایشان نیز فرق دارد.

این فعل‌ها هشت دسته‌اند که به هر دسته «باب» گفته می‌شود.

در جدول زیر به ترتیب چهار باب ثلاثی مزید «استفعل، افتعل، انفعّل، تفعّل» آمده است.

باب	الماضي	المضارع	الأمر	المصدر
استفعل	اسْتَفْعَلَ	يَسْتَفْعِلُ	اسْتَفْعِلْ	اسْتِفْعَالٌ
افتعل	اِفْتَعَلَ	يَفْتَعِلُ	اِفْتَعِلْ	اِفْتِعَالٌ
انفعّل	انْفَعَلَ	يَنْفَعِلُ	انْفَعِلْ	انْفِعَالٌ
تفعّل	تَفَعَّلَ	يَتَفَعَّلُ	تَفَعَّلْ	تَفَعُّلٌ

باب	الماضي	المضارع	الأمر	المصدر
۱ استفعل	اسْتَرْجَعَ: پس گرفت	يَسْتَرْجِعُ: پس می‌گیرد	اسْتَرْجِعْ: پس بگیر	اسْتِرْجَاعٌ: پس گرفتن
	اسْتَفْعَلَ	يَسْتَفْعِلُ	اسْتَفْعِلْ	اسْتِفْعَالٌ
۲ افتعل	اشْتَغَلَ: کار کرد	يَشْتَغِلُ: کار می‌کند	اشْتَغِلْ: کار کن	اشْتَغَالٌ: کار کردن
	اِفْتَعَلَ	يَفْتَعِلُ	اِفْتَعِلْ	اِفْتِعَالٌ
۳ انفعّل	انْفَتَحَ: باز شد	يَنْفَتِحُ: باز می‌شود	انْفَتِحْ: باز شو	انْفِتَاحٌ: باز شدن
	انْفَعَلَ	يَنْفَعِلُ	انْفَعِلْ	انْفِعَالٌ
۴ تفعّل	تَخَرَّجَ: دانش آموخته شد	يَتَخَرَّجُ: دانش آموخته می‌شود	تَخَرَّجْ: دانش آموخته شو	تَخَرُّجٌ: دانش آموخته شدن
	تَفَعَّلَ	يَتَفَعَّلُ	تَفَعَّلْ	تَفَعُّلٌ

۴ دانش آموز باید وزن فعل‌ها و مصدرهای این جدول را حفظ باشد و توانایی تشخیص آنها را داشته باشد.

♦ با حفظ جدول باب‌های مزید می‌توانیم به سوالات به راحتی پاسخ دهیم.

مصدر **إِسْتَخْرَجَ**: إخراج ✓ استخراج ✓ خروج
ماضی **إِنْقَطَعَ**: قَطَعَ ✓ قطع ✓ تَقَطَّعَ
امر **تَسْمَعْ**: اِسْمَعْ ✓ اِسْمِعْ ✓
وزن إنتاج - افتتاح، انبساط: إفعال - افتعال - انفعال

♦ دسته بندی فعل‌های متن درس سوم :

• فقط سه حرف اصلی (ثلاثی مجرد)	• بیش از سه حرف اصلی (ثلاثی مزید)
تَرَى (رأی) أَنْظُرُوا (نظر) تَنْظُنْ (ظن) يَكُونُ (كان) لَيْسَ أَنْظُرْ (نظر)	تُصَدِّقُ (صدق) يُمْكِنُ (أمكن) تَتَسَاقَطُ (تساقط) تُشَاهِدُ (شاهد) حَيَّرَتْ تُصَبِّحُ (أصبح) حَاوَلَ أَرْسَلُوا (أرسل) يَحْتَفِلُ (احتفل) يُسَمُّونَ (سمي)
وَجَدُوا (وجد) تَحْدُثُ (حدث) يَأْخُذُ (أخذ) يَبْعُدُ (بعد) يَسْحَبُ (سحب) يَفْقِدُ (فقد)	

که اخبر نفسك (۱): ترجم الأفعال الثلاثية المزيدة، ثم عین نوع الباب.

باب	ماضی	مضارع	یستغفر: آمرزش می‌خواهد
استفعال	امر	مصدر	استغفار: آمرزش خواستن

باب	ماضی	مضارع	يعتذر: پوزش می‌خواهد
افتعال	امر	مصدر	اعتذار: پوزش خواستن

باب	ماضی	مضارع	ينقطع: بریده می‌شود
انفعال	امر	مصدر	انقطاع: بریده شدن

باب	ماضی	مضارع	يتكلم: سخن می‌گوید
تفعّل	امر	مصدر	تكلم: سخن گفتن

الْفِعْلُ اللَّازِمُ وَالْفِعْلُ الْمُتَعَدِّي

پیش از آشنایی با فعل لازم و متعدی با مفهوم فعل، فاعل و مفعول آشنا شوید.
فعل، کلمه‌ای است که بر انجام کاری یا داشتن حالتی در گذشته، حال یا آینده دلالت دارد.
فاعل، انجام دهنده کار یا دارنده حالت است.
مفعول، اسمی است که در زبان عربی معمولاً پس از فاعل می‌آید و کار بر آن انجام می‌شود.

فعلی که معنای آن با فاعل کامل می‌شود و به مفعول نیاز ندارد، **فعل لازم** ^۱ نام دارد. مثال:

رَجَعَ جَوَادٌ: جواد برگشت.

تَجَلَّسَ سَاجِدَةٌ: ساجده می‌نشیند.

به فعلی که معنای آن با فاعل کامل نمی‌شود و به مفعول نیاز دارد، **فعل متعدی** ^۲ گفته می‌شود. مثال:

أَرْسَلَ جَوَادٌ رِسَالَةً: جواد نامه‌ای را فرستاد.

يَقْطَعُ النَّجَّارُ الْخَشَبَ: نجار چوب را می‌برد.

كَمْ إِخْتَرِ نَفْسَكَ (۲): تَرْجِمْ هَذِهِ الْجُمْلَةَ وَ عَيِّنِ الْفِعْلَ الْمُتَعَدِّي.

۱- ﴿إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ...﴾ یوسف: ۴ ← فعل متعدی: رَأَيْتُ
 ترجمه: من [در خواب] یازده ستاره را با خورشید و ماه دیدم. دیدم [آنها] برای من سجده می‌کنند. (ترجمه فولادوند)

سجده کردن ستارگان بر یوسف (علیه السلام)

اگر کلمه «رایت» را تکرار کرده برای این است که میان «رایت» و «لی ساجدین» فاصله زیاد شده، لذا بار دیگر فرموده: «رایتهم». فایده دیگری که این تکرار دارد افاده این جهت است که: من در خواب دیدم که آنها بطور دسته جمعی برای من سجده کردند، نه تک تک.

موضوع اصلی: داستان حضرت یوسف (علیه السلام) گوینده: علامه طباطبائی، قالب: تفسیری، منبع: ترجمه المیزان، ج ۱۱، ص: ۱۰۴

۲- ذَهَبَتْ طَالِبَةٌ لِإِطْفَاءِ الْمَكِيفَاتِ. ← فعل متعدی: ندارد و ذَهَبَتْ: فعل لازم است.
 ترجمه: دانش‌آموزی برای خاموش کردن کولر رفت.

۳- زَانَ اللَّهُ السَّمَاءَ بِأَنْجُمٍ كَالدَّرَرِ. ← فعل متعدی: زَانَ
 ترجمه: خداوند آسمان را با ستارگانی همچون مروارید آراست.

۴- تَنَمَوُ الشَّجَرَةُ مِنْ حَبَّةٍ صَغِيرَةٍ. ← فعل متعدی: ندارد و تَنَمَوُ: فعل لازم است.
 ترجمه: درخت از دانه‌ای کوچک رشد می‌کند.

۵- اشْتَرَى وَالِدٌ حَامِدٌ حَاسِبًا لَهُ. ← فعل متعدی: اشْتَرَى
 ترجمه: پدر حامد رایانه‌ای برایش خرید.

۱- فعل‌های باب «انفعال» لازم هستند؛ مثال:

انْقَطَعَ: قطع شد / انْفَجَرَ: باز شد / انْهَدَمَ: ویران شد / انْفَجَرَ: منفجر شد / انْبَسَطَ: گسترده شد.

۲- بسیاری از فعل‌های دو باب «افعال» و «تفعیل» متعدی هستند؛ مثال:

أَخْرَجَ: درآورد / أَنْزَلَ: پایین آورد / أَجْلَسَ: نشانید / عَلَّمَ: یاد داد / صَيَّرَ: گردانید / فَرَّخَ: شاد کرد

☀ برای مطالعه در خانه ☀

آنچه در یادگیری فعل ها مهم است شناسه هایی هستند که در سه سال گذشته با آنها آشنا شده اید.

یادآوری فعل ماضی که در پایه هفتم خواندید:

«نُ» در «فَعَلْتُ» (انجام دادم)؛ مانند:	اِسْتَخْرَجْتُ	اِكْتَسَبْتُ	اِنْسَحَبْتُ	تَعَلَّمْتُ
«تَ» در «فَعَلْتَ» (انجام دادی)؛ مانند:	اِسْتَخْرَجْتَ	اِكْتَسَبْتَ	اِنْسَحَبْتَ	تَعَلَّمْتَ
«ـَ» در «فَعَلَ» (انجام داد)؛ مانند:	اِسْتَخْرَجَ	اِكْتَسَبَ	اِنْسَحَبَ	تَعَلَّمَ
«نا» در «فَعَلْنَا» (انجام دادیم)؛ مانند:	اِسْتَخْرَجْنَا	اِكْتَسَبْنَا	اِنْسَحَبْنَا	تَعَلَّمْنَا
«تُمْ» در «فَعَلْتُمْ» (انجام دادید)؛ مانند:	اِسْتَخْرَجْتُمْ	اِكْتَسَبْتُمْ	اِنْسَحَبْتُمْ	تَعَلَّمْتُمْ
«وا» در «فَعَلُوا» (انجام دادند)؛ مانند:	اِسْتَخْرَجُوا	اِكْتَسَبُوا	اِنْسَحَبُوا	تَعَلَّمُوا

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

اِسْتَعْلَى: کار کرد	اِسْتَعْلَى: کار کردند.....
تَعَلَّمَ: یاد گرفت	تَعَلَّمَ: یاد گرفتید.....
اِنْقَطَعَ: بریده شد	اِنْقَطَعَ: بریده شد.....
اِسْتَغْفَرَ: آمرزش خواست	اِسْتَغْفَرَ: آمرزش خواستیم

یادآوری فعل مضارع که در پایه هشتم خواندید:

«أَ» در «أَفْعَلُ» (انجام می دهم)؛ مانند:	اَسْتَخْرِجُ	اَكْتَسِبُ	اِنْسَحِبُ	اَتَعَلَّمُ
«تَ» در «تَفْعَلُ» (انجام می دهی)؛ مانند:	تَسْتَخْرِجُ	تَكْتَسِبُ	تَنْسَحِبُ	تَتَعَلَّمُ
«يَ» در «يَفْعَلُ» (انجام می دهد)؛ مانند:	يَسْتَخْرِجُ	يَكْتَسِبُ	يَنْسَحِبُ	يَتَعَلَّمُ
«نَ» در «نَفْعَلُ» (انجام می دهیم)؛ مانند:	نَسْتَخْرِجُ	نَكْتَسِبُ	نَنْسَحِبُ	نَتَعَلَّمُ
«تَ» + «ریشه» + «وَنَ» در «تَفْعَلُونَ» (انجام می دهید)؛ مانند:	تَسْتَخْرِجُونَ	تَكْتَسِبُونَ	تَنْسَحِبُونَ	تَتَعَلَّمُونَ
«يَ» + «ریشه» + «وَنَ» در «يَفْعَلُونَ» (انجام می دهید)؛ مانند:	يَسْتَخْرِجُونَ	يَكْتَسِبُونَ	يَنْسَحِبُونَ	يَتَعَلَّمُونَ

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

يَبْتَئِسُمُ: لبخند می زند	يَبْتَئِسُمُونَ: لبخند می زنند.....
يَتَكَلَّمُ: سخن می گوید	يَتَكَلَّمُونَ: سخن می گویند.....
يَنْسَحِبُ: عقب نشینی می کند	يَنْسَحِبُونَ: عقب نشینی می کنید.....
يَتَعَلَّمُ: یاد می گیرد	يَتَعَلَّمُونَ: یاد می گیرم.....

فَعْلُ الْأَمْرِ

در پایه نهم با فعل امر در سه وزن «افْعَلْ»، «افْعِلْ» و «افْعُلْ» آشنا شدید؛ مثال:

تَسْمَعُ: می شنوی	اِسْمَعُ: بشنو
تَلْعَبُ: بازی می کنی	اِلْعَبُ: بازی کن
تَذْهَبُ: می روی	اِذْهَبُ: برو
تَعْمَلُ: کار می کنی	اِعْمَلُ: کار کن
تَجْلِسُ: می نشینی	اِجْلِسُ: بنشین
تَنْزِلُ: پایین می آیی	اِنْزِلُ: پایین بیا
تَعْرِفُ: می شناسی	اِعْرِفُ: بشناس
تَكْتُبُ: می نویسی	اُكْتُبُ: بنویس
تَخْرُجُ: خارج می شوی	اُخْرُجُ: خارج شو
تَنْظُرُ: نگاه می کنی	اُنْظُرُ: نگاه کن

اکنون با شکل های جدیدی از فعل امر آشنا شوید.

تَسْتَغْفِرُ: آمرزش می خواهی	اِسْتَغْفِرُ: آمرزش بخواه
تَبْتَعدُ: دور می شوی	اِبْتَعدُ: دور شو
تَنْسَحِبُ: عقب نشینی می کنی	اِنْسَحِبُ: عقب نشینی کن
تَتَعَلَّمُ: یاد می گیری	اِتَعَلَّمُ: یاد بگیر

آنچه در یادگیری فعل ها مهم است، نشانه هایی هستند که در پایه نهم با آنها آشنا شده اید.

اِبْتَعدُوا عَنِ الْكَسَلِ ! اِسْتَحْدِمُوا قُوَّتَكُمْ؛ تَعَلَّمُوا دُرُوسَكُمْ؛ لَا تَنْسَحِبُوا عَنْ اَدَاءِ وَاجِبِكُمْ.

از تنبلی دور شوید؛ نیرویتان را به کار ببرید؛ درسهایتان را یاد بگیرید؛ از انجام تکلیفتان عقب نشینی نکنید.

یادآوری فعل امر که در پایه نهم خواندید:

«نَ» در	إِفْعَلْ	اسْتَفْعَلْ	افْتَعَلْ	انْفَعَلْ	تَفَعَّلْ «مانند:
«يَ» در	إِفْعَلِي	اسْتَفْعَلِي	افْتَعَلِي	انْفَعَلِي	تَفَعَّلِي «مانند:
«وَ» در	إِفْعَلُوا	اسْتَفْعَلُوا	افْتَعَلُوا	انْفَعَلُوا	تَفَعَّلُوا «مانند:
«نَ» در	إِفْعَلْنَ	اسْتَفْعَلْنَ	افْتَعَلْنَ	انْفَعَلْنَ	تَفَعَّلْنَ «مانند:
«اَ» در	إِفْعَلَا	اسْتَفْعَلَا	افْتَعَلَا	انْفَعَلَا	تَفَعَّلَا «مانند:

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

تَنْتَظِرُونَ: منتظر می شوید	إِنْتَظِرُوا: منتظر شوید
تَتَعَجَّبِينَ: تعجب می کنی	تَعَجَّبِي: تعجب کن
تَسْتَخْرِجُنَ: خارج می کنید	اسْتَخْرِجْنِ: خارج کنید

❑ در گروه‌های دو نفره، شبیه گفت‌وگوی زیر را اجرا کنید.

جواز برگرد

❑ **فِي قِسْمِ الْجَوَازَاتِ**

در بخش گذرنامه‌ها

❖ الْمُسَافِرُ الْإِيرَانِيُّ (مسافر ایرانی)	❖ شُرْطِيّ إِدَارَةِ الْجَوَازَاتِ (پلیس اداره گذرنامه)
❖ نَحْنُ مِنْ أِيرَانَ وَ مِنْ مَدِينَةِ زَابِلٍ. ما از ایران و از شهر زابل هستیم.	❖ أَهْلًا وَ سَهْلًا بِكُمْ . مِنْ أَيِّ بَلَدٍ أَنْتُمْ؟ خوش آمدید . شما از کدام کشور هستید؟
❖ أَشْكُرُكَ يَا سَيِّدِي . متشکرم آقا	❖ مَرْحَبًا بِكُمْ^۲ . شَرَفْتُمُونَا^۳. خوش آمدید . مشرف فرمودید (به ما افتخاردادید)
❖ أُحِبُّ هَذِهِ اللُّغَةَ. الْعَرَبِيَّةُ جَمِيلَةٌ. این زبان را دوست دارم. عربی زیباست.	❖ مَا شَاءَ اللَّهُ ! تَتَكَلَّمُ بِالْعَرَبِيَّةِ جَيِّدًا ! ما شاء الله ! عربی خوب صحبت می‌کنی!
❖ سَتَّةُ : وَالِدَايَ وَأُخْتَايَ وَ أَخَوَايَ^۴. شش نفر : پدر و مادرم و دو خواهرم و دو برادرم.	❖ كَمْ عَدَدُ الْمُرَافِقِينَ؟ تعداد همراهان چند نفرند؟
❖ نَعَمْ؛ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا بِطَاقَتَهُ بِيَدِهِ. بله ؛ هریک از ما بلیتش در دستش است.	❖ أَهْلًا بِالضُّيُوفِ. هَلْ عِنْدَكُمْ بِطَاقَاتُ^۵ الدُّخُولِ؟ مهمانان خوش آمدید. آیا بلیت‌های ورود دارید؟
❖ عَلَى عَيْنِي. به روی چشم	❖ الرِّجَالُ عَلَى الْيَمِينِ وَ النِّسَاءُ عَلَى الْيَسَارِ لِلتَّفْتِيْشِ^۶. مردان در سمت راست و زنان در سمت چپ برای بازرسی .
❖ نَحْنُ جَاهِزُونَ^۷. ما آماده‌ایم .	❖ رَجَاءٌ؛ اجْعَلُوا جَوَازَاتِكُمْ فِي أَيْدِيكُمْ . لطفاً، گذرنامه‌هایتان را در دستانتان قرار دهید.

- ۱- جواز: گذرنامه ۲- مَرْحَبًا بِكُمْ : خوش آمدید ۳- شَرَفْتُمْ: مشرف فرمودید * شَرَفْتُمُونَا: شرفتم + (واو اشباع) + نا ۴- مُرَافِق: همراه
۵- وَالِدَايَ (والدان+ی): پدر و مادرم، أُخْتَايَ (أُخْتَانِ+ی): دو خواهرم، أَخَوَايَ (أَخَوَانِ+ی): دو برادرم ۶- بِطَاقَةُ: بلیت
۷- تَفْتِيْش: بازرسی ۸- جَاهِز: آماده

نکته: «جواز» در نقش خبر برای مبتدای محذوف است پس هنگام ترجمه یای نکره به کار نمی‌بریم.
طبق قانون ← هرگاه خبر اسم غیر موصوفه باشد، به شکل معرفه ترجمه می‌شود.

کتاب التمارین برگرد

● التمرین الأول: عین الجملة الصحيحة و غیر الصحيحة حسب الحقيقة و الواقع. ✓ x

- ۱- «المهرجان» احتفال مناسبة جميلة، كـمهرجان الأزهار و مهرجان الأفلام.
جشنواره، جشنی به مناسبتی زیباست، مثل جشنواره گلها و جشنواره فیلمها (✓)
- ۲- «الثلج» نوع من أنواع نزول الماء من السماء ينزل على الجبال فقط.
برف، يك نوع از انواع بارش آب از آسمان است كه فقط روی كوهها پائین می آید (می بارد). (x)
- ۳- يحتفل الإيرانيون بالنوروز أول يوم من الأيام السنة الهجرية الشمسية.
ایرانیها اولین روز از روزهای سال شمسی را جشن می گیرند. (✓)
- ۴- تعيش الأسماك في النهار و البحر و لها أنواع مختلفة.
ماهیها در رودخانه و دریا زندگی می کنند و انواع مختلفی دارند. (✓)
- ۵- الأعصار ریح شديدة لا تنتقل من مكان إلى مكان آخر. (لا تنتقل: جابه جا نمی شود)
گردباد، بادشدیدی است كه از جایی به جایی دیگر منتقل نمی شود. (x)

● التمرین الثاني: ضع في الدائرة العدد المناسب. «كلمة واحدة زائدة»

۱- مكيف الهواء	⑥ يدرس فيه الطلاب.
۲- المشمش	⑤ بحر كبير واسع بين القارات.
۳- المغلق	③ ما ليس مفتوحاً؛ بل مسدوداً.
۴- الخضره	① جهاز للخلاص من حرارة الصيف.
۵- المحيط	② فاكهة يأكلها الناس مجففة و غير مجففة.
۶- الصف	
- ۱- مكيف الهواء: جهاز للخلاص من حرارة الصيف.
كولر: دستگاهی برای رهایی از گرمای تابستان است.
 - ۲- المشمش: فاكهة يأكلها الناس مجففة و غير مجففة.
زردآلو: میوه ای است كه مردم آن را به صورت خشك شده و خشك نشده می خورند.
 - ۳- المغلق: ما ليس مفتوحاً؛ بل مسدوداً.
بسته: آنچه كه باز نیست بلکه مسدود (بسته) است.
 - ۴- الخضره: كلمة زائدة x
سرسبز: كلمه اضافه است.
 - ۵- المحيط: بحر كبير واسع بين القارات.
اقیانوس: دریایی بزرگ و پهناور میان قارهها
 - ۶- الصف: يدرس فيه الطلاب.
كلاس: دانش آموزان در آن درس می خوانند.

● التَّمَرِينُ الثَّالِثُ: عَيِّنِ الْكَلِمَاتِ الْمُتَرَادِفَةَ وَالْمُتَضَادَّةَ. = ≠

أَنْزَلَ / أَصْبَحَ / حَفَلَتْ / رَفَعَ / صُعِدَ / صَارَ / حُجِرَتْ / مِهْرَجَانُ / نُزُولُ / غُرْفَةٌ

أَصْبَحَ = صَارَ (شد) / حَفَلَتْ = مِهْرَجَانُ (جشن) / حُجِرَتْ = غُرْفَةٌ (اتاق)
أَنْزَلَ ≠ رَفَعَ (پایین آورد ≠ بالا برد) / صُعِدَ ≠ نُزُولُ (بالا رفتن ≠ پایین آمدن)

● التَّمَرِينُ الرَّابِعُ: تَرَجِّمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ، وَ عَيِّنِ الْفِعْلَ الْمُتَعَدِّيَّ. (إذا كان موجوداً)

۱- النَّاسُ نِيَامٌ؛ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهُوا.^۲ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ترجمه: مردم در خوابند (خفته‌اند)؛ پس هرگاه بیدار شوند. (هرگاه مردند، بیدار شدند)
فعل متعدي: ندارد

۲- شَاهَدَ النَّاسُ سُقُوطَ الْأَسْمَاكِ مِنَ السَّمَاءِ.

ترجمه: مردم افتادن ماهی‌ها را از آسمان دیدند.
فعل متعدي: شاهد

۳- يَزْرَعُ الْجَاهِلُ الْعُدُونََ فَيَحْصُدُ الْخُسْرَانَ.

ترجمه: نادان دشمنی می‌کارد و زیان درو می‌کند.
فعل متعدي: يَزْرَعُ ، يَحْصُدُ

۴- ذَهَبَتْ سُمَيَّةٌ إِلَى مُدِيرَةِ الْمَدْرَسَةِ.

ترجمه: سَمِيَّة به سوی مدیر مدرسه رفت.
فعل متعدي: ندارد

۵- يَرْجِعُ الطُّلَابُ مِنَ السَّفَرِ الْعِلْمِيَّةِ.

ترجمه: دانش‌آموزان از گردش علمی باز می‌گردند.
فعل متعدي: ندارد

سنگ قبر بانو دکتر آنه ماری شیمیل اسلام پژوه، خاورشناس و مولوی شناس آلمانی
آراسته به حدیث پیامبر اسلام ﷺ

۱- نيام: خفتگان (مفرد: نائم) ۲- انتبهوا: بیدار شدند (بیدار شوند)

● التَّمَرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ التَّالِيَةَ.

- ﴿رَجِعُوا إِلَيْهِمْ﴾ : نزد آنان بازگشتند.
 ﴿يَعْرِفُونَهُمْ﴾ : آنها را می‌شناسند.
 ﴿سَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا﴾ کسانی که ستم کردند، خواهند دانست.
 ﴿أَعْلَمَ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ : می‌دانم آنچه را که نمی‌دانید.
 ﴿وَلَا تَيَاسُوا﴾ : نا امید نشوید.
 ﴿يَقُولُونَ سَمِعْنَا﴾ : می‌گویند شنیدیم.
 ﴿أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ﴾ : بیشترشان سپاسگزاری نمی‌کنند.
 ﴿اسْتَخْرَجَهَا﴾ : آن را بیرون آورد.
 ﴿ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ﴾ : نزد پروردگارت بازگرد.
 ﴿ظَلَمْتُ نَفْسِي﴾ : به خودم ظلم کردم.
 ﴿نَجْعَلُهمْ أُمَّةً﴾ : آنها را پیشوا قرار دادیم.
 ﴿لَا يَقْدِرُ عَلَىٰ شَيْءٍ﴾ : قادر بر چیزی نیست.
 ﴿ادْخُلُوا الْجَنَّةَ﴾ : وارد بهشت شوید.
 ﴿اغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ﴾ : چهره‌هایتان را بشوید.
 ﴿اغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا﴾ : ما را ببامرز و به ما رحم کن.
 ﴿قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا﴾ : گفت پس از آن خارج شو.
 ﴿وَاتْرِكِ الْبَحرَ﴾ : دریا را رها کن.
 ﴿يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ﴾ : در زمین می‌گردد.

📖 اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ 📖 برگرد

إِبْحَثْ عَنْ قِصَّةِ قُرْآنِيَّةٍ قَصِيرَةٍ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ فِي الْإِنْتَرْنِتِ أَوْ مَجَلَّةٍ أَوْ كِتَابٍ وَ تَرْجِمْهَا إِلَى الْفَارِسِيَّةِ، مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمٍ عَرَبِيٍّ-فَارِسِيِّ.

الدَّرْسُ الرَّابِعُ برگرد

﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ﴾^{۹۲} الأنبياء :

بی گمان این امت شماست؛ امتی یگانه و من پروردگارتان هستم، پس مرا بپرستید.

الدَّرْسُ الرَّابِعُ (درس چهارم)

التَّعَايُشُ السَّلْمِيُّ (همزیستی مسالمت آمیز)

لَقَدْ كَانَتْ رِسَالَةُ الْإِسْلَامِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ قَائِمَةً عَلَى أَسَاسِ الْمَنْطِقِ وَاجْتِنَابِ أَيِّ الْإِسَاءَةِ؛ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ:

رسالت اسلام در گذر زمان بر پایه منطق و دوری از هرگونه بی ادبی استوار است (بوده است) زیرا خداوند می فرماید:

﴿وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾^{۳۴} فَصَّلَتْ :

نیکی و بدی برابر نیستند؛ [بدی را] به گونه ای که بهتر است دفع کن که آنگاه (می بینی) کسی که میان تو و او دشمنی هست، گویی دوستی صمیمی می شود.

إِنَّ الْقُرْآنَ يَأْمُرُ الْمُسْلِمِينَ أَلَّا يَسْبُوا مَعْبُودَاتِ الْمُشْرِكِينَ وَ الْكُفَّارِ (مفردش: کافر)

همانا قرآن به مسلمانان دستور می دهد که خدایان مشرکان و کافران را دشنام ندهند.

فَهُوَ يَقُولُ ﴿وَلَا تَسْبُوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسْبُوا اللَّهَ...﴾^{۱۰۸} الانعام :

وآن (قرآن) می فرماید: کسانی را که به جای خدا فرا می خوانند دشنام ندهید که به خداوند دشنام دهند....

الْإِسْلَامُ يَحْتَرِمُ الْأَدْيَانَ الْأَلَهِيَّةَ؛ ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَ لَا نُشْرِكَ بِهِ

شَيْئاً﴾ آل عمران: ۶۴

اسلام به دین های الهی احترام می گذارد؛ (ای پیامبر) بگو: ای اهل کتاب (یهود و نصاری) بیاید بر سر سخنی که میان ما و شما یکسان است بایستیم که: جز خدا را نپرستیم (یا فقط خدا را بپرستیم) و چیزی را شریک او نگردانیم.

يُؤَكِّدُ الْقُرْآنُ عَلَى حُرِّيَةِ الْعَقِيدَةِ: ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ...﴾^{۲۵۶} البقرة :

قرآن بر آزادی عقیده تاکید می کند: هیچ اجباری در دین نیست.

لَا يَجُوزُ الْإِصْرَارُ عَلَى نِقَاطِ الْخِلَافِ وَ عَلَى الْعُدْوَانِ، لِأَنَّهُ لَا يَنْتَفِعُ بِهِ أَحَدٌ؛ وَ عَلَى كُلِّ النَّاسِ أَنْ يَتَعَايَشُوا مَعَ بَعْضِهِمْ

تَعَايُشاً سَلْمِيّاً، مَعَ احْتِفَاطٍ كُلِّ مِنْهُمْ بِعَقَائِدِهِ؛ لِأَنَّهُ ﴿كُلَّ حِزْبٍ مِمَّا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ﴾^{۳۲} الزوم :

اصرار و پافشاری بر نقاط اختلاف و دشمنی جایز نیست، زیرا کسی از آن سود نمی برد، بر همه مردم لازم است (همه مردم باید) که هر کدام با حفظ عقاید خود با یکدیگر همزیستی مسالمت آمیز داشته باشند؛ زیرا -{هر حزب و گروهی به آنچه دارد، دلشاد است}-.

۱- فاعْبُدُوني : ف + اَعْبُدُوا + ن (نون و قایه) + ي (ضمیر)

نون و قایه نونی که میان فعل و ضمیر یای متکلم برای حفظ حرکت آخر فعل فاصله می شود.

۲- و نیکی با بدی یکسان نیست. [بدی را] آنچه خود بهتر است دفع کن؛ آنگاه کسی که میان تو و میان او دشمنی است، گویی دوستی یکدل می گردد. (فولادوند)

۳- «لا» در «أَلَّا نَعْبُدَ وَ لَا نُشْرِكَ»، لای نفی است.

الْبِلَادِ الْإِسْلَامِيَّةِ مَجْمُوعَةٍ مِنَ الشُّعُوبِ الْكَثِيرَةِ، تَخْتَلِفُ فِي لُغَاتِهَا وَ أَلْوَانِهَا.

سرزمین‌های (کشورهای) اسلامی مجموعه ای از ملت‌های بسیار است که در زبان (زبان‌ها) و رنگ (رنگ‌هایشان) فرق دارند.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: خدای تعالی (بلند مرتبه) فرموده است:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَ جَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُمْ * ﴿الْحُجُرَاتِ ۱۳﴾

ای مردم ما شما را از مردی و زنی آفریدیم و شما را ملت‌ها و قبیله‌ها قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید. بی گمان گرامی‌ترین شما نزد خدا پرهیزگارترین شماست.

يَأْمُرُنَا الْقُرْآنُ بِالْوَحْدَةِ. ﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾ ... آل عمران ۱۰۳

قرآن به ما دستور به همبستگی (یکپارچگی) می‌دهد. - {وهمگی به ریسمان خدا چنگ بزنید و پراکنده نشوید}.

يَتَجَلَّى اتِّحَادُ الْأُمَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ فِي صُورٍ كَثِيرَةٍ، مِنْهَا اجْتِمَاعُ الْمُسْلِمِينَ فِي مَكَانٍ وَاحِدٍ فِي الْحَجِّ.

همبستگی (یکپارچگی) اُمت اسلامی در شکل‌های بسیاری جلوه‌گر می‌شود. از آن جمله گردهمایی مسلمانان در جای واحد در حج.

الْمُسْلِمُونَ خُمْسٌ سَكَّانِ الْعَالَمِ، يَعِيشُونَ فِي مِسَاحَةٍ وَاسِعَةٍ مِنَ الْأَرْضِ مِنَ الصَّيْنِ إِلَى الْمُحِيطِ الْأَطْلَسِيِّ.

مسلمانان یک پنجم ساکنان جهان هستند در مساحتی (پهنایی) گسترده از زمین از چین تا اقیانوس اطلس زندگی می‌کنند.

قَالَ الْأَمَامُ الْخَمِينِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ: ... إِذَا قَالَ أَحَدٌ كَلَامًا يُفَرِّقُ الْمُسْلِمِينَ، فَاعْلَمُوا أَنَّهُ جَاهِلٌ أَوْ عَالِمٌ يُحَاوِلُ إِيجَادَ التَّفَرُّقَةِ بَيْنَ صُفُوفِ الْمُسْلِمِينَ.

امام خمینی رَحِمَهُ اللَّهُ فرموده است: هر گاه کسی سخنی گفت که باعث تفرقه مسلمانان شود (هر گاه کسی سخنی بگوید که مسلمانان را پراکنده سازد)، بدانید که وی یا نادان است یا دانایی است که تلاش می‌کند در بین صفوف مسلمانان اختلاف بگستراند.

وَ قَالَ قَائِدُنَا آيَةُ اللَّهِ الْخَامِنِي: وَرَهْبَانِ آيَتِ اللَّهِ خَامِنِهِ أَيِ فرموده است:

مَنْ رَأَى مِنْكُمْ أَحَدًا يَدْعُو إِلَى التَّفَرُّقَةِ، فَهُوَ عَمِيلُ الْعَدُوِّ.

هر کس از شما کسی را دید که به تفرقه فرا می‌خواند، مزدور دشمن است. (ترجمه مؤلف)
(هر کس از شما کسی را ببیند که به تفرقه دعوت می‌کند پس وی مزدور دشمن است).

* أَكْرَم: گرامی‌ترین / أَتَقَى: پرهیزگارترین / سَكَّان: ساکنان «مفرد ساکن» / لِتَعَارَفُوا / لَا تَفَرَّقُوا ← لِتَتَفَرَّقُوا
** بیشتر بدانیم: ثلث: یک سوم؛ رُبُع: یک چهارم؛ خُمْس: یک پنجم؛ سُدُس: یک ششم و ...

المعجم برگرد

<p>فَرَّقَ: پراکنده ساخت قَائِدَ: رهبر «جمع: قَادَة» قَائِمَ: استوار، ایستاده سَبَّ: دشنام داد سُكَّانَ: ساکنان سَلَمِي: مُسَالَمَتِ آمیز «سَلَمَ: صلح» سَوَاءَ: یکسان عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ: در گذر زمان عَمِيلَ: مزدور «جمع: عُمَلَاء» فَضْلَ: برتری، فزونی لَدَى: نزد «لَدَيْهِمُ: دارند» مَعَ بَعْضٍ: با همدیگر مِنْ دُونِ اللَّهِ: به جای خدا، به غیر خدا</p>	<p>«أَنْ يَتَعَاشُوا تَعَايُشاً سَلَمِيّاً: که همزیستی مسالمت آمیز کنند.» تَفَرَّقَ: پراکنده شد «لَا تَفَرَّقُوا: پراکنده نشوید» جَازَ: جایز شد «لَا يَجُوزُ: جایز نیست» حَبَلُ: طناب «جمع: حِبَال» حُرِّيَّةَ: آزادی حَمِيمَ: گرم و صمیمی خِلَافَ: اختلاف خُمُسَ: یک پنجم دَعَا: فرا خواند، دعا کرد «يَدْعُونَ: فرا می خوانند» ذَكَرَ: مرد، نر فَرِحَ: شاد</p>	<p>إِحْتَرَمَ: احترام گذاشت إِحْتِفَاطَ: نگاه داشتن إِسَاءَةً: بدی کردن إِسْتَوَى: برابر شد أَشْرَكَ: شریک قرار داد اعْتَصَمَ: چنگ زد (با دست گرفت) أَكَّدَ: تأکید کرد أَنْثَى: زن، ماده أَيُّ إِسَاءَةٍ: هر گونه بدی، هر گونه بی ادبی تَجَلَّى: جلوه گر شد تَعَارُفَ: یکدیگر را شناختن «لِتَعَارَفُوا: تا یکدیگر را بشناسید» تَعَايُشَ: همزیستی داشت</p>
---	---	---

حول النص برگرد

- ﴿عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ. درست و غلط را طبق متن درس مشخص کنید. ✓ ✕
- يَجُوزُ الْإِصْرَارُ عَلَى نِقَاطِ الْخِلَافِ وَالْعُدْوَانِ، لِلدَّفَاعِ عَنِ الْحَقِيقَةِ. پافشاری بر نقاط اختلاف و دشمنی، برای دفاع از حقیقت جایز است. (غلط ✕)
 - رِسَالَةُ الْإِسْلَامِ قَائِمَةٌ عَلَى أَسَاسِ الْمَنْطِقِ وَاجْتِنَابِ الْإِسَاءَةِ. پیام اسلام بر اساس منطق و دوری از بدی استوار است. (صحیح ✓)
 - عَلَى كُلِّ النَّاسِ أَنْ يَتَعَاشُوا مَعَ بَعْضِهِمْ تَعَايُشاً سَلَمِيّاً. بر همه مردم واجب است که با یکدیگر بطور مسالمت آمیز همزیستی کنند. (صحیح ✓)
 - لِبَعْضِ الشُّعُوبِ فَضْلٌ عَلَى الْآخَرِينَ بِسَبَبِ اللَّوْنِ. برخی از ملت ها به علت رنگ بر بعضی دیگر برتری دارند. (غلط ✕)
 - رُبْعُ سُكَّانِ الْعَالَمِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ. یک چهارم ساکنان جهان مسلمان هستند. (غلط ✕)

هـ اِعلَمُوا هـ برگرد

الفعل الثلاثي المزيد (۲)

در درس گذشته با چهار باب از فعل‌های «ثلاثی مزید» آشنا شدیم.

با چهار باب ثلاثی مزید دیگر (تَفَاعَلَ، تَفَعَّلَ، مُفَاعَلَةٌ، اِفْعَالَ) آشنا شوید.

باب	الماضي	المضارع	الأمر	المصدر
تَفَاعَلَ	تَفَاعَلَ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعَلْ	تَفَاعُلٌ
تَفَعَّلَ	فَعَّلَ	يُفَعِّلُ	فَعِّلْ	تَفَعُّيلٌ
مُفَاعَلَةٌ	فَاعَلَ	يُفَاعِلُ	فَاعِلْ	مُفَاعَلَةٌ
اِفْعَالَ	أَفْعَلَ	يُفْعِلُ	فَعِّلْ	اِفْعَالٌ

باب	الماضي	المضارع	الأمر	المصدر
۵	تَشَابَهَ: همانند شد	يَتَشَابَهُ: همانند می‌شود	تَشَابَهَ: همانند شو	تَشَابُهٌ: همانند شدن
تَفَاعَلَ	تَفَاعَلَ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعَلْ	تَفَاعُلٌ
۶	فَرَّحَ: شاد کرد	يُفَرِّحُ: شاد می‌کند	فَرِّحْ: شاد کن	تَفْرِيحٌ: شاد کردن
تَفَعَّلَ	فَعَّلَ	يُفَعِّلُ	فَعِّلْ	تَفَعُّيلٌ
۷	جَالَسَ: همنشینی کرد	يُجَالِسُ: همنشینی می‌کند	جَالَسْ: همنشینی کن	مُجَالَسَةٌ: همنشینی کردن
مُفَاعَلَةٌ	فَاعَلَ	يُفَاعِلُ	فَاعِلْ	مُفَاعَلَةٌ
۸	أَخْرَجَ: بیرون آورد	يُخْرِجُ: بیرون می‌آورد	أَخْرِجْ: بیرون بیاور	إِخْرَاجٌ: بیرون آوردن
اِفْعَالَ	أَفْعَلَ	يُفْعِلُ	أَفْعِلْ	اِفْعَالٌ

شما با حفظ این جدول راحت‌تر می‌توانید به سوالات پاسخ دهید.

مصدر تَعَلَّمَ:	تَعَلَّمَ	تَعَلَّمْ ✓	تعلیم
ماضي يُحَاوِلُ:	تَحَوَّلَ	حَوَّلَ	حاوَل ✓
امر تُرْسِلُ:	أَرْسَلَ	أَرْسِلْ	أَرْسَلْ ✓

بیشتر بدانیم

فعل‌هایی که «سوم شخص مفرد ماضی» آنها فقط از سه حرف اصلی است، ثَلَاثِي مُجَرَّد گویند.
فعل‌هایی که «سوم شخص مفرد ماضی» آنها بیش از سه حرف اصلی است، ثَلَاثِي مَزِيد گویند.
ثلاثی مجرد وزن خاصی ندارند ولی ثلاثی مزیدها وزن خاص دارند (قیاسی هستند).

مهمترین وزن‌های ثلاثی مزید عبارتند از :

إفعال ، تفعیل ، مفاعلة ، تفاعل ، تفعل ، إفعال ، إنفعال ، إستفعال
الف) باب‌های إفعال ، تفعیل ، مفاعلة : دارای ۱ حرف زائد.
باب‌های تفاعل ، تفعل ، إنفعال و إفعال : دارای ۲ حرف زائد.
باب إستفعال دارای ۳ حرف زائد است.

الف) بررسی باب‌هایی که «سوم شخص مفرد ماضی» آن‌ها علاوه به حروف اصلی **یک حرف زائد** دارند: إفعال و تفعیل و مفاعلة

✓ حروف مضارع (أ ت ی ن) در باب‌های «إفعال، تفعیل و مفاعلة» ضمه دارند. (يُفَعِّلُ، يُفَعَّلُ، يُفَاعِلُ)
۱ و ۲- باب إفعال و تفعیل: این باب معمولاً برای متعدی کردن افعال لازم به کار می‌روند.

نَزَلَ (= نازل شد) فعل لازم

أَنْزَلَ - نَزَلَ (= نازل کرد) فعل متعدی

فعل لازم (فعلی که با فاعل معنایش تمام شود؛ همان فعل ناگذرا در زبان فارسی را گویند.)

فعل متعدی (فعلی که علاوه بر فاعل، مفعول می‌خواهد تا معنایش تمام شود؛ همان فعل گذرا در زبان فارسی را گویند.)

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ﴾ ^{القدر: ۱۰} ما آن [قرآن] را در شب قدر **نازل کردیم**.

﴿تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا﴾ ^{الفرقان: ۱۰}

بزرگ [و خجسته] است کسی که بر بنده خود فرقان [= کتاب جداسازنده حق از باطل] را **نازل کرد** تا برای جهانیان هشداردهنده‌ای باشد.

✓ فرق أَنْزَلَ و نَزَلَ :

أَنْزَلَ: (یکباره) نازل کرد / نَزَلَ: (به تدریج) نازل کرد

قرآن، یکبار بصورت یکجا بر پیامبر نازل شده است و بار دیگر به صورت تدریجی که مردم از آن آگاه شده‌اند. (در زبان عربی، «انزال» برای نزول

دفعی و «تنزیل» برای نزول تدریجی بکار می‌رود.) تفسیر نور، محسن قرائتی، جلد ۴ ، صفحه ۵۲۶

✓ همزه امر باب افعال بر وزن **أَفْعَلْ**، همیشه مفتوح و مقطوع است.

✓ فعل‌هایی که در باب افعال و تفعیل رفته‌اند ولی همچنان لازم هستند:

أَسْرَعَ: شتافت، أَمَّنَ: ایمان آورد، أَزْهَرَ: شکوفه داد، فَكَّرَ: اندیشید، صَلَّى: نماز خواند، غَرَّدَ: آواز خواند

۳- باب مفاعلة: این باب برای مشارکت به کار می‌رود، مشارکتی یکطرفه به نحوی که یکی فاعل و دیگری مفعول باشد.

كَتَبَ عَلَى كِتَابًا. (= علی نامه‌ای را نوشت.)

كَاتَبَ عَلَى صَدِيقِهِ. (= علی با دوستش **نامه نگاری کرد**.)

✓ در ترجمه باب مفاعلة، معمولاً از «با» استفاده می‌شود.

✓ مصدر دیگر «مفاعلة» بر وزن «فعال» می‌آید: مُقاتَلَة، قِتال؛ مُجاهدَة، جهاد؛ مُجادَلَة، جدال؛ مُسابَقَة، سباق؛ مُحاسَبَة، حساب؛ مُخالَفَة، خلاف و ...

✓ مصدر دیگر «تفعیل» بر وزن «تفعلة» می‌آید: تَجَرِبَة، تَسْلِيَة، تَرْبِيَة، تَوْصِيَة، تَذَكِرَة، تَعْزِيَة، تَكْمِلَة، تَبْصِرَة و ...

(ب) باب هایی که «سوم شخص مفرد ماضی» آن‌ها علاوه به حروف اصلی **دو حرف زائد** (بحرفین زائدين) دارند: تَفَعَّلَ، تَفَاعَلَ، اِنْفَعَلَ، اِفْتَعَلَ

✓ سه باب تَفَعَّلَ، اِفْتَعَلَ و اِنْفَعَلَ برای مطاوعه به کار می‌روند؛ یعنی زمانی که ما چیزی را از کسی بخواهیم و او قبول کند یا بخواهیم تأثیری را در چیزی بگذاریم و آن تأثیر پذیرفته شده باشد.

۴ - باب تَفَعَّلَ: این باب معمولاً برای مطاوعة (اثرپذیری) به کار می‌رود.

أَدَبْتُ الْوَلَدَ فَتَأَدَّبَ. کودک را ادب کردم، پس با ادب شد.

يَتَجَلَّى اتِّحَادُ الْأُمَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ فِي صُورٍ كَثِيرَةٍ. یکپارچگی امت اسلامی در شکلهای زیادی جلوه‌گر می‌شود.

✓ این باب گاهی به صورت لازم، و گاهی متعدی استفاده می‌شود.

تَدَوَّقَ: چشید؛ تَحَمَّلَ: تحمل کرد؛ تَعَلَّمَ: یاد گرفت، آموخت.

✓ حرف «تاء» در این باب زائد است.

۵- باب تَفَاعَلَ: این باب نیز برای مشارکت دو طرفه به کار می‌رود.

تَكَاتَبَ عَلِيٌّ وَ مُحَمَّدٌ = علی و محمد با یکدیگر نامه نگاری کردند.

علی و محمد هر دو در نامه نگاری کردن مشارکت دارند و هر دو فاعل هستند.

*علی فاعل و مرفوع است و محمد معطوف و مرفوع به تبعیت از فاعل.

✓ در ترجمه باب تفاعل معمولاً از «با یکدیگر، با همدیگر» استفاده می‌شود.

📖 باب تَفَعَّلَ و تَفَاعَلَ:

✓ دقت کنید که ماضی این باب با "ت" شروع می‌شود، پس بسیار دقت کنید که در تله نیفتید.

تَفَعَّلَ (ماضی) / يَتَفَعَّلُ (مضارع) / تَفَعَّلْ (امر)

تَفَاعَلَ (ماضی) / يَتَفَاعَلُ (مضارع) / تَفَاعَلْ (امر)

✓ بعضی صیغه های فعل ماضی باب تَفَعَّلَ و تَفَاعَلَ کاملاً با فعل امر یکسان هستند.

فعل ماضی: هُمَا تَفَعَّلَا - هُم تَفَعَّلُوا - هُنَّ تَفَعَّلْنَ

فعل امر: أَنْتُمَا تَفَعَّلَا - أَنْتُمْ تَفَعَّلُوا - أَنْتُنَّ تَفَعَّلْنَ

فعل ماضی: هُمَا تَفَاعَلَا - هُم تَفَاعَلُوا - هُنَّ تَفَاعَلْنَ

فعل امر: أَنْتُمَا تَفَاعَلَا - أَنْتُمْ تَفَاعَلُوا - أَنْتُنَّ تَفَاعَلْنَ

برای ترجمه و تشخیص آنها، فقط و فقط از سیاق جمله و ضمائر موجود در جمله پی به ماضی و امر بودن آنها می‌بریم.
﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا... تَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَ التَّقْوَىٰ وَ لَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَ الْعُدْوَانِ﴾ المائدة: ۲۰
ای کسانی که ایمان آورده‌اید در نیکوکاری و پرهیزگاری با یکدیگر همکاری کنید، و در گناه و تعدی دستیار هم نشوید.

☑ گاهی تای مضارع برای سهولت تلفظ حذف می‌شود:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَ أَنْثَىٰ وَ جَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَ قَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ الحجرات: ۱۳

ای مردم، ما شما را از مرد و زنی آفریدیم، و شما را ملت ملت و قبیله قبیله گردانیدیم تا یکدیگر را بشناسید. در حقیقت ارجمندترین شما نزد خدا پرهیزگارترین شماست. بی تردید، خداوند دانای آگاه است.

﴿تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ﴾ قدر: ۴

در این شب فرشتگان و روح به اذن خدا از هر فرمان نازل می‌شوند.

﴿وَ اعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَ لَا تَفَرَّقُوا﴾ آل عمران: ۱۰۳

همگی به ریسمان خداوند چنگ زنید و پراکنده نشوید.

«أَقِيمُوا الدِّينَ وَ لَا تَفَرَّقُوا فِيهِ... وَ مَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ»

دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید... و از آن جدا نشدند مگر بعد از آن که علم به حقانیت آن پیدا کردند به

خاطر ستمکاری بین خویش. نهج البلاغه، فیض الاسلام نامه ۵۳.

۶- باب انفعال: این باب هم برای مطاوعة (اثرپذیری) به کار می‌رود و صد در صد بصورت لازم استفاده می‌شود.

عَلَقْتُ الْبَابَ فَانْعَلَقَ. در را بستم پس بسته شد.

۷- باب افتعال: این باب نیز معمولاً برای مُطاوعة به کار می‌رود.

﴿وَ لَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَ لَا السَّيِّئَةُ...﴾ نیکی و بدی برابر نمی‌شوند.

مصادری مانند: «استلام، استماع، استتار، استناد، استراق، استواء» همگی از باب افتعال هستند؛ و سه حرف اصلی آنها به ترتیب: «سلم، سمع، ستر، سند، سرق، سوی» است.

📖 فعل های مشابه :

با دقت در حرکات و ضمائر می‌توان پی به نوع فعل برده و در نتیجه درست ترجمه کنیم.

فعل مضارع : أَنَا أَحْتَرِمُ (من احترام می‌گذارم)

فعل امر : احترم أنت (تو احترام بگذار)، احترم أنتما، احترموا أنتم (شما احترام بگذارید)

فعل ماضی : هُوَ احْتَرَمَ (او احترام گذاشت)، هما احترما، هم احترموا (آنها احترام گذاشتند)

📖 برای تشخیص دو باب افتعال و انفعال :

☑ اگر حرف دوم نون، جزو حروف اصلی باشد و حرف سوم (ت) باشد باب افتعال است (ت) اِكتَسَاب

اما کلماتی مثل:

إفتعال: إنتشار، إنتصار، إنتصاب، إنتباه، إنتقال، إنتخاب، إنتحار، إنتقاد، إنتقام

در باب انفعال، دو حرف اول زائد هستند: إنبساط، إنقلاب، إنجماد، إنسداد، إنهدام، إنكسار، إنطلاق

ج) بررسی بابی که اولین صیغه ماضی آن دارای سه حرف زائد (بزیاده ثلاثة أحرف) هست:

۸- باب استفعال برای طلب و درخواست به کار می‌رود.

مانند: **اِسْتَعْفَرْتُ اللَّهَ**. از خدا آمرزش خواستم.

فعل های **اِسْتَقَلَّ**، **اِسْتَبَدَّ**، **اِسْتَمَرَّ**، **اِسْتَضَلَّ**، ماضی باب استفعال هستند.

همزه امر:

✓ همزه فعل امر در چهار باب «تفعیل و مفاعلة، تَفَعَّل و تَفَاعَّل» وجود ندارد؛ امرشان بر وزن «فَعَّل و فَاعِل، تَفَعَّل و تَفَاعَّل» می‌آید.

✓ همزه امر در چهار باب «إفعال، إفتعال، إنفعال و إستفعال» وجود دارد و حرکت همزه در باب افعال، مفتوح و قطع است؛ اما حرکت همزه در باب های «إفتعال و إنفعال و إستفعال»، مکسور و وصل است.

✓ حرکت همزه در ثلاثی مزید، به هیچ وجه مضموم (أ) دیده نمی‌شود. پس اگر همزه امری ضمه داشت، حتماً فعل ثلاثی مجرد است.

که اِخْتَبَرَفَسَكَ: تَرَجِمِ الْأَفْعَالَ الثَّلَاثِيَّةَ الْمَزِيدَةَ، وَ اِكْتُبْ بَابَهَا.

باب	مضارع	ماضی
تفاعُل	يَتَعَامَلُ: داد و ستد می‌کند	تَعَامَلَ: داد و ستد کرد
	مصدر	امر
	تَعَامَلُ: داد و ستد کردن	تَعَامَلُ: داد و ستد کن

باب	مضارع	ماضی
تفعِيل	يُعَلِّمُ: یاد می‌دهد	عَلَّمَ: یاد داد
	مصدر	امر
	تُعَلِّمُ: یاد دادن	عَلَّمَ: یاد بده

باب	مضارع	ماضی
مفاعلة	يُكَاتِبُ: نامه‌نگاری می‌کند	كَاتَبَ: نامه‌نگاری کرد
	مصدر	امر
	مُكَاتِبَةٌ: نامه‌نگاری کردن	كَاتَبَ: نامه‌نگاری کن

باب	مضارع	ماضی
إفعال	يُجْلِسُ: می‌نشاند	أَجْلَسَ: نشاند
	مصدر	امر
	إِجْلَاسٌ: نشاندن (گردهم‌آیی)	أَجْلَسَ: بنشان

☀ برای مطالعه در خانه ☀

در درس سوم خواندید که آنچه در یادگیری فعل ها مهم است، شناسه است.

مثال هایی برای یادآوری فعل ماضی که در پایه هفتم خواندید:

تَعَارَفْتُ	عَلَّمْتُ	شَاهَدْتُ	أَرْسَلْتُ
«تُ» در «فَعَلْتُ» (انجام دادم)؛ مانند:			
تَعَارَفْتَ	عَلَّمْتَ	شَاهَدْتَ	أَرْسَلْتَ
«تَ» در «فَعَلْتَ» (انجام دادی)؛ مانند:			
تَعَارَفْتُمْ	عَلَّمْتُمْ	شَاهَدْتُمْ	أَرْسَلْتُمْ
«تُمْ» در «فَعَلْتُمْ» (انجام دادید)؛ مانند:			
تَعَارَفُوا	عَلَّمُوا	شَاهَدُوا	أَرْسَلُوا
«وَا» در «فَعَلُوا» (انجام دادند)؛ مانند:			

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

تَصَادَمَ: تصادف کرد	تَصَادَمُوا: .. تصادف کردند ..
حَرَكَ: حرکت داد	حَرَكْتُمَا: .. حرکت دادید ..
سَافَرَ: سفر کرد	سَافَرْنَا: .. سفر کردیم ..
أَحْسَنَ: نیکی کرد	أَحْسَنْتُمْ: .. نیکی کردید ..

یادآوری فعل مضارع که در پایه هشتم خواندید:

«أُ» در «أَفْعُلُ» (انجام می دهم)؛ مانند:	أَعْلَمُ	أُشَاهِدُ	أُرْسِلُ
«تَ» در «تَفْعَلُ» (انجام می دهی)؛ مانند:	تُعَلِّمُ	تُشَاهِدُ	تُرْسَلُ
«يَ» در «يَفْعَلُ» (انجام می دهد)؛ مانند:	يُعَلِّمُ	يُشَاهِدُ	يُرْسَلُ
«نَ» در «نَفْعَلُ» (انجام می دهیم)؛ مانند:	نُعَلِّمُ	نُشَاهِدُ	نُرْسَلُ
«تَ» + «ریشه» + «وَنَ» در «تَفْعَلُون» (انجام می دهید)؛ مانند:	تُعَلِّمُونَ	تُشَاهِدُونَ	تُرْسَلُونَ
«يَ» + «ریشه» + «وَنَ» در «يَفْعَلُونَ» (انجام می دهید)؛ مانند:	يُعَلِّمُونَ	يُشَاهِدُونَ	يُرْسَلُونَ

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

يَعْوِضُ: جبران می کند	يَعْوِضُونَ: جبران می کنند.
يُعَامِلُ: رفتار می کند	تُعَامِلُونَ: رفتار می کنید.
يُخْرِجُ: خارج می کند	يُخْرِجُونَ: خارج می کنند.
تَبَادَلُ: داد و ستد کرد	تَتَبَادَلُونَ: داد و ستد می کنی

آنچه در یادگیری فعل ها مهم است، شناسه هایی هستند که در پایه نهم با آنها آشنا شده اید.

یادآوری شناسه های فعل امر:

« اِفْعَلْ » در	« اِفْعَلْ، تَفَاعَلْ، فَعَّلْ، فاعِلْ، أَفْعَلْ » مانند:				
اِذْهَبْ	تَشَابَهْ	فَرَّحْ	جَالِسْ	اُخْرِجْ	
« اِفْعَلْ » در	« اِفْعَلْ، تَفَاعَلْ، فَعَّلْ، فاعِلْ، أَفْعَلْ » مانند:				
اِذْهَبْ	تَشَابَهْ	اِكْتَسَبْ	جَالِسْ	اُخْرِجْ	
« و » در	« اِفْعَلُوا، تَفَاعَلُوا، فَعَّلُوا، فاعِلُوا، أَفْعَلُوا » مانند:				
اِذْهَبُوا	تَشَابَهُوا	اِكْتَسَبُوا	جَالِسُوا	اُخْرِجُوا	
« ن » در	« اِفْعَلْنَ، تَفَاعَلْنَ، فَعَّلْنَ، فاعِلْنَ، أَفْعَلْنَ » مانند:				
اِذْهَبْنَ	تَشَابَهْنَ	اِكْتَسَبْنَ	جَالِسْنَ	اُخْرِجْنَ	
« ا » در	« اِفْعَلَا، تَفَاعَلَا، فَعَّلَا، فاعِلَا، أَفْعَلَا » مانند:				
اِذْهَبَا	تَشَابَهَا	اِكْتَسَبَا	جَالِسَا	اُخْرِجَا	

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

تُسَلِّمُونَ: سلام می کنید	سَلِّمُوا: سلام کنید
تَتَعَارَفْنَ: آشنا می شوید	تَعَارَفْنَ: آشنا شوید
تُشَارِكُنِ: شرکت می کنید	شَارِكَا: شرکت کنید
تُحْسِنِينَ: نیکی می کنی	أَحْسِنِي: نیکی کن

□ در گروه‌های دو نفره، شبیه گفت‌وگوی زیر را اجرا کنید.

حوار برگرد

♂ فی صالَة التفتیش بالجمارك^۲

در سالن بازرسی در گمرک

♦ شرطی الجمارك (پلیس گمرک)	♦ الزائرة. (خانم زائر)
اجلبي هذه الحقیبة إلى هنا . - این چمدان را به اینجا بیاور.	على عيني، يا أخي، ولكن ما هي المشكلة؟ - به روی چشمم برادر، اما مشکل چیست ؟
تفتيش بسيط . بازرسی ساده	لا بأس . - اشکالی ندارد.
عفوًا؛ لمن هذه الحقیبة؟ - ببخشید این چمدان مال کیست؟	لأسري. - متعلق به خانواده‌ام (مال خانواده‌ام) است.
افتحها من فضلك ^۳ . - لطفاً باز کن.	تفضل، حقیبتی مفتوحة للتفتيش. - بفرما چمدانم برای بازرسی باز است.
ماذا في الحقیبة؟ - چه چیزی در چمدان است؟	فرشاة الأسنان و المعجون و المنشفة و الملابس... - مسواک و خمیر دندان و حوله و پوشیدنیها (لباسها)
ما هذا الكتاب؟ - این کتاب چیست؟	ليس كتابًا؛ بل دفتر الذکريات ^۴ . - کتاب نیست دفتر خاطره است.
ما هذه الحبوب؟ - این قرص‌ها چیست ؟	حبوب مهدئة، عندي صداع . - قرص‌های آرام بخش است، سر درد دارم.
هذه، غير مسموحة. - این غیرمجاز است (ممنوع است)	ولكن أنا بحاجة إليها جدًا. - اما من به آنها خیلی احتیاج دارم.
لا بأس . - اشکالی ندارد.	شکرًا . - متشکرم.
اجمعها و اذهب . - جمعشان کن و برو.	في أمان الله . - در امان خدا

۱- صالَة: سالن ۲- جمارك: ج جمرک = گمرک ۳- من فضلك: لطفاً ۴- ذکريات: خاطرات

ک صالَة = قاعة = سالون (سالن) / من فضلك = رجاء (لطفاً) / مسموح ≠ ممنوع

کھ التمارین برگرد

● التمرین الأول: أی کلمة من کلمات الجديدة للدرس، تناسب التوضیحات التالية؟

۱- رئیس البلاد، الذي يأمر المسؤولين و ينصحهم لإداء واجباتهم. (الفائد : رهبر)
رئیس کشور، کسی است که به مسئولین دستور می دهد و آنها را برای انجام وظایفشان نصیحت می کند.

۲- إدارة مسؤولية عن الصادرات إلى الخارج و الواردات إليها. (الجمارك : گمرک)
اداره ای که در قبال صادرات به خارج و واردات به خود پاسخگو و مسئول است.

۳- عرف البعض البعض الآخر. (تعارف: با یکدیگر آشنا شدند)
با یکدیگر آشنا شدند.

۴- الذي يعمل لمصلحة العدو. (العميل : مزدور)
کسی که برای مصلحت دشمن کار می کند.

۵- جزء واحد من خمسة. (الخمس : یک پنجم)
یک جزء از پنج

● التمرین الثاني: ضع في الفراغ كلمة مناسبة من الكلمات التالية. «كلمتان زائدتان»

سواء / الشعب / يجوز / قائمة / فضل / لدي / من دون

۱- جوال تفرغ بطاريتة خلال نصف يوم.

ترجمه: تلفن همراهی دارم که باطری آن در نصف روز خالی می شود.

پاسخ: لدي (= عندي): دارم

۲- زملائي في الدرس على حد

ترجمه: همکلاسی هایم در درس در یک حد مساوی هستند.

پاسخ: سواء: مساوی، یکسان

۳- لصديقي في حسن الخلق.

ترجمه: دوستم در خوش اخلاقی برتری دارد.

پاسخ: فضل: برتری، فزونی

۴- لا يقبل الإيراني أي ضغط.

ترجمه: ملت ایران هیچ فشاری را نمی پذیرد.

پاسخ: الشعب: ملت

۵- لا تعبّدوا الله أحداً.

ترجمه: کسی را به غیر خدا عبادت نکنید.

پاسخ: من دون: به جای، به غیر

● التَّمَرِينُ الثَّالِثُ: تَرْجِمِ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ. (هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ ... : آیا می‌دانی که ...)

۱- ... الزَّرَافَةُ لَا تَنَامُ فِي الْيَوْمِ الْوَاحِدِ إِلَّا أَقَلَّ مِنْ ثَلَاثِينَ دَقِيقَةً وَ عَلَى ثَلَاثِ مَرَّاحِلَ؟
زرافه در یک روز فقط کمتر از سی دقیقه و در سه مرحله می‌خوابد؟

۲- ... مَقْبَرَةُ «وَادِي السَّلَامِ» فِي النَّجَفِ الْأَشْرَفِ مِنْ أَكْبَرِ الْمَقَابِرِ فِي الْعَالَمِ؟
قبرستان «وادی السلام» در نجف اشرف از بزرگترین قبرستان‌های جهان است؟

۳- ... الصِّينِ أَوَّلَ دَوْلَةٍ فِي الْعَالَمِ اسْتَخْدَمَتْ نَقُودًا وَرَقِيَّةً؟
چین اولین کشور در جهان است که پول‌های کاغذی را به کارگرفت؟

۴- ... الْفَرَسَ قَادِرٌ عَلَى النَّوْمِ وَاقِفًا عَلَى أَقْدَامِهِ؟
اسب می‌تواند ایستاده روی پاهایش بخوابد؟

۵- ... أَكْثَرَ فَيْتَامِينَ C لِلْبَرْتَقَالِ فِي قَشِرِهِ؟
بیشترین ویتامین C پرتقال در پوستش است؟

● التَّمَرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ النَّبَوِيَّةَ وَ اكْتُبْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ.

۱- قَلْبٌ لَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ مِنَ الْحِكْمَةِ كَبِيتَ حَرْبٍ^۱ فَتَعَلَّمُوا وَ عِلِّمُوا وَ تَفَقَّهُوا^۲، وَ لَا مَوْتُوا^۳ جَهَالًا؛ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَعْزِدُ^۴ عَلَى الْجَهْلِ.

ترجمه: دلی که در آن چیزی از حکمت نباشد مانند خانه‌ای مخروبه است، پس علم یاد بگیرید و یاد بدهید و بفهمید، و نادان نمیرید؛ زیرا خداوند عذر نادانی را نمی‌پذیرد.
پاسخ: عَلِّمُوا: فعل امر (از کسره‌ای که روی لام هست و معنا متوجه می‌شویم) / لَا يَعْزِدُ: فعل مضارع منفی

۲- تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ وَ تَعَلَّمُوا لَهُ السَّكِينَةَ وَ الْوَقَارَ وَ تَوَاضَعُوا لِمَنْ تَتَعَلَّمُونَ مِنْهُ وَ لِمَنْ تُعَلِّمُونَهُ.

ترجمه: علم را یاد بگیرید و به خاطر علم آرامش و متانت را یاد بگیرید و فروتنی کنید در برابر کسی که از او علم یاد می‌گیرید و در برابر کسی که به او علم یاد می‌دهید.
پاسخ: تَعَلَّمُوا: فعل امر / تَوَاضَعُوا: فعل امر (نوع فعل این گونه از فعل‌ها در باب تَفَعَّلَ و باب تَفَاعَلَ را فقط از معنا و سیاق جمله می‌توان متوجه شویم) / تَتَعَلَّمُونَ: فعل مضارع تُعَلِّمُونَ: فعل مضارع

۳- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْعِطَارِ إِنْ جَالَسْتَهُ^۱ نَفَعَكَ، وَ إِنْ مَاشَيْتَهُ^۲ نَفَعَكَ، وَ إِنْ شَارَكَتَهُ^۳ نَفَعَكَ.

ترجمه: حکایت مؤمن همانند عطر است؛ اگر با او همنشینی کنی به تو سود می‌رساند؛ و اگر با او همکاری کنی به تو سود می‌رساند.
پاسخ: شَارَكَتَ: فعل ماضی (تای کشیده «ت»: نشانه فعل ماضی است)

۴- الْمُؤْمِنُ مِّنْ أَمَنَةٍ^۱ النَّاسِ عَلَى دِمَائِهِمْ^۲ وَ أَمْوَالِهِمْ.

ترجمه: مومن کسی است که مردم او را بر خون‌ها و اموالشان امین بدانند.
بیشتر بدانیم: آمَنَ: فعل ماضی من باب إِفْعَالَ (أُ أَمَنَ ← آمَنَ)

۵- لَا تَجْتَمِعُ خَصَلَتَانِ فِي مُؤْمِنٍ: الْبُخْلُ وَ الْكَذِبُ.

ترجمه: دو ویژگی در مؤمن جمع نمی‌شود: بُخْل (خساست) و دروغ
پاسخ: لَا تَجْتَمِعُ: فعل مضارع منفی

- ۱- حَرْب: ویران
 ۲- تَفَقَّهُوا: دانش بیاموزید
 ۳- لَا تَهَوَّتُوا: نمیرید
 ۴- جُهَال: نادانان «مفرد: جاهل»
 ۵- لَا يَعْذِرُ: عذر نمی پذیرد
 ۶- إِنْ جَالَسْتَهُ: اگر با او همنشینی کنی
 ۷- إِنْ مَاشَيْتَهُ: اگر با او همراهی کنی
 ۸- آمَنَهُ النَّاسُ: مردم او را امین بدانند
 ۹- دِمَاءُ: خون‌ها (جان‌ها) «مفرد: دَم»
 به قول سعدی: کمال همنشین در من اثر کرد / وگرنه من همان خاکم که هستم

الْتَّمَرِينَ الْخَامِسُ: تَرْجِمُ أفعالَ هَذَا الْجَدُولِ وَ مَصَادِرَهَا.

الْمَاضِي	الْمُضَارِعُ	الْمَصَدَرُ	الْأَمْرُ
أَنْتَجَ: تولید کرد	يُنْتَجُ: تولید می‌کند	إِنْتِاج: تولید کردن	أَنْتِجْ: تولید کن
شَجَّعَ: تشویق کرد	يُشَجِّعُ: تشویق می‌کند	تَشْجِيع: تشویق کردن	شَجِّعْ: تشویق کن
سَاعَدَ: کمک کرد	يُسَاعِدُ: کمک می‌کند	مُسَاعَدَة: کمک کردن	سَاعِدْ: کمک کن
تَسَاقَطَ: پی در پی افتاد	يَتَساقَطُ: پی در پی می‌افتد	تَساقُط: پی در پی افتادن	تَساقُطْ: پی در پی بیوفت
اسْتَخْدَمَ: به کار گرفت	يَسْتَخْدِمُ: به کار می‌گیرد	اسْتِخْدَام: به کار گرفتن	اسْتَخْدِمْ: به کار بگیر
انْتَفَعَ: سود برد	يَنْتَفِعُ: سود می‌برد	انْتِفَاع: سود بردن	انْتَفِعْ: سود ببر
تَعَلَّمَ: یاد گرفت	يَتَعَلَّمُ: یاد می‌گیرد	تَعَلُّم: یاد گرفتن	تَعَلَّمْ: یاد بگیر
انْكَسَرَ: شکسته شد	يَنْكَسِرُ: شکسته می‌شود	انْكَسَار: شکسته شدن	انْكَسِرْ: شکسته شو

نور السماء

الْتَّمَرِينَ السَّادِسُ: تَرْجِمُ الْآيَاتِ وَ اكْتُبْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ فِيهَا وَ صَيِّغَهَا.

۱- ﴿وَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ﴾ البقرة: ۲۲
 و از آسمان آبی را فرو فرستاد و بدان از میوه‌ها رزق و روزی برای شما بیرون آورد.
 - أَنْزَلَ ، أَخْرَجَ ﴿ فعل ماضی، مفرد مذکر غایب

۲- ﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ﴾ البقرة: ۲۵۷
 خداوند یار کسانی است که ایمان آوردند، آنها را از تاریکی‌ها به روشنی در آورد.
 - آمَنُوا ﴿ فعل ماضی، جمع مذکر غایب / يُخْرِجُ ﴿ فعل مضارع، جمع مذکر غایب

۳- ﴿فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ اسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ﴾ غافر: ۵۵
 پس صبر کن (شکیبا باش) که وعده خدا حق است و برای گناه خود آمرزش بخواه.
 - اصْبِرْ ، اسْتَغْفِرْ ﴿ فعل امر، مفرد مذکر مخاطب

۴- ﴿وَ بِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَ بِالْحَقِّ نَزَّلَ﴾ الإسراء: ۱۰۵
 و به حق آن را نازل کردیم (فروفرستادیم) و به حق نازل شد.
 - أَنْزَلْنَا ﴿ فعل ماضی، متکلم مع الغیر / نَزَّلَ ﴿ فعل ماضی، مفرد مذکر غایب

۵- ﴿.... وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ ...﴾ آل عمران: ۱۶۴
 و به آنها کتاب و حکمت را یاد می‌دهد.
 يُعَلِّمُ ﴿ فعل مضارع، مفرد مذکر غایب

۶- ﴿قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ ^{البقرة: ۲۰}

گفت من چیزی می دانم که شما نمی دانید.

- قال ﴿ فعل ماضی، مفرد مذکر غایب / أَعْلَمُ ﴿ فعل مضارع، متکلم وحده / لَا تَعْلَمُونَ ﴿ فعل مضارع منفی، جمع مذکر مخاطب

الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

إِبْحَثْ عَنْ آيَاتٍ فِي كُلِّ مِنْهَا فِعْلٌ مِنْ هَذِهِ الْأَفْعَالِ. (فِي كُلِّ آيَةٍ فِعْلٌ وَاحِدٌ).
أَرْسَلْنَا . اِنْتَظَرُوا . اسْتَغْفِرْ . اِنْبَعَثْ . تَفَرَّقْ . تَعَاوَنُوا . عَلَّمْنَا . يُجَاهِدُونَ

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ ^{ابراهيم: ۴}

قُلْ اِنْتَظَرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ^{انعام آیه ۱۵۸}

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ^{توبه: ۸۰}

كَذَبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ^{۱۱} إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا ^{۱۲} شمس: ۱۲ و ۱۱

وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ ^{بينه: ۴}

تَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى ^{مائده: ۲}

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشُّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ ^ج إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ^{يس: ۶۹}

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى

الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ^ج ...

الدُّرُسُ الْخَامِسُ بَرگرد

﴿ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ﴾ التنبؤات: ۲۰

بگو در زمین بگردید و بنگرید چگونه [خدا] آفرینش را آغاز کرد.

الدُّرُسُ الْخَامِسُ (درس پنجم)

﴿ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ ﴾ لقمان: ۱۱ (این خلقت خداوند است.)

الْغَوَاصُونَ الَّذِينَ ذَهَبُوا إِلَى أَعْمَاقِ الْمُحِيطِ لِيَلَّا، شَاهَدُوا مِثَاتِ الْمَصَابِيحِ الْمُلَوَّنَةِ الَّتِي يَنْبَعُثُ ضَوْؤُهَا مِنَ الْأَسْمَاكِ الْمُضِيَّةِ،

غواصانی که شبانه به اعماق (ژرفای) اقیانوس رفتند، صدها چراغ رنگی دیدند که نورشان از ماهی‌های درخشانده (نورانی) فرستاده می‌شود.

وَ تَحَوَّلَ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيٍّ يَسْتَطِيعُ فِيهِ الْغَوَاصُونَ التَّقَاطُ صُورٍ فِي أَضْوَاءِ هَذِهِ الْأَسْمَاكِ.

و تاریکی دریا را به روزی روشن تبدیل می‌کنند که غواصان در آن می‌توانند در نور این ماهی‌ها عکس بگیرند.

اِكْتَشَفَ الْعُلَمَاءُ أَنَّ هَذِهِ الْأَضْوَاءَ تَنْبَعُثُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيَّةِ الَّتِي تَعِيشُ تَحْتَ عُيُونِ تِلْكَ الْأَسْمَاكِ.

دانشمندان کشف کرده‌اند که این نورها از گونه‌ای باکتری درخشان که زیر چشمان آن ماهی‌ها زندگی می‌کند ارسال می‌شود.

هَلْ يُمَكِّنُ أَنْ يَسْتَفِيدَ الْبَشَرُ يَوْمًا مِنْ تِلْكَ الْمُعْجَزَةِ الْبَحْرِيَّةِ، وَ يَسْتَعِينَ بِالْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيَّةِ لِإِنَارَةِ الْمُدُنِ؟

آیا ممکن است که روزی بشر از آن معجزه دریایی استفاده کند و بتواند برای نورانی (روشن) کردن شهرها از باکتری درخشان یاری بجوید؟

رُبَّمَا يَسْتَطِيعُ ذَلِكَ، لِأَنَّهُ «مَنْ طَلَبَ شَيْئًا وَ جَدَّ وَجَدَ».

شاید بتواند آن را [انجام دهد]، زیرا هر کس چیزی را «بخواهد و تلاش کند، می‌یابد.» (خواست و تلاش کرد، یافت.)

إِنَّ لِسَانَ الْقِطِّ سِلَاحَ طِبِّيٍّ دَائِمٍ، لِأَنَّهُ مَمْلُوءٌ بِغُدَدٍ تُفْرِزُ سَائِلًا مُطَهَّرًا، فَيَلْعَقُ الْقِطُّ جُرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ حَتَّى يَلْتَمِمْ.

بی‌گمان، زبان گربه سلاح پزشکی دائمی است؛ زیرا آن پر از غده‌هایی است که مایعی پاک کننده ترشح می‌کند، پس گربه زخمش را چند بار می‌لیسد تا بهبود یابد.

إِنَّ بَعْضَ الطُّيُورِ وَ الْحَيَوَانَاتِ تَعْرِفُ بَغْرِيزَتِهَا الْأَعْشَابَ الطَّبِيبَةَ وَ تَعْلَمُ كَيْفَ تَسْتَعْمِلُ الْعُشْبَ الْمُنَاسِبَ لِلْوَقَايَةِ مِنَ

الْأَمْرَاضِ الْمُخْتَلِفَةِ؛ وَ قَدْ دَلَّتْ هَذِهِ الْحَيَوَانَاتُ الْإِنْسَانَ عَلَى الْخَوَاصِ الطَّبِيبَةِ لِكَثِيرٍ مِنَ النَّبَاتَاتِ الْبَرِّيَّةِ وَ غَيْرِهَا.

بی‌گمان برخی از پرندوها و حیوانات با غریزه خود گیاهان دارویی را می‌شناختند و می‌دانند چگونه گیاه مناسب را برای پیشگیری از بیماری‌های گوناگون به کار ببرند؛ و این حیوانات انسان را به خواص درمانی (پزشکی) بسیاری از گیاهان صحرائی و غیره راهنمایی کرده‌اند.

إِنَّ أَغْلَبَ الْحَيَوَانَاتِ إِضَافَةً إِلَى امْتِلَاقِهَا لِلْغَةِ خَاصَّةً بِهَا، **مَلِكٌ لُّغَةً عَامَّةً تَسْتَطِيعُ مِنْ خِلَالِهَا أَنْ تَتَفَاهَمَ مَعَ بَعْضِهَا**، بی‌گمان بیشتر حیوانات افزون بر داشتن زبانی مخصوص به خود؛ زبانی عمومی دارند که به واسطه آن می‌توانند یکدیگر را بفهمند،

فَلِلْغَرَابِ صَوْتُ يُحَذِّرُ بِهِ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعدَ سَرِيعاً عَنْ مَنطَقَةِ الْخَطَرِ، فَهُوَ مَمَزَلَةٌ جَاسُوسٍ مِنْ جَوَاسِيسِ الْغَابَةِ. پس کلاغ صدایی دارد که با آن به سایر حیوانات هشدار می‌دهد تا به سرعت از منطقه خطر دور شوند، پس آن مانند جاسوسی از جاسوسان جنگل است.

لِلْبَطَّةِ غُدَّةٌ بِالْقُرْبِ مِنْ ذَنْبِهَا تَحْتَوِي زَيْتًا خَاصًّا تَنْشُرُهُ عَلَى جِسْمِهَا فَلَا يَتَأَثَّرُ بِالْمَاءِ. اردک نزدیک دُمش غده‌ای دارد که روغن خاصی را دربردارد که آن را روی بدنش پخش می‌کند پس [بدنش] تحت تأثیر آب قرار نمی‌گیرد.

تَسْتَطِيعُ الْحِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي اتِّجَاهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ رَأْسَهَا وَ هِيَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَرَى فِي اتِّجَاهَيْنِ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ. آفتاب پرست می‌تواند چشمانش را در جهت‌های مختلف بچرخاند بدون این‌که سرش را حرکت دهد و آن می‌تواند در یک‌زمان (همزمان) در دو طرف ببیند.

لَا تَتَحَرَّكُ عَيْنُ الْبُومَةِ، فَإِنَّهَا ثَابِتَةٌ، وَلَكِنَّهَا تُعَوِّضُ هَذَا النِّقْصَ بِتَحْرِيكِ رَأْسِهَا فِي كُلِّ جِهَةٍ وَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُدِيرَ رَأْسَهَا مِثْلَيْنِ وَ سَبْعِينَ دَرَجَةً دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ جِسْمَهَا. چشم جغد حرکت نمی‌کند، و آن ثابت است، ولی او این نقص را با حرکت دادن سرش در هر جهتی جبران می‌کند و می‌تواند که سرش را ۲۷۰ درجه بچرخاند بدون این‌که بدنش را حرکت دهد.

المعجم برگرد

إِبْتَعَدَ: دور شد (ماضی من باب افتعال)	بَرِّي: خشکی، زمینی	ذَنْبٌ: دُم «جمع: أَذْنَابٌ»
«حَتَّى تَبْتَعدَ: تا دور شود»	نَبَاتَاتٌ بَرِّيَّةٌ: گیاهان صحرایی	زَيْتٌ: روغن «جمع: زُيُوتٌ»
اتِّجَاهٌ: جهت	بَطٌّ، بَطَّةٌ: اردک	سَارٌ: حرکت کرد، به راه افتاد
أَدَارَ: چرخاند، اداره کرد	بَكْتِرِيَا: باکتری	سَائِلٌ: مابِع
«أَنْ تُدِيرَ: که بچرخاند»	بُومٌ، بَوْمَةٌ: جغد	ضَوْءٌ: نور «جمع: أَضْوَاءٌ»
أَنْ تَرَى: که ببیند	تَأَثَّرَ: تحت تأثیر قرار گرفت (من باب تفعّل)	ظَلَامٌ: تاریکی
إِسْتَفَادَ: بهره برد (ماضی من باب استفعال)	تَحْتَوِي: در بر دارد (مضارع من باب افتعال)	عَوَّضَ: جبران کرد (ماضی من باب تفعّل)
«أَنْ يَسْتَفِيدَ: که بهره ببرد»	تَحَرَّكَ: حرکت کرد (ماضی من باب تفعّل)	قِطٌّ: گربه
إِضَافَةٌ إِلَى: افزون بر	تَنْشُرُ: پخش می‌کند (ماضی من باب افتعال)	لَعَقَ: لیسید
أَعْشَابٌ طَبِيبَةٌ: گیاهان دارویی	جُرْحٌ: زخم	مُضِيٌّ: نورانی
«مفرد: عَشْبٌ طَبِيبٌ»	حَرَكٌ: حرکت داد (ماضی من باب تفعّل)	مُطَهِّرٌ: پاک کننده
أَفَرَزَ: ترشح کرد (ماضی من باب إفعال)	حَوَّلَ: تبدیل کرد (ماضی من باب تفعّل)	وَقَايَةٌ: پیشگیری
إِلْتَامٌ: بهبود یافت (ماضی من باب افتعال)	حِرْبَاءٌ: آفتاب‌پرست	مَلِكٌ: مالک شد ، فرمانروایی کرد، دارد
«حَتَّى يَلْتَنِمَ: تا بهبود یابد»	دَلٌّ: راهنمایی کرد	يَسْتَطِيعُ: می‌تواند = يَقْدِرُ
إِلْتِقَاطُ صُورٍ: عکس گرفتن	دُونَ أَنْ: بی آنکه	يَسْتَعِينُ بِ: از ... یاری می‌جوید
إِنَارَةٌ: نورانی کردن	«دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ: بی آنکه حرکت بدهد»	يَنْبَعِثُ: فرستاده می‌شود (ماضی من باب انفعال)

📖 حول النص برگرد

- ✓ ✕ **عَيْنُ الْجُمْلَةِ الصَّحِيحَةِ وَغَيْرِ الصَّحِيحَةِ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَالْوَاقِعِ.**
جمله درست و نادرست را طبق حقیقت و واقعیت مشخص کن.

۱- لِلزَّرَاقَةِ صَوْتُ يُحَذِّرُ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَغِدَ عَنِ الْخَطَرِ. (✕)
زرافه صدایی دارد که به حیوانات هشدار می‌دهد تا از خطر دور شوند.

۲- تَحَوَّلَ الْأَسْمَاكُ الْمُضِيئَةُ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيٍّ. (✓)
ماهی‌های نورانی تاریکی دریا را به روزی روشن تبدیل می‌کنند.

۳- تَسْتَطِيعُ الْحِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي اتِّجَاهٍ وَاحِدٍ. (✕)
آفتاب پرست می‌تواند چشمانش را در یک جهت بچرخاند.

۴- لِسَانُ الْقِطِّ مَمْلُوءٌ بِغَدَدٍ تُفْرِزُ سَائِلًا مُطَهَّرًا. (✓)
زبان گربه پر از غده‌هایی است که مایعی پاک کننده ترشح می‌کند.

۵- لَا تَعِيشُ حَيَوَانَاتٌ مَائِيَّةٌ فِي أَعْمَاقِ الْمَحِيطِ. (✕)
آبزیان در اعماق اقیانوس زندگی نمی‌کنند.

۶- يَتَحَرَّكُ رَأْسُ الْبُومَةِ فِي اتِّجَاهٍ وَاحِدٍ. (✕)
سر جغد در یک جهت حرکت می‌کند.

📖 إعلموا برگرد

«الْجُمْلَةُ الْفَعْلِيَّةُ» وَ «الْجُمْلَةُ الْإِسْمِيَّةُ»

به جمله «يَغْفِرُ اللَّهُ الذُّنُوبَ.» «جمله فعلیه» گفته می‌شود؛ زیرا با فعل شروع شده است.
الگوی جمله فعلیه این است:

يَغْفِرُ اللَّهُ الذُّنُوبَ.

فعل فاعل مفعول

فعل، کلمه‌ای است که بر انجام کاری یا داشتن حالتی در گذشته، حال یا آینده دلالت دارد.
فاعل، انجام دهنده کار یا دارنده حالت است.
مفعول، اسمی است که در زبان عربی معمولاً پس از فاعل می‌آید و کار بر آن انجام می‌شود.

دو جمله «اللَّهُ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ.» «اللَّهُ غَافِرُ الذُّنُوبِ.» با اسم شروع شده‌اند. به چنین جمله‌هایی «جمله اسمیه» گفته می‌شود.

الگوی جمله اسمیه این است: اللَّهُ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ. اللَّهُ غَافِرُ الذُّنُوبِ

مبتدا خبر (فعل) مفعول مبتدا خبر (اسم) مضاف الیه

◊ به جمله «اللَّهُ عَالِمٌ» جمله اسمیه گفته می‌شود؛ زیرا با اسم شروع شده است.

مبتدا و خبر تقریباً همان «نهاد» و «گزاره» در دستور زبان فارسی‌اند.

مبتدا، اسمی است که معمولاً در ابتدای جمله می‌آید و درباره آن خبری گفته می‌شود.

خبر، بخش دوم جمله اسمیه است و درباره مبتدا گزارشی می‌دهد.

شناخت اجزای جمله در ترجمه به ما کمک می‌کند.

که إختبر نفسك (۱): عَيْنِ الْجُمْلَةِ الْفِعْلِيَّةِ وَ الْإِسْمِيَّةِ، ثُمَّ اذْكُرِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلوَّنَةِ.

۱- ﴿يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ﴾ آل عمران: ۳۵

خدا برای مردم مثل‌ها می‌زند. ﴿(جمله فعلیه) / الله: فاعل / الْأَمْثَالَ: مفعول

۲- إِضَاعَةُ الْفُرْصَةِ غَضَّةٌ. أمير المؤمنين علي عليه السلام

تباه کردن (از دست دادن) فرصت، [باعث] اندوه است. ﴿(جمله اسمیه) / إِضَاعَةُ: مبتدا / غَضَّةٌ: خبر

گاهی مبتدا و خبر (نهاد و گزاره) و نیز فاعل و مفعول، صفت یا مضاف الیه می‌گیرند و خودشان موصوف و مضاف می‌شوند؛ مثال:

سینه های آزادگان گورهای رازهاست.

صُدُورُ الْأَحْرَارِ قُبُورُ الْأَسْرَارِ.

مبتدا مضاف الیه خبر مضاف الیه

کشاورز کوشا درختان سیب می‌کارد.

يَزْرَعُ الْفَلَّاحُ الْمُجِدُّ أَشْجَارَ التُّفَاحِ.

فاعل صفت مفعول مضاف الیه

که إختبر نفسك (۲): تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ عَيْنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلوَّنَةِ.

۲) الْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

حسد نیکی‌ها را می‌خورد همان‌طور که آتش هیزم را می‌خورد.

الْحَسَدُ: مبتدا / النَّارُ: فاعل / الْحَطَبُ: مفعول به

۳) مَا قَسَمَ اللَّهُ لِلْعِبَادِ شَيْئًا أَفْضَلَ مِنَ الْعَقْلِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

خداوند برای بندگان چیزی بهتر از عقل تقسیم نکرده است.

الله: فاعل / شَيْئًا: مفعول به

۴) ثَمَرَةُ الْعِلْمِ إِخْلَاصُ الْعَمَلِ. أمير المؤمنين علي عليه السلام

میوه و ثمره دانش، اخلاص در عمل است.

ثمره: مبتدا / إِخْلَاصُ: خبر

۱- منظور از «عَيْنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ» فقط تعیین نقش کلمه در جمله است؛ مانند مبتدا، خبر، فاعل، مفعول، مضاف الیه، صفت و ...

۲- صُدُور: سینه‌ها ۳- أحرار: آزادگان ۴- قَسَمَ وَ قَسَمَ: تقسیم کرد

❑ در گروه‌های دو نفره، شبیه گفت‌وگوی زیر را اجرا کنید.

جواز برگرد

(مَعَ سَائِقِ سَيَّارَةِ الْأُجْرَةِ)

با راننده تاکسی

◆ السَّائِقُ (گردشگر)	◆ سَائِقُ سَيَّارَةِ الْأُجْرَةِ (راننده تاکسی)
أَيُّهَا السَّائِقُ، نُرِيدُ أَنْ نَذْهَبَ إِلَى الْمَدَائِنِ. - ای راننده، می‌خواهیم به مدائن برویم.	أَنَا فِي خِدْمَتِكُمْ. تَفَضَّلُوا. - من در خدمت شما هستم. بفرمایید.
كَمْ الْمَسَافَةُ مِنْ بَغْدَادَ إِلَى هُنَاكَ؟ - مسافت از بغداد تا آنجا چقدر است؟	أَطْنُ الْمَسَافَةِ سَبْعَةٌ وَ ثَلَاثِينَ كِيلُومِتْرًا. - گمان می‌کنم مسافت ۳۷ کیلومتر است. عَجِيبٌ؛ لِمَ تَذْهَبُونَ إِلَى الْمَدَائِنِ؟ عجیب است؛ چرا به مدائن می‌روید؟
لِزِيَارَةِ مَرْقَدِ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ وَ مُشَاهَدَةِ طَاقِ كِسْرَى؛ لِمَاذَا تَتَعَجَّبُ؟! - برای زیارت آرامگاه سلمان فارسی و دیدن طاق کسری؛ چرا تعجب می‌کنی؟	لَأَنَّهُ لَا يَذْهَبُ إِلَى الْمَدَائِنِ إِلَّا قَلِيلٌ مِنَ الزَّوَارِ. - زیرا فقط تعداد اندکی از زائران به مدائن می‌روند. (زیرا به مدائن نمی‌روند مگر اندکی از زائران)
فِي الْبِدَايَةِ تَشَرَّفْنَا بِزِيَارَةِ الْعَتَبَاتِ الْمُقَدَّسَةِ فِي الْمَدْنِ الْأَرْبَعَةِ كَرْبَلَاءَ وَ النَّجَفِ وَ سَامَرَاءَ وَ الْكَاظِمِيَّةِ. - در ابتدا به زیارت عتبات (آستانه‌های) مقدس در چهار شهر کربلا و نجف و سامرا و کاظمین مشرف شدیم.	زِيَارَةُ مَقْبُولَةٍ لِلْجَمِيعِ! أَتَعْرِفُ مَنْ هُوَ سَلْمَانُ الْفَارِسِيِّ أَمْ لَا؟ - زیارت همگی قبول! آیا می‌دانی سلمان فارسی کیست یا نه؟
نَعَمْ؛ أَعْرِفُهُ، إِنَّهُ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ وَ أَصْلُهُ مِنْ إِصْفَهَانَ. - بله؛ او را می‌شناسم، او یکی از یاران پیامبر و اصالت او اصفهانی است.	أَحْسَنْتَ! وَ هَلْ لَكَ مَعْلُومَاتٌ عَنْ طَاقِ كِسْرَى؟ - آفرین! و آیا درباره طاق کسری اطلاعاتی داری؟
بِالتَّأَكُّيدِ؛ إِنَّهُ أَحَدُ قُصُورِ الْمُلُوكِ السَّاسَانِيِّينَ قَبْلَ الْإِسْلَامِ. قَدْ أَنْشَدَ ^۲ شَاعِرَانِ كَبِيرَانِ قَصِيدَتَيْنِ عِنْدَ مُشَاهَدَتِهِمَا إِيوَانَ كِسْرَى: الْبَحْتَرِيُّ مِنَ أَكْبَرِ شُعَرَاءِ الْعَرَبِ، وَ خَاقَانِي، الشَّاعِرُ الْإِيرَانِيُّ. - البته؛ آن یکی از قصرهای پادشاهان ساسانی قبل از اسلام است. دو شاعر بزرگ، دو قصیده را هنگام دیدارشان از ایوان کسری سروده‌اند: بحتری از بزرگترین شاعران عرب و خاقانی شاعر ایرانی.	مَا شَاءَ اللَّهُ! بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ! ^۳ مَعْلُومَاتُكَ كَثِيرَةٌ! - ماشاء الله (آنچه خدا بخواهد) آفرین به تو! اطلاعات تو زیاد است!

۱- أَحْسَنْتَ: آفرین

۲- قَدْ أَنْشَدَ: سروده است

۳- بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ: آفرین بر تو

کلمات آمارین برگرد

● التمرین الأول: أئی کلمة من کلمات المعجم، تناسب التوضیحات التالية؟

۱- طائرٌ یسکنُ فی الأماكنِ المَترُکةِ ینامُ فی النَّهارِ وَ یخرُجُ فی اللَّیلِ. ﴿١﴾ (بوم، بومة: جغد)
پرنده ای که در جاهای رها شده (خرابه) زندگی می کند روز می خوابد و در شب خارج می شود.

۲- عُضْوٌ خَلَفَ جِسمَ الحَیوانِ یحرِّکُهُ غالباً لِطَرْدِ الحَشَرَاتِ. ﴿٢﴾ (ذنب: دم)
عضوی پشت بدن حیوان که اغلب آن را برای راندن حشرات حرکت می دهد.

۳- نباتاتٌ مُفیدَةٌ لِلْمُعَالَجَةِ نَسْتَفیدُ مِنْها کَدَواءٍ. ﴿٣﴾ (أعشاب طِبِّیَّة: گیاهان دارویی)
گیاهانی مفید که از آنها مانند دارو برای درمان استفاده می کنیم.

۴- طائرٌ یَعِیشُ فی البرِّ وَ الماءِ. ﴿٤﴾ (بط، بطة: اردک)
پرنده ای که در خشکی و آب زندگی می کند.

۵- عَدَمٌ وَجُودِ الضَّوءِ. ﴿٥﴾ (ظلام: تاریکی)
نبودن نور

۶- نَشْرُ النُّورِ. ﴿٦﴾ (إنارة: نورانی کردن)
پخش نور

● التمرین الثاني: عین الکلمات المترادفة وَ المتضادة. = ≠

إِسْتَطَاعَ = قَدَرَ استطاع، قَدَرَ : توانست	سَلِمَ ≠ حَرَبَ سَلِمَ : صلح / حَرَبَ : جنگ
إِقْتَرَبَ ≠ ابْتَعَدَ اقترب : نزدیک شد / ابتعد : دور شد	إِحْسَانٌ ≠ إِسَاءَةٌ إِحْسَانٌ : نیکی کردن / إِسَاءَةٌ : بدی کردن
فَارِغٌ ≠ مَمْلُوءٌ فارغ : خالی / مملوء : پر	ظَلَامٌ ≠ ضِیاءٌ ظلام : تاریکی / ضیاء : روشنایی
أَغْلَقَ ≠ فَتَحَ أَغْلَقَ : بست / فَتَحَ : باز کرد	نُفایةٌ = زُبالةٌ نُفایةٌ ، زُبالةٌ : زباله
غَیْمٌ = سَحَابٌ غَیْمٌ / سَحَابٌ : ابر	حُجْرَةٌ = غُرْفَةٌ حُجْرَةٌ / غُرْفَةٌ : اتاق
قَذَفَ = رَمَى قَذَفَ ، رَمَى : پرتاب کرد، انداخت	قَرَبٌ ≠ بَعَدَ قَرَبٌ : نزدیک شد / بَعَدَ : دور شد
فَرِحَ ≠ حَزِنَ فَرِحَ : خوشحال / حَزِنَ : ناراحت	مِنْ فَضْلِكَ = رَجاءٌ مِنْ فَضْلِكَ ، رَجاءٌ : لطفاً
غُصَّةٌ = حُزْنٌ غُصَّةٌ ، حُزْنٌ : ناراحتی، اندوه	جَاهِزٌ = حاضِرٌ جَاهِزٌ ، حاضِرٌ : آماده

● التَّمْرِينُ الثَّالِثُ: اُكْتُبِ اسْمَ كُلِّ صُورَةٍ فِي الْفَرَاغِ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

الْبَطُّ (اردک) / الْكِلَابُ (سگ‌ها) / الْغُرَابُ (کلاغ) / الطَّاوُوسُ (طاووس) / الْحِرْبَاءُ (آفتاب پرست) / الْبَقَرَةُ (گاو)

۱- تُعْطِي (الْبَقَرَةُ) الْحَلِيبَ : گاو شیر می‌دهد.

الْفَاعِلُ: الْبَقَرَةُ

۲- يُرْسِلُ (الْغُرَابُ) أَخْبَارَ الْعَايَةِ : کلاغ خبرهای جنگل را می‌فرستد.

الْمَفْعُولُ: أَخْبَارَ

۳- ذَنْبُ (الطَّاوُوسِ) جَمِيلٌ : دم طاووس زیباست.

الْمُضَافُ إِلَيْهِ: الطَّاوُوسِ

۴- (الْحِرْبَاءُ) ذَاتُ عَيْنٍ مُتَحَرِّكَةٍ : آفتاب پرست دارای چشمانی متحرک است.

الْصِّفَةُ: مُتَحَرِّكَةٍ

۵- الشَّرْطِيُّ يَحْفَظُ الْأَمْنَ بِـ (الْكِلَابِ) : پلیس امنیت را به وسیله سگ‌ها حفظ می‌کند.

الْمُبْتَدَأُ: الشَّرْطِيُّ

۶- (البَطُّ) طَائِرٌ جَمِيلٌ : اردک پرنده‌ای زیباست.

الْخَبَرُ: طَائِرٌ

● التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: عَيِّنِ الْفَاعِلَ وَ الْمَفْعُولَ مِنَ الْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ.

- اللَّهُ: فاعل / سَكِينَةً: مفعول به

۱- ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ الفتح: ۲۶

و خداوند آرامش خود را بر پیامبرش و بر مؤمنان فرو فرستاد.

- نَفَعًا: مفعول به

۲- ﴿لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا﴾ الأعراف: ۱۸۸

جز آنچه خدا بخواهد، برای خودم [اختیار] سود و زیانی ندارم. (ترجمه استاد مهدی فولادوند)

۳- ﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ...﴾ الشُّورَى: ۲۵

- التَّوْبَةَ: مفعول

و او کسی است که توبه را از بندگان می‌پذیرد.

- رَبُّ: فاعل / أَحَدًا: مفعول به

۴- ﴿وَلَا يَظِلُّمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾ الْكَهْف: ۴۹

و پروردگارت بر کسی ستم نمی‌کند.

- اللَّهُ: فاعل / الْيُسْرَ: مفعول به

۵- ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ﴾ الْبَقَرَةُ: ۱۸۵

خداوند برایتان آسانی می‌خواهد.

۱- سَكِينَةً: آرامش ۲- ضَرٌّ: زیان ≠ نَفْعٌ: سود - برای دبیر: «لا» در «لَا ضَرَّ»: لای زائد برای تاکید نفی است. ۳- يُسْرَ: آسانی
برای دبیر و مناسب سال دوازدهمی ها ← در ﴿لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾ «ما» مستثناست و مستثنی منه آن، دو کلمه «نفعاً و ضرراً» هستند.

● التَّمَرِينُ الْخَامِسُ: عَيْنِ الْمُبْتَدَأِ وَالْخَبَرِ فِي الْأَحَادِيثِ التَّالِيَةِ.

۱- النَّدَمُ^۱ عَلَى السُّكُوتِ خَيْرٌ مِنَ النَّدَمِ عَلَى الْكَلَامِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

پشیمانی بر سکوت کردن بهتر از پشیمانی از سخن است.

- النَّدَمُ: مبتدا / خَيْرٌ: خبر

۲- أَكْبَرُ الْحَمَقِ^۲ الْإِغْرَاقُ فِي الْمَدْحِ وَالذَّمِّ^۳. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

- بزرگترین حماقت، زیاده روی در تعریف و نکوهش است.

- أَكْبَرُ: مبتدا / الْإِغْرَاقُ: خبر

۳- سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ فِي السَّفَرِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

- بزرگ و سالار قوم، خدمت رسان به آنها در سفر است.

- سَيِّدُ: مبتدا / خَادِمُ: خبر

۴- أَلْعِلْمُ صَيْدٌ وَالْكِتَابَةُ قَيْدٌ^۴. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

- دانش شکار است و نوشتن به بند کشیدن (آن) است.

- أَلْعِلْمُ: مبتدا / صَيْدٌ: خبر // - الْكِتَابَةُ: مبتدا / قَيْدٌ: خبر

۵- الصَّلَاةُ مِفْتَاحُ كُلِّ خَيْرٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

- نماز کلید هر (کار) خیری است.

- الصَّلَاةُ: مبتدا / مِفْتَاحُ: خبر

۱- نَدَمٌ: پشیمانی ۲- حَمَقٌ: نادانی ۳- ذَمٌّ: نکوهش ≠ مَدْحٌ: ستایش ۴- قَيْدٌ: بند

● التَّمَرِينُ السَّادِسُ: تَرْجِمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ ثُمَّ عَيْنِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَاقِ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ.

(مبتداً و خبر / فاعل و مفعول / مضاف الیه)

۱- ﴿أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ﴾ الْبَقَرَةُ: ۴۴

آیا مردم را به نیکوکاری فرمان می‌دهید و خودتان را فراموش می‌کنید؟!

- النَّاسُ ، أَنْفُسٌ: مفعول به

۲- ﴿لَا يَكْلِفُ اللَّهُ نَفْسًا^۱ إِلَّا وُسْعَهَا﴾ الْبَقَرَةُ: ۲۸۶

خداوند کسی را جز به اندازه توانش به سختی نمی‌دازد .

- اللَّهُ: فاعل / نَفْسًا: مفعول به

۳- خَيْرُكُمْ، خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

بهترین شما، بهترینتان به خانواده‌اش است و من بهترین شما به خانواده‌ام هستم.

- خَيْرٌ ۱ : مبتداً / خَيْرٌ ۲: خبر

۴- حُسْنُ الْأَدَبِ يَسْتُرُ قُبْحَ النَّسَبِ. الإمام علي عليه السلام

زیبایی ادب، زشتی اصل و نسب را می پوشاند.

- الْأَدَبُ : مضافٌ اليه / قُبْحٌ : مفعول

[ابوالقاسم حالت: نیکی رفتاری، بدی دودمان را می پوشاند. ← *Good behavior covers poor ancestry.*]

گرمرد بود یگانه دانش وهوش / تابی ادب است کم بود او ز وحوش

حسن ادب وبلندی همت مرد/ برپستی دودمان گذارد سرپوش

۵- صَدْرُ الْعَاقِلِ، صُنْدُوقُ سِرِّهِ. الإمام علي عليه السلام

سینه انسان خردمند(دانا)، صندوق رازش است. الْجَاهِلُ ≠ الْعَاقِلُ (= الْعَالِمُ)

- الْعَاقِلُ: مضافٌ اليه - سِرٌّ : مضافٌ اليه

۱- بِرٌّ: نیکی ۲- نَفْسًا: کسی

بیشتر بدانیم: كَلَّفَ، فعل متعدی دو مفعولی است: نَفْسًا: مفعول اول/ وَشَعَ: مفعول دوم

فعل های دو مفعولی دیگر: أَعْطَى، آتی(داد)، جَعَلَ(قرار داد)، رَزَقَ(روزی داد)، وَجَدَ(یافت)حَسَبَ(پنداشت)، عَلَّمَ(یاد داد)، سَمَّى(نامید)، أَدْخَلَ(وارد

ساخت)، أَرَى(نشان داد)، أَذَاقَ(چشانند)

الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ برگرد

إِبْحَثْ عَنْ نَصِّ قَصِيرٍ حَوْلَ عَظَمَةِ خَلْقِ اللَّهِ فِي الْبَرِّ أَوْ الْبَحْرِ أَوْ السَّمَاءِ.

غابات حرا في «محافظة بوشهر» و «محافظة هرمزجان»

بیشتر بدانیم

☑ اقسام کلمه در عربی:

① اسم ② فعل ③ حرف

بِالْجَرِّ وَ التَّنْوِينِ وَ التَّدَاوِي وَ ال / مُسْتَدٌ لِلْإِسْمِ تَمْيِيزٌ حَصَلَ

برخی نشانه های لفظی اسم:

۱. الف و لام (ال) در اول کلمه؛ مانند: الكتاب

۲. تنوین در آخر کلمه؛ مانند: کتابٌ

۳. تاء مربوطه (ة) در آخر؛ مانند: کتابه

۴. مضاف واقع شدن؛ مانند: کتابٌ علیّ که در آن "کتاب"، مضاف و "علی" مضاف الیه است.

۵. مجرور بودن؛ (الف: مضاف الیه بودن. مانند: کتابک ﴿کتاب: مضاف، ک: مضاف الیه

ب: بعد از حرف جر آمدن مانند: فی الكتاب ﴿کتاب: مجرور به حرف جر)

۶. منادا واقع شدن؛ مانند: یا قدس، یا ایها الناس

۷. علم بودن: (اسم خاص)؛ مانند: الله، زینب، خوارزم

۸- ضمایر و موصولات و اشارات و کلمات پرسشی (به جز هَل و أ) و اعداد جزو دسته اسمها هستند؛ مانند: هو، الذی، هذا، کیف، أربع

● علائم فعل:

قد، س، سوف، لَنْ که قبل از فعل دیده می شوند.

تای تانیث (ت، ت، ت، ت، ت، ت، ت، ت) که آخر فعل ماضی دیده می شود.

آزمون ورودی:

۱- اسم و فعل و حرف را تشخیص بده.

فَلْيَغْرَابِ صَوْتُ يُحَذِّرُ بِهِ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَغِدَ سَرِيعاً عَنْ مَنَظِقَةِ الْخَطَرِ

فَ: حرف

لِ: حرف جرّ

أَل: حرف

غُرَابٍ: اسم است. لام حرف جر بر سر اسم می آید. / «ال»: نشانه این است که کلمه بعدی یعنی غراب اسم ست.

صَوْتُ: اسم است، چون تنوین دارد.

يُحَذِّرُ: فعل مضارع

هـ: حرف جر بر سرش آمده است. در ضمن ضمایر جزو اسمها هستند.

بَقِيَّةً: تاي گرد دارد و مضاف شده است.

الْحَيَوَانَاتِ: اسم است، ال بر سرش آمده است.

حَتَّى تَبْتَغِدَ: فعل مضارع

سَرِيعاً: اسم است، چون تنوین دارد.

«مِنْطَقَةٍ» در (عَنْ مِنْطَقَةٍ): اسم است؛ راه شناخت حرف جر بر سرش آمده است، «ة» دارد.

الْخَطَرُ: اسم است، چون ال دارد.

۲- حال که راه شناخت اسم را از فعل دانستید، بگویید جملات زیر با اسم شروع شده‌اند یا با فعل؟

يَغْفِرُ اللَّهُ الذُّنُوبَ.

اللَّهُ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ. / اللَّهُ غَافِرُ الذُّنُوبَ.

درسته؛ جمله اول با فعل «يَغْفِرُ» شروع شده است، جمله فعلیه گویند.

جملات دوم با اسم «اللَّهُ» شروع شده است، جمله اسمیه گویند.

📖 جمله اسمیه:

اسمیه: با اسم شروع می‌شود و دارای دو نقش اصلی است.

★ مبتدا: اسم ابتدای جمله که در باره آن خبر و توضیح دهند.

★ خبر: قسمتی از جمله که درباره مبتدا توضیح می‌دهد.

اللَّهُ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ. مبتدا: اللَّهُ: خبر: يَغْفِرُ - فعل

خداوند گناهان را می‌آمرزد.

اللَّهُ غَافِرُ الذُّنُوبَ. مبتدا: اللَّهُ: خبر: غَافِرُ - اسم

خدا آمرزنده گناهان است.

به ترجمه جملات زیر دقت کنید.

المُؤْمِنُ صَادِقٌ. / المؤمنة صادقة. (مومن راستگو است.)

المؤمنون في حياتهم صادقون. / المؤمنات في حياتهن صادقات.

المؤمنان في حياتهما صادقان. / المؤمنتان في حياتهما صادقتان.

(مومنان در زندگی‌شان، راستگو هستند.)

📖 جمله فعلیه:

جمله ای که با فعل شروع می‌شود.

ارکان جمله فعلیه: فعل و فاعل + گاهی مفعول

① فعل لازم: فعلی که معنایش با فاعل تمام می‌شود. (مفعول به ندارد).

② فعل متعدی: فعلی که علاوه بر فاعل، مفعول می‌خواهد تا معنایش تمام بشود.

✳️ فاعل: بر کننده کار دلالت می‌کند. (به صورت اسم ظاهر و ضمیر بارز؛ و گاهی ظاهر نمی‌شود و مستتر است)

در مقابل سوال چه کسی و چه چیزی می‌آید.

❖ مفعول به: اسمی که کار روی آن واقع شده باشد. (بصورت اسم یا ضمیر ظاهر می شود).
 عموماً در مقابل سوال: "چه کس را و چه چیز را" می آید.

نکته طلایی:

تشخیص ارکان جمله اسمیه (مبتدا + خبر) و جمله فعلیه (فعل + فاعل + مفعول) به ما در ترجمه و درک درست مفهوم جمله کمک می کند.

♦ جای فاعل همیشه بعد از فعل است.

♦ جای اصلی مفعول، بعد از فاعل است ولی همیشه بعد از فاعل نمی آید. (ایاک نَعْبُدُ) (تنها تو را می پرستیم).

♦ در عربی، فعل اول جمله بصورت مفرد (مفرد مذکر یا مفرد مؤنث) بکار می رود، وقتی فاعل به شکل اسم بعد از فعل ظاهر باشد.

آزمون مرحله ای:

۳- اِکْتَشَفَ الْعُلَمَاءُ أَنَّ هَذِهِ الْأَضْوَاءَ تَنْبَعُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيَّةِ...

دانشمندان کشف کردند که این نورها از نوعی باکتری درخشان فرستاده می شود.

اِکْتَشَفَ: فعل / الْعُلَمَاءُ: فاعل

تَنْبَعُ: فعل و فاعل آن غیر مذکور

بعضی گویند فاعل آن ضمیر مستتر هِيَ (فعل که فاعل آن ظاهر نشده و ما در زبان عربی «ضمیر مستتر» می گوئیم).

چرا «هذه الأضواء» را فاعل نگرفتیم؟ چون فاعل در عربی باید بعد از فعل بیاید.

۴- تَحَوَّلَ الْأَسْمَاكُ الْمُضِيَّةُ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيٍّ.

ماهی های درخشان تاریکی دریا را به روزی روشن تبدیل می کنند.

تَحَوَّلَ: فعل / الْأَسْمَاكُ: فاعل / الْمُضِيَّةُ؟ / ظِلَامَ: مفعول / الْبَحْرِ؟

۵- کلمات باقی مانده که بعد از فاعل و مفعول آمده اند، چه نقشی دارند؟

با توجه به معنای فارسی، الْمُضِيَّةُ؟ صفت / الْبَحْرِ؟ مضاف الیه است.

♦ بحث مضاف إلیه (ترکیب اسم+اسم) و صفت (ترکیب اسم+ صفت)

■ صُدُورُ الْأَحْرَارِ قُبُورُ الْأَسْرَارِ. سینه های آزادگان گورستان های رازهاست.

(جمله اسمیه) ← صُدُورُ: مبتدا / قُبُورُ: خبر ➡ الْأَحْرَارِ و الْأَسْرَارِ: مضاف الیه

■ يَزْرَعُ الْفَلَّاحُ الْمَجْدُ أَشْجَارَ التَّفَاحِ. کشاورز کوشا، درختان سیب را می کارد.

(جمله فعلیه) ← يَزْرَعُ: فعل / الْفَلَّاحُ: فاعل / أَشْجَارَ: مفعول ➡ الْمَجْدُ: صفت / التَّفَاحِ: مضاف الیه

° دانش آموز در درس هفتم کتاب عربی پایه نهم با مبحث ترکیب وصفی و اضافی آشنایی مختصری دارد.
 توانایی فهم و ترجمه ترکیب هایی مانند أُخْتِي الْكَبِيرَةُ، أَخِي الْأَصْغَرُ، خَاتَمُهَا الذَّهَبِيُّ، مَزْرَعَتُنَا الْجَمِيلَةُ و عَمَلُكَ الصَّالِحُ را دارند.

◆ راه تشخیص صفت از مضاف الیه:

موارد زیر را به ترکیب اضافه می کنیم، اگر عبارت معنی بدهد، ترکیب وصفی (موصوف و صفت) است و اگر عبارت معنی ندهد، ترکیب اضافی (مضاف و مضاف الیه) است.

الف) افزودن «تر و ترین» به اسم دوم

ب) دو کلمه (این) به اول ترکیب و (است) به آخر ترکیب، سپس کسره بین دو کلمه را حذف می کنیم.

ج) در ترکیب وصفی یک کلمه اسم و کلمه ی دیگر صفت است. اما در ترکیب اضافی هر دو کلمه اسم و یا یک کلمه اسم و کلمه ی دیگر ضمیر است.

د) موصوف اسمی است که قبل از صفت می آید و معمولاً (ی) به خود می گیرد.

الْفَلَّاحُ الْمُجِدُّ: کشاورزِ کوشا / أَشْجَارُ التُّفَّاحِ: درختان سیب

کشاورزِ کوشاتر ✓ / درختانِ سیب تر ✗

این کشاورز، کوشا است. ✓ / این درختان، سیب است. ✗

کشاورز، کوشا است. ✓ / درختان، سیب است. ✗

کشاورزی کوشا ✓ / درختانی سیب ✗

◆ خصوصیات مضاف و مضاف الیه در زبان عربی:

♦ مضاف "ال و تنوین" نمی گیرد .

♦ نون مثنی و جمع سالم مذکر در حالت مضاف حذف می شود. عینان + ک = عیناک

♦ ضمیر ، موصول ، اسم اشاره ، اسم استفهام ، هیچ وقت مضاف واقع نمی شوند .

♦ مضاف، بستگی به موقعیتش در جمله نقش و اعراب می پذیرد.

♦ مضاف الیه، همیشه مجرور است.

♦ اسم مجرور بعد از «كُلُّ ، بَعْضٌ ، مِثْلٌ ، عِنْدَ ، لَدُنْ ، جَمِيعٌ ، قَبْلَ ، بَعْدَ ، أَمَامَ ، خَلْفَ ، فَوْقَ ، تَحْتَ» ۱۰۰٪ مضاف الیه است.

🏠 فَنِّ التَّرْجَمَةِ

به عبارات زیر توجه کنید سپس تفاوت آن ها را دریابید.

□ فَرِيقُ الْمَدْرَسَةِ الْفَائِزِ... (تیم برنده مدرسه...)

□ فَرِيقُ الْمَدْرَسَةِ، فَائِزٌ. (تیم مدرسه، برنده است.)

□ مَزْرَعَةُ جَارِنَا الْكَبِيرَةِ... (مزرعه بزرگ همسایه ما...)

□ مَزْرَعَةُ جَارِنَا، كَبِيرَةٌ.

(مزرعه همسایه ما، بزرگ است.)

الدرس السادس برگرد

﴿ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ ﴾ ۴۷

بگو در زمین بگردید و بنگرید سرانجام پیشینیان چگونه بوده است.

الدرس السادس (درس ششم)

المعالم الخلابة (آثار جذاب)

إنَّ إيرانَ مِنَ الدُّولِ الجميلةِ في العالمِ وَ المشهورةِ بالكثيرِ مِنَ المناطقِ الخلابةِ وَ المعالمِ التاريخيةِ وَ الثقافيةِ؛ وَ فيها صناعاتٌ يدويةٌ تجذبُ السَّائِحِينَ مِنْ كُلِّ العالمِ.

ایران از کشورهای زیبای جهان و مشهور به بسیاری از مناطق جذاب و آثار تاریخی و فرهنگی است و در آن صنایع دستی وجود دارد که گردشگران را از همه جهان جذب می کند.

شهدتْ إيرانُ في السنواتِ الأخيرةِ هُجُومًا ملحوظًا في السياحةِ، فَهِيَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَحْصَلَ مِنَ السَّيَاحَةِ عَلَى ثَرَوَةٍ عَظِيمَةٍ بَعْدَ النَّفْطِ، يَرَى بَعْضُ السَّائِحِينَ إيرانَ بَلَدًا مُمْتَازًا لِقَضَاءِ الْعُطَلَاتِ.

ایران در سالهای اخیر رشد قابل ملاحظه ای را در گردشگری شاهد بوده است. ایران می تواند از گردشگری ثروت عظیمی را پس از نفت به دست بیاورد. برخی گردشگران ایران را سرزمینی عالی برای گذراندن تعطیلات می بینند.

قَامَتْ مُنَظَّمَةُ اليونسكو بتسجيلِ مَدُنٍ وَ مَنَاطِقٍ ثقافيةٍ وَ تاريخيةٍ إيرانيةٍ في قائِمَةِ التُّراثِ العالَمِيِّ؛ لِأَنَّهَا تَجْذِبُ كَثِيرًا مِنَ السَّائِحِينَ إِلَيْهَا.

سازمان یونسکو به ثبت شهرها و مناطق فرهنگی و تاریخی ایران در لیست میراث جهانی اقدام کرده است؛ زیرا ایران بسیاری از گردشگران را به سوی خود جذب می کند.

مِنَ الْأَثَارِ وَ المعالمِ التاريخيةِ في إيران: از آثار و نشانه های تاریخی ایران:

مَرْقَدُ الإمامِ الرُّضا عليه السلام وَ مَرْقَدُ الْفَرْدَوْسِيِّ فِي مَشْهَدٍ، مَرْقَدُ امام رضا (ع) وَ مَرْقَدُ فردوسی در مشهد،

وَ مَرْقَدُ السَّيِّدَةِ مَعْصُومَةِ عليها السلامِ مَدِينَةِ قُمْ، وَ مَرْقَدُ بانو معصومه (س) در شهر قم،

وَ آثارُ برسبولیس وَ مَقْبَرَتَا حَافِظٍ وَ سَعْدِيِّ فِي مُحَافَظَةِ فَارِس، آثار پرسپولیس و دو آرامگاه حافظ و سعدی در استان فارس

وَ «طاق بُستان» وَ «کَتِيبَةُ بَیستون» فِي مُحَافَظَةِ کرمانشاه، وَ طاق بستان و کتیبه بیستون در استان کرمانشاه،

وَ قَلْعَةُ «قَلْکِ الْاَفْلاک» فِي خُرَّم آباد، وَ قلعۀ فلک الافلاک در خرم آباد،

وَ قَلْعَةُ الْوَالِي وَ غَابَاتُ الْبُلُوطِ فِي إِيلام؛ وَ قلعۀ والی و جنگل های بلوط در ایلام،

وَ «حَمَامِ گنجعلی خان» فِي مُحَافَظَةِ کرمان الْمَشْهُورَةِ بِإنتاجِ الْفُسْتِقِ وَ السَّجَادِ،

و حمام گنجعلی خان در استان کرمان مشهور به تولید پسته و قالی،

۱- مَقْبَرَتَا حَافِظٍ: (مَقْبَرَتَانِ + حَافِظٌ) نون مثنی در حالت مضاف حذف شده است.

و سَلَالَاتُ شَوْشْتَر وَ مَقْبَرَةُ النَّبِيِّ دَانِيَال عَلَيْهِ السَّلَام فِي خَوْزِستَان، و آبشارهای شوشتر و آرامگاه دانیال پیامبر در خوزستان،
و مَرَقْدُ ابْنِ سِينَا الْعَالِمِ الْمَشْهُورِ فِي الْعَالَمِ، وَ كَهْفُ عَلِيِّ صَدْر وَ هُوَ مِنْ أَطْوَلِ الْكَهَوفِ الْمَائِيَّةِ فِي الْعَالَمِ فِي هَمْدَان،
و مرقد ابن سینا دانشمند نامدار جهان و غار علیصدر از بزرگترین غارهای آبی جهان در همدان،

و الْعِمَارَاتُ الْأَثَرِيَّةُ فِي إِصْفَهَانَ وَ قَدْ سَجَّلَتْهَا مُنْظَمَةُ الْيُونِسْكَو الدُّوَلِيَّةُ فِي قَائِمَةِ التُّرَاثِ الْعَالَمِيِّ،
و ساختمان‌های تاریخی در اصفهان که سازمان جهانی یونسکو آن را در لیست میراث جهانی ثبت کرده است.

أَمَّا الْمُحَافَظَاتُ الشَّمَالِيَّةُ الثَّلَاثُ عَلَى شَاطِئِ بَحْرِ قَزْوِين (Caspian) فَهِيَ رَائِعَةٌ بِمَنَاطِرِهَا الْجَمِيلَةِ، وَ كَأَنَّهَا قِطْعَةٌ مِنَ
الْجَنَّةِ فَهِيَ مُنَاسِبَةٌ لِلْبَطَاقَاتِ الْبَرِيدِيَّةِ.
اما استان‌های شمالی سه گانه بر ساحل دریای مازندران به خاطر چشم نوازهای زیبایشان جالب‌اند، و گویی تکه ای از
بهشتند و آنها برای کارت پستال‌ها مناسب هستند.

لَا بُدَّ مِنْ تَأْلِيفِ كِتَابٍ عَظِيمٍ لِإِحْصَاءِ مَنَاطِقِ الْجَذِبِ السِّيَاحِيِّ فِي إِيرَانَ، نَذْكُرُ قِسْمًا آخَرَ مِنْهَا:
برای برشمردن مناطق دارای جاذبه گردشگری در ایران ناگزیر به نوشتن کتابی بزرگ هستیم، بخش دیگری از آنها را ذکر
می‌کنیم:

يَزِدُ وَ حَلَوِيَّاتُهَا وَ مَنَاطِقُهَا الصَّحْرَاوِيَّةُ، يَزِدُ وَشِيرِينِي جَات وَ مَنَاطِقُ كَوِيرِي أَش

و تَبْرِيز وَ سَوْقُهَا الْمَشْهُورَةُ بِأَنَّهَا أَكْبَرُ سَوَاقٍ مُسَقَّفَةٍ فِي الْعَالَمِ.
تبریز و بازار مشهورش که بزرگترین بازار سقف‌دار (سرپوشیده) جهان است.

وَ بَحِيرَةُ زَرَبِيَار فِي مَرِيَوَانَ، وَ قُبَّةُ سُلْطَانِيَّةِ فِي زَنْجَانَ، وَ مُتَحَفُ التُّرَاثِ الرَّيْفِيِّ قُرْبَ رَشْتِ، وَ آلَافُ الْمَنَاطِقِ الْأُخْرَى.
دریاچه زریوار در مریوان، گنبد سلطانیه در زنجان، موزه روستایی نزدیک رشت و هزاران منطقه دیگر.

فَتَنَوُّعُ مَعَالِمِ إِيرَانَ وَ اسْتِقْرَارُ الْوَضْعِ الْأَمْنِيِّ فِيهَا يُشَجِّعُ السَّائِحِينَ إِلَى السَّفَرِ إِلَيْهَا لِرُؤْيَةِ جَمَالِ آثَارِهَا وَ طَبِيعَتِهَا الْخَلَابَةِ.
تنوع آثار ایران و استقرار وضعیت ایمن، گردشگران را به سفر به ایران برای دیدن زیبایی آثار و طبیعت جذابش تشویق
می‌کند.

المعجم برگرد

<p>قُبَّة : گنبد قَضَاءُ الْعُطَلَاتِ : گذراندن تعطیلات كَهْف : غار «جمع: كهوف» لَا يُدُّ مِنْ : ناگزیر مَعَالِم : آثار مَلْحُوظ : قابل ملاحظه مَنَاطِقُ الْجَذَبِ السِّيَاحِيِّ : مناطق دارای جاذبه جهانگردی نَفْط : نفت وَقَعَ : واقع شد، اتفاق افتاد، افتاد (مضارع: يَقَعُ) يَدَوِيَّة : دستی</p>	<p>حَلَوِيَّات : شیرینی جات خَلَاب : جذاب «مَعَالِمِ ایران» الْخَلَابَةُ : آثار جذاب ایران سَجَاد : فرش سِيَاخَة : جهانگردی، گردشگری شَاطِئ : ساحل «جمع: شواطئ» صَحْرَاوِيَّة : کویری رَائِع : جالب رِيفِي : روستایی عَطْلَة : تعطیلی عِمَارَة : ساختمان فُسْتَق : پسته قَائِمَة : لیست</p>	<p>أَثَرِي : تاریخی إِحْتَوَاء : دربرگرفتن إِحْصَاء : شمارش أَطْوَل : بلندترین إِنْتِاج : تولید بُحَيْرَة : دریاچه بَرِيد : پست «بِطَاقَة بَرِيدِيَّة: کارت پستال» ثَرَاث : میراث تَسْجِيل : ثبت کردن ثَقَافِيَّة : فرهنگی جَذَب : جذب کرد حَصَلَ عَلَي : به دست آورد</p>
--	---	---

حول النص برگرد

ابحث في نص الدرس عن جواب قصير لهذه الأسئلة.

در متن درس جوابی کوتاه برای این سوالها جست وجو کن.

۱- مَا اسْمُ الْكَهْفِ الَّذِي هُوَ مِنْ أَطْوَلِ الْكُهُوفِ الْمَائِيَّةِ فِي الْعَالَمِ؟ جواب ﴿كَهْفٌ عَلِيٌّ صَدْرٌ فِي هَمْدَانِ﴾
ترجمه: اسم غاری که از طولانی ترین غارهای آبی جهان است، چیست؟

۲- مِمَّ^۱ تَسْتَطِيعُ إِيرَانُ أَنْ تَحْصَلَ عَلَى ثَرَوَةٍ بَعْدَ النَّفْطِ؟ جواب ﴿مِنْ السِّيَاخَةِ﴾
ترجمه: ایران بعد از نفت از چه چیزی می تواند ثروت به دست آورد؟

۳- أَذْكَرُ عِمَارَةٍ مِنَ الْعِمَارَاتِ الْأَثَرِيَّةِ فِي مَدِينَةِ إِصْفَهَانَ. جواب ﴿جِسْرِ خَوَاجُو^۲﴾
ترجمه: بنایی از بناهای تاریخی در شهر اصفهان را بیان کن.

۴- أَيُّ صِنَاعَةٍ إِيرَانِيَّةٍ تَجْذِبُ السَّائِحِينَ مِنْ كُلِّ الْعَالَمِ؟ جواب ﴿الصَّنَاعَةُ الْيَدَوِيَّةُ﴾
ترجمه: کدام صنعت ایرانی جهانگردان را از کل جهان جذب می کند؟

۵- أَيْنَ تَقَعُ^۳ قَلْعَةُ الْوَالِي؟ جواب ﴿فِي إِيلَامِ﴾
ترجمه: قلعه والی کجا واقع است؟

۱- مِمَّ = مِنْ + ما: از چه ۲- «پل خواجه» از متن درس حذف شده ولی فعلا در درک مطلب آمده است. ۳- تَقَعُ: واقع است

هـ اِعْلَمُوا هـ برگرد

إِعْرَابُ أَجْزَاءِ الْجُمْلَةِ الْإِسْمِيَّةِ وَالْفِعْلِيَّةِ

«إِعْرَاب» به علامت انتهای کلمه گفته می‌شود و از ویژگی‌های بارز زبان عربی است.

کلمات از نظر اعراب دو نوع‌اند: **مُعْرَب** و **مَبْنِي**

علامت حرف آخر بیشتر اسم‌ها با تغییر جایگاهشان در جمله، تغییر می‌کند که به آنها «**مُعْرَب**» گفته می‌شود؛ بیشتر اسم‌ها معرب‌اند؛ مانند «اللَّهُ» در جمله‌های زیر:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ

الْأَعْرَاب: ۵۱

وَأَسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

البقرة: ۱۹۹

برخی هم با تغییر جایگاهشان در جمله، علامت حرف آخرشان ثابت می‌ماند که «**مَبْنِي**» نامیده می‌شوند؛ مانند:

ضمایر (أَنْتُمْ، كُمْ، ...)؛

اسم اشاره (هَذَا، ذَلِكَ، ...)؛

کلمات پرسشی (أَيْنَ، مَنْ، ...)؛

حالت های اعراب اسم:

إِعْرَابِ رَفْعٍ و علامت آن «**رُ**، **رُ**، **وَنَ** در جمع مذکر، **اِنِ** در مثنی» است؛

مانند الْكَاتِبُ، كَاتِبٌ، الْكَاتِبُونَ، الْكَاتِبَانِ

إِعْرَابِ نَصَبٍ و علامت آن «**ـَ**، **ـِ**، **ـِیْ** در جمع مذکر، **ـِیْ** در مثنی» است؛

مانند الْكَاتِبِ، كَاتِبًا، الْكَاتِبِينَ، الْكَاتِبَيْنِ

إِعْرَابِ جَرٍّ و علامت آن «**ـِ**، **ـِیْ**، **ـِیْ** در جمع مذکر، **ـِیْ** در مثنی» است؛

مانند الْكَاتِبِ، كَاتِبٍ، الْكَاتِبِينَ، الْكَاتِبَيْنِ

حالت های اعراب اسم

جر	نصب	رفع	
ـِ	ـِ	ـُ	مفرد
ـِیْ	ـِیْ	اِنِ	مثنی
ـِیْ	ـِیْ	وَنَ	جمع

کلمه دارای اعراب رفع را «**مرفوع**»؛

دارای اعراب نصب را «**منصوب**»؛

و دارای اعراب جر را «**مجرور**» می‌نامند.

که اِخْتَرِ نَفْسَكَ (۱): عَيْنُ إِعْرَابِ الْأَسْمَاءِ الْمُؤَنَّةِ الْمَرْفُوعَةِ وَالْمَنْصُوبَةِ وَالْمَجْرُورَةِ.

۱- قَرَأَ الطَّالِبُ الْمُجِدُّ قَصِيدَةً رَائِعَةً. دانش آموز کوشا قصیده جالب و دل‌انگیزی خواند.

الطَّالِبُ : فاعل و مرفوع به ضمه / قصیده : مفعول و منصوب به فتحه

۲- لَا تَكْتُبْ شَيْئًا عَلَى الْأَثَارِ التَّارِيخِيَّةِ. چیزی روی آثار تاریخی ننویس.

التَّارِيخِيَّةِ : صفت و مجرور به کسره

۳- رَسَمَ الْأَوْلَادُ صُورَةً جَمِيلَةً عَلَى زَمَلٍ السَّاحِلِ. فرزندان عکس زیبایی روی ماسه ساحل کشیدند. (رمل: ماسه)

الأولاد: فاعل و مرفوع به ضمه / جميلة: صفت و منصوب به فتحه / الساحل: صفت و مجرور به کسره

با نقش های فاعل، مفعول، مبتدا و خبر آشنا شدید. اکنون با اعراب این نقش ها آشنا شوید.
فاعل، مبتدا و خبر، مرفوع اند و مفعول، منصوب است (البته هنگامی که یک اسم ظاهر باشند).

﴿وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ﴾ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ ﴿الاحزاب: ۲۳﴾

و وقتی مؤمنان دسته های دشمن را دیدند، گفتند: «این همان است که خدا به ما وعده داده است.»
فاعل و مرفوع به واو مفعول و منصوب به فتحه فاعل و مرفوع به ضمه

﴿ثُمَّ رَأَى الْعِلْمَ إِخْلَاصَ الْعَمَلِ﴾. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

مبتدا و مرفوع به ضمه خبر و مرفوع به ضمه نتیجه عقل، اخلاص در کار است.

که **اختر نفسك (۲):** اعراب الكلمات الملوثة.

۱- **مدير المدرسة واقف** امام الاضطفاف الصباحي.

مدیر مدرسه مقابل صف صبحگاه ایستاده است.

- **مدير:** مبتدا و مرفوع به ضمه / - **واقف:** خبر و مرفوع به ضمه

۲- **اللون البنفسجي لعرفه النوم مهدئ الأعصاب.**

رنگ بنفش برای اتاق خواب آرامش بخش اعصاب است.

- **اللون:** مبتدا و مرفوع به ضمه / - **مهدئ:** خبر و مرفوع به ضمه

۳- **لا يصدق العاقل قول الذي يكذب كثيراً.**

عاقل سخن کسی را که زیاد دروغ می گوید باور نمی کند.

- **العاقل:** فاعل و مرفوع به ضمه / - **قول:** مفعول و منصوب به فتحه

۱- منظور از «أعرب» ذکر محل اعرابی و علامت آن است؛ مانند: دو مثال بالا

إعراب الصفة والمُضاف إليه

با صفت و مضاف الیه در پایه نهم آشنا شدید. صفت در اعراب تابع (پیرو) موصوف خودش است و اعراب مضاف الیه جرّ است.

(مضاف الیه مجرور است؛ یعنی دارای علامت **ـِ**، **ـَ**، **ـِ** یا **ین** است).

مبتدا، خبر، فاعل و مفعول می توانند بعد از خودشان صفت یا مضاف الیه داشته باشند؛ مثال:

۱- **اللون الأبيض** **لـون** **الهدوء**

مبتدا و مرفوع به ضمه صفت و مرفوع به ضمه خبر و مرفوع به ضمه مضاف الیه و مجرور به کسره

۲- **فحص** **الطبيب** **أسنان** **الولد** **الضغیر**

فعل فاعل و مرفوع به ضمه مفعول و منصوب به فتحه مضاف الیه و مجرور به کسره صفت و مجرور به کسره

که اختبر نفسك (۳): عَيْنُ الصِّفَةِ وَ الْمُضَافُ إِلَيْهِ، ثُمَّ اذْكُرْ إِعْرَابَهُمَا.

۱- رَضَا اللّٰهُ فِي رَضَا الْوَالِدَيْنِ. رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ

رضایت خدا در رضایت پدر و مادر است.

اللّٰهُ : مضافٌ الیه و مجرور به کسره / الْوَالِدَيْنِ : مضافٌ الیه و مجرور به (ی)

۲- سَكُوتُ الْلسَانِ سَلَامَةٌ الْإِنْسَانِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

سکوت زبان (موجب) سلامتی انسان است.

اللسان: مضافٌ الیه و مجرور به کسره / الإنسان: مضافٌ الیه و مجرور به کسره

۳- يَكْذِبُ الْإِنْسَانُ الضَّعِيفُ وَ يَصْدُقُ الْإِنْسَانُ الْقَوِيُّ.

انسان ناتوان دروغ می گوید و انسان قدرتمند راست می گوید.

الضعيف: صفت و مرفوع به ضمه / القوي: صفت و مرفوع به ضمه

۴- الطُّلَابُ الْمُؤَدَّبُونَ مُحْتَرَمُونَ عِنْدَ الْمُعَلِّمِينَ.

دانش آموزان مؤدب نزد معلمان قابل احترام هستند.

المؤدَّبون: صفت و مرفوع به (و) / الْمُعَلِّمِينَ: مضافٌ الیه و مجرور به (ی)

۵- اَلشَّعْبُ الْعَالِمُ شَعْبٌ نَاجِحٌ.

ملت دانا ملتی موفق است.

العالم: صفت و مرفوع به ضمه / ناجح: صفت و مرفوع به ضمه

□ در گروه‌های دو نفره، شبیه گفت‌وگوی زیر را اجرا کنید.

جواز برگرد

(في الصيدلية)

در داروخانه

◆ الحاج (حاجی)	◆ الصيدلي (داروخانه دار)
عَفْوَاً، مَا عِنْدِي وَصَفَةٌ وَ أُرِيدُ هَذِهِ الْأَدْوِيَةَ ٣ الْمَكْتُوبَةَ عَلَى الْوَرَقَةِ. - ببخشید، نسخه ای ندارم و این داروهای نوشته شده بر روی برگ را می‌خواهم.	أَعْطِنِي ٤ الْوَرَقَةَ: - برگ را به من بدهید (بده)، مِحْرَارٌ ٥، حُبُوبٌ مُسَكَّنَةٌ لِلْضُّدَاعِ، حُبُوبٌ مَهْدَنَةٌ، كِبْسُولٌ أَمْبِيسِيلِين، قُطْنٌ ٦ طَبِّي، مَرَهْمٌ ٧ لِحَسَّاسِيَّةِ الْجِلْدِ ٨... - دماسنج، قرص های مُسَكِّن سردرد، قرص های آرام‌بخش، کپسول آمپی‌سیلین، پنبه طَبِّي، پماد برای حساسیت پوست ... لَا بَأْسَ، لَكِنْ لَا أُعْطِيكَ أَمْبِيسِيلِين. - اشکالی ندارد، ولی آمپی‌سیلین به شما نمی‌دهم.
لِمَاذَا، أَمَا عِنْدَكُمْ؟ - چرا؟ آیا ندارید؟	لَا؛ عِنْدَنَا، وَلَكِنْ يَبِيعُهَا بَدُونِ وَصَفَةٍ غَيْرِ مَسْمُوحٍ. - نه، داریم، ولی فروش آن بدون نسخه، غیرمجاز است (مجاز نیست یا ممنوع است).
شُكْرًا جَزِيلًا، يَا حَضْرَةَ الصَّيْدِلِيِّ. - خیلی ممنون، جناب داروخانه‌دار.	لِمَنْ تَشْتَرِي هَذِهِ الْأَدْوِيَةَ؟ - برای چه کسی این داروها را می‌خری؟
أَشْتَرِيهَا لِزَمَلَائِي فِي الْقَافِلَةِ. - آن را برای دوستانم در کاروان می‌خرم.	أَلْشِّفَاءُ مِنَ اللَّهِ. - درمان از جانب خداست. (خدا شفا دهد)

۱- صیدلیه: داروخانه
۲- صیدلی: داروخانه‌دار
۳- أعطني: به من بده
۴- أدوية: داروها «مفرد: دواء»
۵- مِحْرَار: دماسنج
۶- قُطْن: پنبه
۷- مرهم: پماد
۸- جِلْد: پوست

کھ التمارین برگرد

● التمرین الأول: أی کلمة من کلمات الجدیة للدرس، تناسب التوضیحات التالية؟

۱- آلة للإطلاع على درجة حرارة الجسم و الجو. ﴿محرار﴾
ترجمه: ابزاری است برای آگاه شدن از دمای بدن و هوا ﴿دماسنج﴾

۲- يوم الإستراحة للموظفين و العمال و الطلاب. ﴿العطلة﴾
ترجمه: روز استراحت برای کارمندان و کارگران و دانش آموزان ﴿تعطیلی﴾

۳- منطقة بریة بجوار البحار و المحيطات. ﴿شاطئ﴾
ترجمه: منطقه خشکی کنار دریاها و اقیانوسها ﴿ساحل﴾

۴- إدارة لتسليم الرسائل و استلامها. ﴿البريد﴾
ترجمه: اداره ای برای تحویل دادن و تحویل گرفتن نامه ها ﴿اداره پست﴾

۵- نبات يعطي ثمراً أبيض اللون. ﴿القطن﴾
ترجمه: گیاهی که میوه سفید رنگ می دهد ﴿پنبه﴾

۶- مكان لبيع الادوية. ﴿الصيدلية﴾
ترجمه: جایی برای فروش دارو ﴿داروخانه﴾

● التمرین الثاني: ضع في الفراغ كلمة مناسبة من الكلمات التالية. «كلمتان زائدتان»

ثراث (میراث) / قبة (گنبد) / جلدی (پوستی) / رائعة (جالب) / السیاحی (گردشگری) / الريف (روستا) / الحلویات (شیرینیجات)

۱- كان لصديقي مَرَضٌ فَذَهَبَ إِلَى الْمُسْتَشْفَى. [۱- كان+ل= داشت] ← جلدی
﴿دوستم بیماری (پوستی) داشت پس به بیمارستان رفت.﴾

۲- قَرَأْتُ قَصِيدَةً لِأَمِيرِ الشُّعْرَاءِ أَحْمَدَ شَوْقِي. ← رائعة
﴿قصیده ای (جالب) از ملک الشعراء احمد شوقي خواندم.﴾

۳- جَلَسْنَا تَحْتَ شاه شِراغ عليه السلام في مَدِينَةِ شيراز. ← قبة
﴿در شهر شیراز زیر (گنبد) شاه چراغ _ درود بر او باد_ نشستیم.﴾

۴- إِنَّ كُرْدِسْتَانَ مِنْ مَنَاطِقِ الْجَذِبِ في إيران. ← السیاحی
﴿همانا کردستان از مناطق جذب (گردشگری) در ایران است.﴾

۵- أَلْعِشُ فِي جَمِيلٌ جَدًّا. ← الريف
﴿زندگی در (روستا) بسیار زیباست.﴾

● التَّمْرِينُ الثَّالِثُ: ضَعْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً.

- ۱- رَأَيْنَا مِنْ أَمْرِيكَا الْوُسْطَى فِي الْمُتَحَفِ.
☐ سَائِحَانِ ☐ سَائِحِينَ
☐ در موزه، دو گردشگر از آمریکای مرکزی را دیدیم.
☐ (سائِحین): چون مفعول منصوب به (ی) ادر مثنی
- ۲- سَاعَدَتِ الْمَرْأَةُ الَّتِي تَصَادَمَتْ بِالسَّيَّارَةِ.
☐ الْمُمْرَضَتَيْنِ ☐ الْمُمْرَضَتَانِ
☐ دو پرستار به زنی که با ماشین تصادف کرده بود، کمک کردند.
☐ (الْمُمْرَضَتَانِ): فاعل و مرفوع به الف
- ۳- حُزِنُ فِي قُلُوبِهِمْ لَا فِي وُجُوهِهِمْ.
☐ الْمُؤْمِنُونَ ☐ الْمُؤْمِنِينَ
☐ اندوه مؤمنان در دلهایشان هست؛ نه در چهره‌هایشان.
☐ (المؤمنین): مضاف الیه و مجرور به (ی) / نوع «لا»، لای عطف
- ۴- وَقَفَا فِي بَدَايَةِ السَّاحَةِ الْأُولَى.
☐ الشَّرْطِيَّانِ ☐ الشَّرْطِيَّيْنِ
☐ پلیس‌ها در ابتدای میدان اولی ایستادند.
☐ (الشَّرْطِيَّانِ): مبتدا و مرفوع به الف
- ۵- حَاضِرُونَ فِي مَهْرَجَانِ الْمَدْرَسَةِ.
☐ الْمُعَلِّمُونَ ☐ الْمُعَلِّمِينَ
☐ معلم‌ها در جشنواره مدرسه حاضر هستند.
☐ (المُعَلِّمُونَ): مبتدا و مرفوع به واو
- ۶- نَزَلَ مِنْ طَائِرَاتِهِمُ الْحَرَبِيَّةِ.
☐ الطَّيَّارُونَ ☐ الطَّيَّارِينَ
☐ خلبانان از هواپیماهای جنگی‌شان پیاده شدند.
☐ (الطَّيَّارُونَ): فاعل و مرفوع به واو

● التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْمُعْرَبَةَ.

- ۱- سَعِيدٌ ☒ أنا ☐ هُوَ ☐ كُمْ ☐ همه ضمیر هستند و مبنی؛ به جز **سَعِيد** که اسم است.
- ۲- هَذَا ☐ هَؤُلَاءِ ☐ اللَّهُ ☒ ذَلِكَ ☐ همه اشاره هستند و مبنی؛ به جز **الله** که اسم است.
- ۳- هِيَ ☐ أَنْتِ ☐ نَحْنُ ☐ صَحِيفَةٌ ☒ همه ضمیر هستند و مبنی؛ به جز **صحيفة** که اسم است.
- ۴- بَرِيدٌ ☒ أَوْلَئِكَ ☐ تِلْكَ ☐ هَذِهِ ☐ همه اشاره هستند و مبنی؛ به جز **برید** که اسم است.
- ۵- هَلْ ☐ فَسْتُقِ ☒ أَيْنَ ☐ مَتَى ☐ همه کلمات استفهامی هستند و مبنی؛ به جز **فستق** که اسم است.

● التَّمَرِينُ الْخَامِسُ: أَعْرِبِ الْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةَ.

۱- ﴿هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ﴾ الرَّحْمَنُ: ۶۰

ترجمه: آیا پاداش نیکی جز نیکی است؟
-الإحسان: مضاف الیه و مجرور به کسره

۲- خَيْرُ النَّاسِ مَنْ نَفَعَ النَّاسَ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ترجمه: بهترین مردم کسی است که به مردم سود رساند.
-الناس: مضاف الیه و مجرور به کسره
-الناس: مفعول و منصوب به فتحه

۳- جَمَالُ الْعِلْمِ نَشْرُهُ وَ تَمَرُّهُ الْعَمَلُ بِهِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

ترجمه: زیبایی علم گسترش آن است و نتیجه اش (میوه اش) عمل کردن به آن است.
-نَشْرٌ: خبر و مرفوع به ضمه -
-تَمَرُّهُ: مبتدا و مرفوع به ضمه

۴- اَلَّذَهْرُ يَوْمَانِ: يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

ترجمه: روزگار دو روز است، روزی به نفع تو و روزی به زیان تو.
-يَوْمَانِ: خبر و مرفوع به (الف)

۵- اسْتَخْرَجَ الْفَلَّاحُونَ مَاءً مِنْ بئرِ الْقَرْيَةِ.

ترجمه: کشاورزان آبی از چاه روستا استخراج کردند.
-الْفَلَّاحُونَ: فاعل و مرفوع به (و)
-ماءٌ: مفعول به و منصوب به فتحه

۶- اَلْعَقْلُ السَّلِيمُ فِي الْجِسْمِ السَّلِيمِ.

ترجمه: عقل سالم در بدن سالم است.
-السَّلِيمُ: صفت و مرفوع به ضمه

الدَّرْسُ السَّابِعُ بَرَكْد

﴿ هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا ﴾ هود: ۶۱

او شما را از زمین پدید آورد و خواستار آباد کردن آن از شما شد.

الدَّرْسُ السَّابِعُ (درس هفتم)

صِنَاعَةُ النَّفْطِ : صنعت نفت

كَيْفَ نَحْصُلُ عَلَى النَّفْطِ؟ چگونه نفت را به دست می آوریم؟

يَسْتَخْرِجُ الْإِنْسَانُ النَّفْطَ مِنْ بَاطِنِ الْأَرْضِ؛ وَ هَذَا الْإِسْتِخْرَاجُ فِي بَعْضِ الْأَوْقَاتِ يَسْتَعْرِقُ وَقْتًا طَوِيلًا، لِأَنَّ الْحَفَرَ يَكُونُ فِي طَبَقَاتِ الصُّخُورِ. انسان نفت را از درون زمین استخراج می کند و گاهی این استخراج وقت بسیاری می گیرد؛ زیرا حفر در طبقات صخره هاست.

في إيران ثَرَوَاتٌ كَثِيرَةٌ فِي بَاطِنِ الْأَرْضِ؛ بِلَادُنَا غَنِيَّةٌ بِالنَّفْطِ وَالْغَازِ وَ هِيَ تُصَدَّرُ قِسْمًا مِنْهُمَا إِلَى الْبُلْدَانِ الصَّنَاعِيَّةِ. در ایران ثروت های بسیاری درون زمین وجود دارد؛ کشور ما سرشار از نفت و گاز است و بخشی از آنها را به کشورهای صنعتی صادر می کند.

عَرَفَ الْإِنْسَانُ النَّفْطَ مِنْ قَدِيمِ الزَّمَانِ وَ كَانَ يَجْمَعُهُ مِنْ سَطْحِ الْأَرْضِ وَ يَسْتَفِيدُ مِنْهُ كَوَقُودٍ وَ لِمُعَالَجَةِ الْأَمْرَاضِ الْجِلْدِيَّةِ. انسان نفت را از دیرباز شناخته است و آن را از سطح زمین جمع می کرد و به عنوان سوخت و برای درمان بیماری های پوستی از آن استفاده می کرد.

يَحْفَرُ الْعَمَالُ بُئْرًا وَ يَضَعُونَ أَنْبُوبًا فِيهَا، فَيَصْعَدُ النَّفْطُ بِوَاسِطَةِ الْأَنْبُوبِ، وَ يَفْتَحُ وَ يُغْلَقُ الْأَنْبُوبُ بِحَنْفِيَّاتٍ. کارگران چاهی را حفر می کنند و در آن لوله ای می گذارد، پس نفت به وسیله لوله ها بالا می رود، و لوله ها با شیرهایی باز و بسته می شوند.

نَقَلَ النَّفْطَ عَبْرَ الْأَنْبُوبِ أَقْلَ خَطَرًا وَ نَفَقَةً مِنْ نَقْلِهِ بِبَاقِلَاتِ النَّفْطِ؛ وَ لِتَسْهِيلِ نَقْلِ النَّفْطِ بِوَاسِطَةِ الْأَنْبُوبِ عَبْرَ الْمُنْحَدَرَاتِ تُسْتَخْدَمُ آلَاتٌ لِتَقْلِيلِ الضَّغْطِ حَتَّى تَبْقَى الْأَنْبُوبُ سَالِمَةً. انتقال نفت از راه لوله ها کم خطرتر و کم هزینه تر از انتقال آن از راه نفتکش ها است و برای آسان سازی انتقال نفت به وسیله لوله ها از سرازیری ها دستگاه های کاهش فشار استفاده می شود تا لوله ها سالم بمانند.

لِإِيرَانَ تَجَارِبُ كَثِيرَةٌ فِي صِنَاعَةِ نَقْلِ النَّفْطِ عَبْرَ الْأَنْبُوبِ وَ هِيَ مِنْ أَكْبَرِ الدُّوَلِ الْمُصَدِّرَةِ لِلنَّفْطِ وَ أَنْجَحَهَا فِي مَدِّ خُطُوطِ الْأَنْبُوبِ وَ صِيَانَتِهَا مِنْ أَمَاكِنِ الْإِنْتِاجِ إِلَى أَمَاكِنِ الْإِسْتِهْلَاكِ. ایران تجربه های بسیاری در صنعت انتقال نفت از راه لوله ها دارد و از بزرگترین کشورهای صادرکننده نفت و موفق ترین آنها در کشیدن خطوط لوله ها و نگهداری آنها از مکان های تولید تا مکان های مصرف است.

عَلَى امْتِدَادِ الْأَنْبُوبِ تَوْجَدُ أَعْمَدَةُ اتِّصَالَاتٍ كَمَحَطَاتٍ إِنْذَارٍ، وَ لَوَاحُ تَحْذِيرِيَّةٌ بِاللُّوْنِ الْأَصْفَرِ تُحَذِّرُ الْمَوَاطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الْأَرْضِ لِبِنَاءِ عِمَارَةٍ أَوْ لِلزَّرَاعَةِ؛ در امتداد لوله ها دکل های مخابراتی به عنوان ایستگاه های هشدار وجود دارند و تابلوهای هشدار به رنگ زرد شهروندان را از کندن زمین برای ساخت ساختمان یا کشاورزی بر حذر می دارد؛

وَّيَجِبُ عَلَى كُلِّ مُوَاطِنٍ صِيَانُهُ هَذِهِ الْأَنْبِيْبِ وَ الْإِتِّصَالُ بِالشَّرِكَةِ عِنْدَ مُشَاهَدَةِ الْخَطَرِ.

و بر هر هم‌می‌په‌نی واجب است که از این لوله‌ها نگهداری کند و هنگام دیدن خطر با شرکت تماس بگیرد.

نَحْضُلُ مِنَ النَّفْطِ عَلَى مُشْتَقَّاتٍ كَثِيرَةٍ كَالْبَنْزِينَ وَ الزُّيُوتِ؛ وَ لِلنَّفْطِ اسْتِعْمَالٌ آخَرٌ فِي الصَّنَاعَةِ، فَيَصْنَعُ مِنْهُ الْمَطَاطُ وَ الْعُطُورُ وَ الْأَدْوِيَّةُ وَ مُبِيدَاتُ الْحَشَرَاتِ، وَ مَوَادُّ التَّجْمِيلِ وَ مَعْجُونُ الْأَسْنَانِ وَ السَّمَادُ الْكِيمَاوِيُّ وَ غَيْرُهَا.

از نفت فرآورده‌های بسیاری مانند بنزین و روغن به دست می‌آوریم و نفت در صنعت استفاده دیگری دارد، از آن پلاستیک، عطر، دارو، حشره کش، مواد آرایشی، خمیردندان، کودشیمیایی و غیره ساخته می‌شود.

كَيْفَ يُنْقَلُ النَّفْطُ وَ إِلَى أَيْنَ؟ يُنْقَلُ النَّفْطُ مِنَ الْآبَارِ أَوْ الْمَوَانِي إِلَى الْمَصَافِي عَنِ الْأَنْبِيْبِ.

نفت چگونه و به کجا انتقال داده می‌شود؟ نفت از چاه‌ها یا بندرها به پالایشگاه‌ها از راه لوله‌ها منتقل می‌شود.

ثُمَّ تَنْقُلُ النَّاقلَاتُ مُشْتَقَّاتِ النَّفْطِ مِنَ الْمَصَافِي إِلَى مَحَطَّاتِ الْوَقُودِ فِي الْبِلَادِ.

سپس نفتکش‌ها مشتقات (فراورده‌های) نفت را از پالایشگاه‌ها به ایستگاه‌های سوخت در کشور انتقال می‌دهند.

المعجم برگرد

آبار : چاه‌ها «مفرد: بئر» اتصالات : مخابرات اتصال: تماس گرفتن استعمار : خواستار آباد کردن شد استغرق وقتاً طويلاً : وقتی طولانی گرفت استهلاك : مصرف أقل خطراً : کم خطرتر، کم خطرترین أنبوب : لوله «جمع: أنابيب» أنجح : موفق‌تر، موفق‌ترین إنذار : هشدار أنشأ : پدیدآورد، آفرید بلدان : کشورها «مفرد: بلد»	بناء : ساختن، ساختمان تحذيرية : هشدارآمیز سماد : کود صدر : صادر کرد صخور : صخره‌ها صيانة : نگهداری، تعمیر عبر: از راه غاز : گاز مبيدة الحشرات : حشره کش محطة : ایستگاه مد خطوط الأنابيب : کشیدن خطوط لوله مصافي : پالایشگاه‌ها «مفرد: مصفى»	مصدرة : صادرکننده مطاط : پلاستیک، کائوچو منحدر : سرازیری مواد التجميل : مواد آرایشی موانئ : بندرها «مفرد: ميناء» ناقلات النفط : نفتکش‌ها وقود : سوخت (مواد سوختی) يجب : واجب است، باید يضعون : قرار می‌دهند «وضع : قرار داد / يضع : قرار می‌دهد» يفتح : باز می‌شود يغلق : بسته می‌شود ينقل : منتقل می‌شود
---	--	---

📖 حول النص برگرد

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ. ✓ ✗

جمله درست و نادرست را طبق متن درس مشخص کن.

۱- لِبِلَادِنَا تَجَارِبُ كَثِيرَةٌ فِي صِنَاعَةِ نَقْلِ النَّفْطِ عَبْرَ الْأَنْبَابِ. (✓)
کشور ما در صنعت انتقال نفت از راه لوله‌ها تجربه‌های بسیاری دارد.

۲- يَسْتَفِيدُ الْإِنْسَانُ مِنَ النَّفْطِ فِي صِنَاعَةِ مَوَادِّ التَّجْمِيلِ. (✓)
انسان نفت را در صنعت مواد آرایشی استفاده می‌کند.

۳- عَلَى امْتِدَادِ الْأَنْبَابِ لَا تَوْجَدُ أَعْمَدَةٌ اتِّصَالَاتٍ. (✗) تَوْجَدُ
در امتداد لوله‌ها دکل‌های مخابراتی وجود ندارند.

۴- يُنْقَلُ النَّفْطُ مِنَ الْبَيْرِ إِلَى مِينَاءِ التَّصْدِيرِ. (✗) إِلَى الْمَصَافِي
نفت از چاه به بندر صادرات منتقل می‌شود.

۵- نَقْلُ النَّفْطِ عَبْرَ الْأَنْبَابِ أَكْثَرُ خَطَرًا. (✗) أَقَلُّ خَطَرًا
انتقال نفت از طریق لوله‌ها خطرناک‌تر است.

ه اِعْلَمُوا ه برگرد

«الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ»

در زبان فارسی برای مجهول کردن فعل از مشتقات مصدر «شدن» استفاده می‌شود؛ مثال:

زد: زده شد می‌زند: زده می‌شود دید: دیده شد می‌بیند: دیده می‌شود

در جمله دارای فعل معلوم، فاعل معلوم است؛ ولی در جمله دارای فعل مجهول، فاعل ناشناس می‌باشد؛ یعنی حذف شده است.

در جمله «نگهبان در را گشود.» می‌دانیم فاعل نگهبان است؛

ولی در جمله «در گشوده شد.» فاعل نامشخص است.

اکنون با فعل مجهول در دستور زبان عربی آشنا شویم.

(غَسَلَ: شست ← غَسِلَ: شسته شد / خَلَقَ: آفرید ← خُلِقَ: آفریده شد)

(يَغْسِلُ: می‌شوید ← يَغْسَلُ: شسته می‌شود / يَخْلُقُ: می‌آفریند ← يَخْلُقُ: آفریده می‌شود)

در دستور زبان عربی هنگام مجهول شدن فعل حرکتهای آن تغییر می‌کند.

کَتَبَ: نوشت	كُتِبَ: نوشته شد	يَكْتُبُ: می‌نویسد	يُكْتُبُ: نوشته می‌شود
ضَرَبَ: زد	ضُرِبَ: زده شد	يَضْرِبُ: می‌زند	يُضْرَبُ: زده می‌شود
عَرَفَ: شناساند	عُرِفَ: شناسانده شد	يَعْرِفُ: می‌شناساند	يُعْرَفُ: شناسانده می‌شود
أَنْزَلَ: فرو فرستاد	أُنْزِلَ: فرو فرستاده شد	يُنْزِلُ: فرو می‌فرستد	يُنْزَلُ: فرو فرستاده می‌شود
اسْتَخْدَمَ: به کار گرفت	اسْتُخْدِمَ: به کار گرفته شد	يَسْتَخْدِمُ: به کار می‌گیرد	يُسْتَخْدَمُ: به کار گرفته می‌شود

تفاوت حرکات فعل معلوم و فعل مجهول را در مثال‌های بالا ببایید.

بعد از فعل مجهول «نایب فاعل» می‌آید. نایب فاعل مانند فاعل، مرفوع است؛ فقط فعل‌های متعدی، مجهول می‌شوند.

﴿...سَتَكْتُبُ شَهَادَتَهُمْ وَيُسْأَلُونَ﴾ الزُّحُف: ۱۹... گواهی آنها نوشته خواهد شد و [از آن] پرسیده خواهند شد.

نایب فاعل و مرفوع

^۶ نام دیگر این فعل الفعل المَبْنِيّ للمجهول است که نیازی به ذکر نام آن در تدریس نیست. هدف این است که دانش آموز فعل مجهول را در عبارت تشخیص دهد و درست ترجمه کند.

^۷ نایب فاعل همانند فاعل فقط به صورت یک اسم ظاهر در کتاب تدریس شده است.

﴿يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِمَاهُمْ﴾ الرَّحْمَنُ: ٥٥ تبهکاران از چهره‌شان شناخته می‌شوند.

نایب فاعل و مرفوع به واو

ما عُمِّرَتِ الْبُلْدَانُ بِمِثْلِ الْعَدْلِ. الإمام علي عليه السلام با هیچ چیزی به مانند عدل، شهرها آباد نشده است.

نایب فاعل و مرفوع به ضمه

يُفْتَحُ بَابُ صَالَةِ الْإِمْتِحَانِ لِلطُّلَابِ. در سالن امتحان برای دانش آموزان گشوده می‌شود.

نایب فاعل و مرفوع به ضمه

#بیشتر بدانیم

- کودک غذا خورد ← غذا خورده شد.
- باغبان نهال را کاشت ← نهال کاشته شد.
- دانش آموز کتاب خرید ← کتاب خریده شد.
- در عبارات سمت راست، فاعل‌ها و انجام دهندگان کار « معلوم » هستند ولی در عبارات سمت چپ فاعل‌ها و انجام دهندگان کار « مجهول » می‌باشند.

فاعل‌ها از جهت « فاعل » بر دو نوع‌اند :

۱) فعلی که فاعل و انجام دهنده آن مشخص است، فعل معلوم نام دارد.

۲) فعلی که فاعل و انجام دهنده آن مشخص نیست، فعل مجهول نام دارد.

نکته مهم ۱: در زبان فارسی فعل‌ها را می‌توان با فعل کمکی « شد » و مشتقات آن مجهول کرد.

صفت مفعولی + مشتقات شدن = فعل مجهول

نکته مهم ۲: در زبان عربی مجهول کردن فعل‌ها، قاعده خاصی دارد که باید دقیقاً آنها را بیاموزیم.

نکته مهم ۳: فعل‌های گذرا به مفعول (متعدی) را می‌توان مجهول کرد.

نکته مهم ۴: فعل مجهول ۱۰۰٪ متعدی است. فعل لازم مجهول ندارد.

نکته مهم ۵: مجهول قال، قیل و مجهول یقول، یقال است.

فعل در باب انفعال، لازم و معلوم است ولی معنای مجهولی دارد. در محاورات روزمره عربی و گویش‌های محلی از

وزن انفعال، ینفعل به جای فعل مجهول به کار می‌برند (ولی فعل مجهول نیستند)؛

مثال: انقتل: کشته شد، انغلق: بسته شد، انفتح: باز شد، انظلم: ستم شد، انکتب: نوشته شد، انطبخ: پخته شد، انشرب: نوشیده شد، انسَمَحَ: شنیده شد، انخرب: خراب شد، انصنع: ساخته شد، انجرح: زخمی شد و...

◆ روش مجهول کردن افعال عربی

◆ مجهول فعل ماضی در زبان عربی:

۱) به عین الفعل یعنی دومین حرف اصلي « کسره — » می‌دهیم.

۲) حروف متحرك ما قبل عین الفعل را (مضموم —) می‌کنیم.

مانند، نَصَرَ : (یاری کرد)، نَصَرَ : (یاری شد)؛ خَلَقَ : (آفرید)، خَلَقَ : (آفریده شد)؛ احْتَرَمَ : (احترام کرد)، احْتَرَمَ : (احترام شد).

❖ مجهول فعل مضارع در زبان عربی :

۱) به عین الفعل یعنی دومین حرف اصلی « فتحه ـ » می دهیم .

۲) فقط حرف مضارعه را (مضموم ـ) می کنیم .

مانند، يَنْصُرُ : (یاری می کند)، يَنْصُرُ : (یاری می شود)؛ يَخْلُقُ : (می آفریند)، يَخْلُقُ : (آفریده می شود)؛ يَحْتَرِمُ : (احترام می کند)، يَحْتَرِمُ : (احترام می شود)

که إختبر نفسك: أَكْمِلْ تَرْجَمَةَ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ، ثُمَّ أَعْرِبِ الْكَلِمَاتِ الْمَلُونَةَ.

۱- ﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ﴾ البقرة: ۱۸۵

ماه رمضان که در آن قرآن ◀ اُنْزِلَ (فرو فرستاده شد)
الْقُرْآنُ: نائب فاعل و مرفوع به ضمه

۲- ﴿وَ إِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ﴾ الأعراف: ۲۰۴

و هرگاه قرآن پس به آن گوش فرا دارید. ◀ قُرِئَ (خوانده شود)
الْقُرْآنُ: نائب فاعل و مرفوع به ضمه

۳- مَا عِبَدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ أَدَاءِ حَقِّ الْمُؤْمِنِ. الإمام الصادق عليه السلام

خداوند به چیزی برتر از به جای آوردنِ حَقِّ مؤمن ◀ عُبِدَ (عبادت نشده است).
اللَّهُ: نائب فاعل و مرفوع به ضمه / الْمُؤْمِنُ: مضاف الیه و مجرور به کسره

۴- ﴿تُعْرِفُ الْأَشْيَاءَ بِأَضْدَادِهَا﴾ الرحمن: ۴۱

چیزها به کمک متضادهایشان ◀ تُعْرِفُ (شناخته می شوند)
الْأَشْيَاءُ: نائب فاعل و مرفوع به ضمه

۵- أَغْلَقَ السَّائِقُ بَابَ حَافِلَةِ الْمَدْرَسَةِ.

راننده در اتوبوس مدرسه را ◀ أَغْلَقَ (بست)
السَّائِقُ: فاعل و مرفوع به ضمه / بَابَ: مفعول و منصوب به فتحه / الْمَدْرَسَةُ: مضاف الیه و مجرور به کسره

۶- طَبَخَتْ وَالِدَةُ سَعِيدٍ طَعَامًا لَذِيذًا.

مادر سعید، خوراکِ خوشمزه ای ◀ طَبَخَتْ (پخت)
وَالِدَةُ: فاعل و مرفوع به ضمه / سَعِيدٍ: مضاف الیه و مجرور به کسره / طَعَامًا: مفعول و منصوب به فتحه

۱- أَكْمِلْ: کامل کن
۲- اسْتَمِعُوا: گوش فرا دهید / اِسْمَعُوا: بشنوید

در گروه‌های دو نفره، شبیه گفت‌وگوی زیر را اجرا کنید.

حوار برگرد

(مَعَ مَسْئُولِ اسْتِقبالِ الْفُنْدُقِ)

گفتگوهای (با مسئول پذیرش هتل)

◆ السَّائِحُ (گردشگر)	◆ مَسْئُولُ الاسْتِقبالِ (مسئول پذیرش)
◆ رجاءُ أعطِنِي ^۲ مِفْتَاحَ غُرْفَتِي. لطفاً کلید اتاقم را به من بدهید.	◆ ماهو رَقْمُ غُرْفَتِكَ؟ شماره اتاق چند است؟
◆ مِئَتَانِ وَ عِشْرُونَ. ۲۲۰	◆ تَفَضَّلْ. بفرما
◆ عَفْوَاً، لَيْسَ هَذَا مِفْتَاحَ غُرْفَتِي. بخشید، این کلید اتاق من نیست.	◆ أَعْتَذِرُ مِنْكَ، أُعْطِيتُكَ ثَلَاثِينَ وَ ثَلَاثِينَ. از شما معذرت می خواهم، ۳۳۰ را به شما دادم.
◆ لَابَاسٌ، يَاحَبِيبِي. مَا هِيَ سَاعَةُ دَوَامِكَ ^۳ ؟ عیبی نداره، دوست من، ساعت کار شما چیست؟	◆ مِنَ السَّادِسَةِ صَبَاحاً إِلَى الثَّانِيَةِ بَعْدَ الظُّهْرِ، ثُمَّ يَأْتِي زَمِيلِي بَعْدِي. از شش صبح تا دو بعدازظهر سپس همکارم بعد از من می آید.
◆ مَتَى مَوَاعِدُ الْفُطُورِ وَ الْغَدَاءِ وَ الْعِشَاءِ؟ وقت‌های صبحانه و ناهار و شام کی هست؟	◆ الْفُطُورُ مِنَ السَّابِعَةِ وَ النِّصْفِ حَتَّى ^۵ الثَّاسِعَةِ إِلَّا رُبْعاً؛ صبحانه از هفت و نیم تا یک ربع به نه؛ ◆ الْغَدَاءُ مِنَ الثَّانِيَةِ عَشْرَةَ حَتَّى الثَّانِيَةِ وَ الرُّبْعِ؛ ناهار از دوازده تا دو و ربع؛ ◆ الْعِشَاءُ مِنَ السَّابِعَةِ حَتَّى الثَّاسِعَةِ إِلَّا رُبْعاً. شام از هفت تا یک ربع به نه.
◆ وَ مَا هُوَ طَعَامُ الْفُطُورِ؟ غذای صبحانه چیست؟	◆ شَاءٌ وَ خُبْزٌ وَ جُبْنَةٌ ^۶ وَ زُبْدَةٌ ^۷ وَ حَلِيبٌ وَ مَرَبَّى ^۸ الْمَشْمِشِ. چای و نان و پنیر و کره و شیر و مربای زردآلو
◆ وَ مَا هُوَ طَعَامُ الْغَدَاءِ؟ وَ غَدَايَ نَاحَارٍ چيست؟	◆ رِزٌّ مَعَ دَجَاجٍ ^۹ . برنج با مرغ
◆ وَ مَا هُوَ طَعَامُ الْعِشَاءِ؟ وَ غَدَايَ شَامٍ چيست؟	◆ رِزٌّ مَعَ مَرَقٍ ^{۱۰} بِادْنِجان. برنج با خورشت بادمجان
◆ أَشْكُرُكَ. از شما سپاسگزارم (متشکرم)	◆ لَا شُكْرَ عَلَى الْوَاجِبِ ^{۱۱} . وظیفه است، تشکر لازم نیست.

۱- مَسْئُولُ الاسْتِقبالِ: مسئول پذیرش ۲- أُعْطِيتُني (أعطي + ن + ي): به من بده ۳- دَوَامٌ: ساعت کار ۴- مَوَاعِدُ: وقت‌ها
۵- حَتَّى: تا ۶- جُبْنَةٌ: پنیر ۷- زُبْدَةٌ: کره ۸- مَرَبَّى الْمَشْمِشِ: مربای زردآلو ۹- دَجَاجٌ: مرغ ۱۰- مَرَقٌ: خورشت
۱۱- برای دبیر: لَا شُكْرَ عَلَى الْوَاجِبِ: لا: لای نفی جنس است ولی اصطلاح است و موقع ترجمه معادل از کلمه «هیچ» استفاده نمی‌شود. مثل: لا بأس: اشکال ندارد

کتاب التمارین برگرد

● التمرین الأول: أی کلمة من کلمات المعجم، تناسب التوضیحات التالية؟

۱- مَكَانٌ عَلَى سَاحِلِ الْبَحْرِ تُشَاهِدُ السُّفُنُ^{كه} إِلَى جَنْبِهِ هـ الْمِيناء (بندر)

جایی در ساحل دریا که کشتی‌ها کنار آن دیده می‌شوند. (۱- سَفُن: کشتی‌ها «مفرد: سفینه»)

۲- حُفْرَةٌ عَمِيقَةٌ يُسْتَخْرَجُ الْمَاءُ أَوْ النَّفْطُ مِنْهَا هـ الْبُئْرُ (چاه)
حفره‌ای ژرف و عمیق که آب یا نفت از آن بیرون آورده می‌شود.

۳- مَادَّةٌ كَالْبَنْزِينِ وَ النَّفْطِ وَ الْغَازِ هـ وَقُودٌ (سوخت)
ماده‌ای مانند بنزین و نفت و گاز.

۴- الْإِسْتِعْمَالُ وَ الْإِسْتِفَادَةُ هـ الْإِسْتِهْلَاكُ (مصرف)
به کار گرفتن و استفاده کردن.

۵- الْحِفَافُ عَلَى الْأَشْيَاءِ هـ الصِّيَانَةُ (نگهداری، تعمیر)
نگهداری از اشیا

● التمرین الثاني: ضَعِ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً مِنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ. «كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ»

إِسْتِهْلَاكُ / سَمَادٌ / سَائِلٌ / تَنْقُلُ / تَسْتَغْرِقُ / سُفُنٌ / الْمَحْطَّةُ
إِسْتِهْلَاكُ: مصرف / سَمَادٌ: کود / سَائِلٌ: مایع / تَنْقُلُ: انتقال می‌دهد / تَسْتَغْرِقُ: طول می‌کشد /
سُفُنٌ: کشتی‌ها «مفرد: سفینه» / الْمَحْطَّةُ: ایستگاه

۱- وَقَفْتُ الْحَافِلَةَ فِي حَتَّى يَذْهَبَ الْمُسَافِرُونَ إِلَى دَوَارِ الْمِيَاهِ. هـ الْمَحْطَّةُ
اتوبوس در (ایستگاه) ایستاد تا مسافران به سرویس‌های بهداشتی بروند.

۲- كَمَ سَاعَةً السَّفَرَةُ مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ؟ هـ تَسْتَغْرِقُ
سفر از مکه به مدینه منوره چند ساعت (طول می‌کشد)؟

۳- السَّيَّارَةُ أَخْشَابًا مِنَ الْغَابَةِ إِلَى مَصْنَعِ الْوَرَقِ. هـ تَنْقُلُ
خودرو چوب‌هایی را از جنگل به کارخانه کاغذ (انتقال می‌دهد).

۴- صُنِعَ جِهَازٌ لِتَقْلِيلِ الْكَهْرَبَاءِ فِي الْحَاسُوبِ. هـ إِسْتِهْلَاكِ
دستگاهی برای کاهش (مصرف) برق در رایانه ساخته شده است.

۵- النَّفْطُ أَسْوَدُ تُصْنَعُ أَشْيَاءٌ كَثِيرَةٌ مِنْهُ. هـ سَائِلٌ
نفت، (مایعی) سیاه است که از آن چیزهای بسیاری ساخته می‌شود.

● التَّمرينُ الثالثُ: صَعِّ في الْفَرَاغِ فِعْلاً مُنَاسِباً.

- ۱- أَلْلُوحَاتُ التَّحْذِيرِيَّةُ الْمَوَاطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الْأَرْضِ.
تابلوه‌های هشداردهنده شهروندان را از کندن زمین برحذر می‌دارد.
☐ يُحَذِّرُ ☒ تُحَذِّرُ
- ۲- صَدِيقِي صُورَةً خَلَابَةً عَلَى جِدَارِ الْمَدْرَسَةِ.
دوستم تصویری زیبا و جذاب روی دیوار مدرسه می‌کشد (نقاشی می‌کند).
☐ يَرَسِّمُ ☒ يُرَسِّمُ
- ۳- صَوْتُ قَوِيٍّ مِنْ بَعِيدٍ، فَخَافَ الْجَمِيعُ.
صدایی بلند از دور شنیده شد، پس همه ترسیدند.
☐ سَمِعَ ☒ سَمِعَ
- ۴- النَّفْطُ عَبَرَ النَّاقِلَاتِ إِلَى الْمَصَافِي.
نفت از طریق نفتکش‌ها به پالایشگاه‌ها انتقال داده می‌شود.
☐ يَنْقُلُ ☒ يَنْقُلُ
- ۵- الطَّبَّاحُ طَعَاماً طَيِّباً فِي الْمَطْعَمِ.
آشپز غذایی خوب در آشپزخانه می‌پزد.
☐ يَطْبُخُ ☒ يَطْبُخُ
- ۶- حَلَوِيَّاتٌ لَذِيذَةٌ فِي مَدِينَةِ يَزِدِ.
شیرینی‌هایی خوشمزه در شهر یزد درست می‌شود.
☐ يَصْنَعُ ☒ تُصْنَعُ

● التَّمرينُ الرابعُ : اُكْتُبْ مُفْرَدَ الْأَسْمَاءِ التَّالِيَةِ، مُسْتَعِيناً بِمُعْجَمِ الدَّرْسِ.

آبار: بئر	موانع: میناء
صُخُور: صَخْرَة	سُفُن: سَفِينَة
مَصَافِي: مَصْفَى	مَوَاد: مَادَّة
أَدْوِيَّة: دَوَاء	دُول: دَوْلَة
خُطُوط: خَطٌّ	أَنْبَاب: أَنْبُوب
مَوَاعِد: مَوْعِد	بُلْدَان: بَلَد

● التَّمرينُ الخامسُ: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الَّتِي لَا تُنَاسِبُ الْكَلِمَاتِ الْأُخْرَى فِي الْمَعْنَى مَعَ بَيَانِ السَّبَبِ.

- ۱- وَقُود (سوخت، مواد سوختی) غاز (گاز) نَفْط (نفت) حَرْب (جنگ) ✓
همه مواد سوختی هستند به جز حَرْب
- ۲- نَاقِلَة (نفتکش) ثَامِنَة (هشتم) ✓ طَائِرَة (هواپیما) حَافِلَة (اتوبوس)
همه وسایل حمل و نقل هستند به جز ثَامِنَة
- ۳- سَمَاد (کود) ✓ مَحَطَّة (ایستگاه) سَاحَة (حیاط، میدان) مَطَار (فرودگاه)
همه بر مکان دلالت دارند به جز سَمَاد

۴- زُبْدَة (کره) جُبْنَة (پنیر) تَقَاعِد (بازنشستگی) ✓ حَلِيب (شیر)
همه خوراک صبحانه هستند به جز تَقَاعِد

۵- دَجَاجَة (مرغ) حَمَامَة (کبوتر) بَوْمَة (جغد) نَفَقَة (هزینه) ✓
همه از دسته پرندگان هستند به جز نَفَقَة

۶- أَحْمَر (سرخ) أَحْسَن (بهتر، بهترین) ✓ أَزْرَق (آبی) أَصْفَر (زرد)
همه بر رنگ دلالت می کنند به جز أَحْسَن که اسم تفضیل است.

۷- مَوَانِي (بندرها) أَنْبُوب (لوله ها) ✓ بُلْدَان (کشورها) مَدُن (شهرها)
همه بر مکانی اشاره دارد به جز أَنْبُوب.

۸- صُخُور (صخره ها) كُهُوف (غارها) إِنْذَار (هشدارها) ✓ آبار (چاه ها)
همه بر چیزی در طبیعت دلالت می کنند به جز إِنْذَار.

الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ برگرد

اَكْتُبْ آيَةً أَوْ حَدِيثًا أَوْ شِعْرًا أَوْ كَلَامًا جَمِيلًا مُرْتَبِطًا بِمَفْهُومِ الدَّرْسِ.

(لِلإِشَارَةِ إِلَى النِّعَمِ الْإِلَهِيَّةِ)

مَنْجَمُ الْفَحْمِ^۱ فِي مَحَافِظَةِ كَرْمَانَ

- نعمت های ظاهری و باطنی، مادی و معنوی همه در سوره الرحمن:

﴿الرَّحْمَنُ ۝ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ۝ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ۝ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ۝ وَ أَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ﴾

- قَالَ عَلِيٌّ (ع): "كُفِرُ النِّعْمَةِ مَزِيلُهَا".

- "كفر نعمت، نعمت زایل کند / تا لب دوزخ تو را مایل کند" ابوالقاسم غفوری

﴿أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَّا فِي الْأَرْضِ، وَ أَسَّعَ عَلَيْكُمْ نِعْمَةَ ظَاهِرَةٍ وَ بَاطِنَةٍ وَ مِّنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ لَا هُدًى وَ لَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ﴾ لقمان: ۲۰

۱- مَنْجَمُ الْفَحْمِ : معدن زغال سنگ

الدَّرْسُ الثَّامِنُ برگرد

«أَنْتَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ عَظَمَتَكَ، وَ فِي الْأَرْضِ قُدْرَتَكَ وَ فِي الْبَحَارِ عَجَائِبَكَ.» أمير المؤمنين علي عليه السلام
تو کسی هستی که بزرگی‌ات در آسمان و توانمندی‌ات در زمین و شگفتی‌هایت در دریاهاست.

الدَّرْسُ الثَّامِنُ (درس هشتم)

يا مَنْ فِي الْبَحَارِ عَجَائِبُهُ مِنْ دُعَاءِ الْجَوْشَنِ الْكَبِيرِ
ای آنکه شگفتی‌هایش در دریاهاست. از دعای جوشن کبیر

يُشَاهِدُ أَعْضَاءُ الْأُسْرَةِ فَلَمَّا رَأَوْا رَائِعًا عَنِ الدَّلْفِينِ الَّذِي أَنْقَذَ^٨ إِنْسَانًا مِنَ الْغَرَقِ، وَ أَوْصَلَهُ إِلَى الشَّاطِئِ.
اعضای خانواده فیلمی جالب دربارهٔ دلفینی که انسانی را از غرق شدن نجات داده و او را به ساحل رسانده است، می‌بینند.

حامد: لَا أَصَدِّقُ؛ هَذَا أَمْرٌ عَجِيبٌ. يُحَيِّرُنِي جَدًّا.
حامد: باور نمی‌کنم، این چیزی شگفت‌انگیز است. خیلی مرا به حیرت می‌اندازد. (حیران می‌کند)

الْأَبُ: يَا وَلَدِي، لَيْسَ عَجِيبًا، لِأَنَّ الدَّلْفِينَ صَدِيقُ الْإِنْسَانِ فِي الْبَحَارِ.
پدر: ای پسر، عجیب نیست، زیرا دلفین دوست انسان در دریاهاست.

صَادِقُ: تَصَدِّقُهُ صَعْبٌ! يَا أَبِي، عَرَفْنَا عَلَى هَذَا الصَّدِيقِ.
صادق: ای پدر، باورش سخت است! ما را با این دوست آشنا کن.

الْأَبُ: لَهُ ذَاكِرَةٌ قَوِيَّةٌ، وَ سَمْعُهُ يَفُوقُ سَمْعَ الْإِنْسَانِ عَشْرَ مَرَّاتٍ،
پدر: او حافظه‌ای قوی دارد، و شنوائی‌اش ده برابر بر شنوائی انسان برتری دارد.

وَ وَزْنُهُ يَبْلُغُ ضِعْفِي وَزَنِ الْإِنْسَانِ تَقْرِيْبًا، وَ هُوَ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ اللَّبُونَةِ الَّتِي تُرْضِعُ صِغَارَهَا.
ووزنش تقریباً به دو برابر وزن انسان می‌رسد، و آن از جانداران پستانداری است که به بچه‌هایش شیر می‌دهد.

نورا: إِنَّهُ حَيَوَانٌ ذَكِيٌّ يُحِبُّ مُسَاعَدَةَ الْإِنْسَانِ! أَلَيْسَ كَذَلِكَ؟
نورا: او جاندار باهوش است که کمک کردن به انسان را دوست دارد! آیا این طور نیست؟

الْأَبُ: بَلَى؛ بِالتَّأَكُّدِ، تَسْتَطِيعُ الدَّلَافِينُ أَنْ تُرْشِدَنَا إِلَى مَكَانٍ سُقُوطِ طَائِرَةٍ أَوْ مَكَانٍ غَرَقِ سَفِينَةٍ.
پدر: بله، البته (بطور حتم)، دلفین‌ها می‌توانند ما را به جای سقوط هواپیمایی یا جای غرق شدن کشتی‌ای راهنمایی کنند.

الْأُمُّ: تُؤَدِّي الدَّلَافِينُ دَوْرًا مَهْمًا فِي الْحَرْبِ وَ السَّلْمِ، وَ تَكْشِفُ مَا تَحْتَ الْمَاءِ مِنْ عَجَائِبٍ وَ أَسْرَارٍ،
مادر: دلفین‌ها نقش مهمی در جنگ و صلح ایفا می‌کنند، و آنچه را زیر آب است از شگفتی‌ها و رازها کشف می‌کنند.

وَ تُسَاعِدُ الْإِنْسَانَ عَلَى اكْتِشَافِ أَمَاكِنِ تَجَمُّعِ الْأَسْمَاكِ.
و به انسان در یافتن جاهای تجمع ماهی‌ها کمک می‌کنند.

^٨ مترادف أَنْقَذَ: أَنْجَى، نَجَّى، خَلَّصَ، اسْتَنْقَذَ (نجات داد)

صَادِقٌ: رَأَيْتُ الدَّلَافِينَ تُؤَدِّي حَرَكَاتٍ جَمَاعِيَّةً؛ فَهَلْ تَتَكَلَّمُ مَعًا؟

صادق: دلفین‌ها را دیده‌ام که حرکت‌های گروهی انجام می‌دهند؛ آیا باهم سخن می‌گویند؟

الْأُمُّ: نَعَمْ؛ قَرَأْتُ فِي مَوْسُوعَةٍ عِلْمِيَّةٍ أَنَّ الْعُلَمَاءَ يُؤَكِّدُونَ أَنَّ الدَّلَافِينَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَتَكَلَّمَ بِاسْتِخْدَامِ أَصْوَاتٍ مُعَيَّنَةٍ،
مادر: بله؛ در دانشنامه‌ای علمی خواندم که دانشمندان تاکید می‌کنند که دلفین‌ها می‌توانند با به کارگرفتن صداهایی
مشخص سخن بگویند،

وَأَنَّهَا تُعْنِي كَالطُّيُورِ، وَ تَبْكِي كَالْأَطْفَالِ، وَ تَصْفُرُ وَ تَضَحُكَ كَالْإِنْسَانِ.

واینکه آن‌ها مانند پرندگان آواز می‌خوانند، و مانند کودکان گریه می‌کنند، و مثل انسان سوت می‌زنند و می‌خندند.

نورا: هَلْ لِلدَّلَافِينَ أَعْدَاءٌ؟ نورا: آیا دلفین‌ها دشمن دارند؟

الْأَبُ: بِالتَّأَكُّدِ، تَحَسَّبُ الدَّلَافِينَ سَمَكَ الْقِرْشِ عَدُوًّا لَهَا،

پدر: البته، دلفین‌ها کوسه‌ماهی را دشمن خودشان به شمار می‌آورند،

فَإِذَا وَقَعَ نَظَرُهَا عَلَى سَمَكَةِ الْقِرْشِ، تَتَجَمَّعُ بِسُرْعَةٍ حَوْلَهَا، وَ تَضْرِبُهَا بِأُنُوفِهَا الْحَادَّةِ وَتَقْتُلُهَا.

و هرگاه نگاهشان به کوسه‌ماهی بیفتد، به سرعت دورش جمع می‌شوند، و آن را با بینی‌های تیزشان می‌زنند و می‌کشند.

نورا: وَ هَلْ يُحِبُّ الدَّلَفِيُّ الْإِنْسَانَ حَقًّا؟ نورا: و آیا به راستی دلفین انسان را دوست دارد؟

الْأَبُ: نَعَمْ؛ تَعَالَى نَقْرًا هَذَا الْخَبَرُ فِي الْإِنْتَرْنِتِ ... سَحَبَ تَيَّارُ الْمَاءِ رَجُلًا إِلَى الْأَعْمَاقِ بِشِدَّةٍ،

پدر: بله، بیا این خبر را در اینترنت بخوانیم... جریان آب مردی را به شدت به اعماق (دریا) کشید،

وَ بَعْدَ نَجَاتِهِ قَالَ الرَّجُلُ: رَفَعَنِي شَيْءٌ بَعَثَهُ إِلَى الْأَعْلَى بِقُوَّةٍ، ثُمَّ أَخَذَنِي إِلَى الشَّاطِئِ

و آن مرد بعد از نجاتش گفت: ناگهان چیزی مرا با زور (با قدرت) به سمت بالا برد، سپس مرا به ساحل برد

وَ لَمَّا عَزَمْتُ أَنْ أَشْكُرَ مُنْقِذِي، مَا وَجَدْتُ أَحَدًا، وَلَكِنِّي رَأَيْتُ دَلْفِينًا كَبِيرًا يَقْفِرُ قُرْبِي فِي الْمَاءِ بِفَرَحٍ.

و وقتی که تصمیم گرفتم که از نجات دهنده‌ام سپاسگزاری کنم، کسی را نیافتم، ولی دلفین بزرگی را دیدم که نزدیکم با
شادمانی در آب می‌جهید.

الْأُمُّ: إِنَّ الْبَحْرَ وَ الْأَسْمَاكَ نِعْمَةٌ عَظِيمَةٌ مِنَ اللَّهِ.

مادر: بی‌گمان دریا و ماهی‌ها نعمتی بزرگ از جانب خداوند هستند.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: رَسُولُ خَدَاءِ ﷺ فرموده است:

النَّظَرُ فِي ثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ عِبَادَةٍ: نَظَرٌ فِي شَيْءٍ عِبَادَةٍ: نگاه کردن به سه چیز عبادت است:

النَّظَرُ فِي الْمُصْحَفِ، وَ النَّظَرُ فِي وَجْهِ الْوَالِدَيْنِ، وَ النَّظَرُ فِي الْبَحْرِ.

نگاه کردن به قرآن، به چهره پدر و مادر، و به دریا.

المعجم

طیور: پرندگان «مفرد: طَیْر»	بَلَى: آری	أَدَّى: ایفا کرد، منجر شد
عَرَفَ: معرفی کرد	تَجَمَّعَ: جمع شد	أَرشَدَ: راهنمایی کرد
عَزَمَ: تصمیم گرفت	جَمَاعِي: گروهی	أَرْضَعَ: شیر داد
عَنَى: آواز خواند	حَاد: تیز	أَعْلَى: بالا، بالاتر
قَفَزَ: پرید، جهید	دَوَّرَ: نقش	أَنُوفَ: بینی‌ها «مفرد: أَنْف»
لَبَوْنَه: پستاندار	ذَاكِرَة: حافظه	أَوْصَلَ: رسانید
كَذَلِكَ: همین‌طور	سَمَكُ الْقَرَشِ: کوسه‌ماهی	بَحَار: دریاها «مفرد: بَحْر»
مُنْقَذ: نجات‌دهنده	صَفَر: سوت زد	بَكِي: گریه کرد
مَوْسُوعَة: دانشنامه	ضِعْف: برابر در مقدار «ضِعْفَيْن: دو برابر»	بَلَغَ: رسید

حول النص

عَيْنُ الصَّحِيحِ وَالْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ. ✓ ✕

۱- الدَّلَفَيْنِ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ اللَّبُونَةِ الَّتِي تُرَضُّ صِغَارَهَا. ✓
دلفین از حیوانات پستانداری است که بچه هایش را شیر می‌دهد.

۲- يُؤَدِّي سَمَكُ الْقَرَشِ دَوْرًا مُهِمًّا فِي الْحَرْبِ وَالسَّلَامِ. ✕
کوسه‌ماهی نقش مهمی در جنگ و صلح ایفا می‌کند.

۳- سَمِعَ الْإِنْسَانُ يَفُوقُ سَمْعَ الدَّلَفَيْنِ عَشْرَ مَرَّاتٍ. ✕
شنوایی انسان ده برابر بالاتر از شنوایی دلفین است. (ده برابر بر شنوایی انسان برتری دارد).

۴- سَمَكُ الْقَرَشِ صَدِيقُ الْإِنْسَانِ فِي الْبَحَارِ. ✕
کوسه‌ماهی دوست انسان در دریاها است.

۵- سَمَكُ الْقَرَشِ عَدُوُّ الدَّلَفَيْنِ. ✓
کوسه‌ماهی دشمن دلفین‌هاست.

۶- لِلدَّلَفَيْنِ أَنْوْفٌ حَادَّةٌ. ✓
دلفین‌ها بینی‌های تیزی دارند.

هـ اِعْلَمُوا هـ برگرد

«الْجَارُ وَالْمَجْرُورُ»

جارِ بر وزن فاعل = اسم فاعل (جر دهنده + اسم مجرور به حرف جر -- يَنْ يَنْ)

در زبان فارسی به حروفی مانند «به، برای، بر، در، از» حروف اضافه و در عربی حروف جر می‌گویند.^۹
به حروف « مِنْ ، فِي ، إِلَى ، عَلَى ، بِ ، لَ ، عَنْ ، كَ » در دستور زبان عربی «حروف جر» می‌گویند. این حروف به همراه کلمه بعد از خودشان معنای جمله را کامل‌تر می‌کنند.

از روستا به سوی مسلمانان با اتوبوس از خودش
مثال: مِنْ قَرْيَةٍ فِي الْغَابَةِ، إِلَى الْمُسْلِمِينَ، عَلَى الْوَالِدَيْنِ، بِالْحَافِلَةِ، لِلَّهِ، عَنْ نَفْسِهِ، كَجَبَلٍ
در جنگل بر پدر و مادر از آن خدا مانند کوه

به حرف جر، جار و به یک اسم بعد از آن مجرور و به هر دو اینها «جار و مجرور» می‌گویند.

جار و مجرور

سَلَامَةُ الْعَيْشِ، فِي الْمُدَارَةِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

مجرور به حرف جرّ

حرف جرّ

أَهَمُّ مَعَانِي حُرُوفِ الْجَرِّ:

مِنْ	از
------	----

حَتَّى + فعل ➡ حتی وصل: تا اینکه رسید

حَتَّى + اسم ➡ مطلع الفجر: تا سپیده دم

مِنْ + مَن یا ما : ادغام صورت می‌گیرد

مِمَّ (مِنْ + ما)

﴿... حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ آل عمران: ۹۲

تا اتفاق کنید از آنچه دوست می‌دارید. (مِمَّا = مِنْ + ما)

﴿... أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ﴾ الإنسان: ۲۱

دست بندهایی از جنس نقره

مِنْ هُنَا إِلَى هُنَاكَ : از اینجا تا آنجا

فِي	در
-----	----

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا﴾ الْبَقَرَة: ۲۹

او کسی است که همه آنچه را در زمین است برایتان آفرید.

النَّجَاةُ فِي الصِّدْقِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ رهایی در راستگویی است.

^۹ حروف جرّ به صورت مختصر و مفید در این یک بیت شعر آمده است:

باء و تاء و كاف و لام و واو و مُنْذُ مُذْ خلا / رَبِّ حَاشَا مِنْ عَدَا فِي عَنْ عَلَى حَتَّى إِلَى

إِلَى (إِلَى) به، به سوی، تا

عَيْن حرف «إِلَى» مختلفاً في المعنى:

﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى﴾^۱ الأسراء:

پاک است کسی که بنده‌اش را در شبی از مسجد الحرام به سوی مسجد الاقصی حرکت داد.

﴿قَالَ كَمْ لَبِثْتُ** قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتُ مائةَ عامٍ فَأَنْظِرْ إِلَى طَعَامِكَ وَ شَرَابِكَ﴾^۲ البقرة: ۲۵۹

گفت: «چقدر درنگ کرده‌ای؟» گفت: «یک روز یا بخشی از یک روز درنگ کرده‌ام.» گفت: «نه، بلکه صد سال درنگ کرده‌ای؛ به خوراکت و نوشیدنی‌ات بنگر.»

**كَمْ لَبِثْتُ: چقدر درنگ کرده‌ای؟ منظور این است که «چه مدتی در اینجا به سر برده‌ای؟»

✓ كانَ الْفَلَّاحُ يَعْمَلُ فِي الْمَرْعَةِ مِنَ الصَّباحِ إِلَى اللَّيْلِ. کشاورز از صبح تا شب در مزرعه کار می‌کرد.

تای زمانی

عَلَى (عَلَى) بر، روی، به زیان

علی:

معنای حرف اضافه (بر، روی)

معنای اسمی (زیان)

معنای فعلی (=یجب: واجب است، باید باشید)

الْأَناسُ عَلَى دِينِ مُلُوكِهِمْ. رسول الله ﷺ مردم بر دین پادشاهانشان هستند.

عَلَيْكُمْ بِكُلِّ عَمَلٍ إِلَّا عَمَلِي. رسول الله ﷺ

به صفات برتر اخلاقی پایبند باشید، زیرا پروردگار مرا به خاطر آن فرستاده است.

نکته: «عَلَيْكُمْ» اصطلاحی است که از معنای «جار و مجرور» خارج شده و معنای فعل یافته است.

الَّذَهُرُ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْنَا. أمير المؤمنين علي عليه السلام

روزگار دو روز است؛ روزی به سودت و روزی به زیانت.

الْحَقِيقَةُ عَلَى الْمُنْضَدَةِ. کیف روی میز است.

مفهوم مکانی

بِ (بِ) به وسیله، در

ب: به وسیله، با، در، تاثیر در معنای فعل

﴿اقْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ﴾^۳ العلق: ۴ و ۳

بخوان و پروردگارت گرامی‌ترین است؛ همان که به وسیله قلم یاد داد.

﴿وَ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ﴾^۴ آل عمران: ۱۲۳ و خدا شما را در [جنگ] بدر یاری کرد.

ب+ مکان = در

لِ (لِ) برای، از آن (مالِ)، داشتن

﴿لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ﴾^۵ النساء: ۱۷۱

آنچه در آسمان‌ها و زمین است، از آن اوست.

لِكُلِّ ذَنْبٍ تَوْبَةٌ إِلَّا سَوْءَ الْخُلُقِ. رسول الله ﷺ

هر گناهی جز بداخلاقی توبه دارد.

﴿لَكُمْ دِينُكُمْ وَ لِي دِينِي﴾^۶ الکافرون: ۶

دین شما از آن خودتان و دین من از آن خودم.

*نکته: دین، به معنی (دین من) چون در اصل بوده دینی

لِمَاذَا رَجَعْتَ؟ لِأَنِّي نَسِيتُ مِفْتَاحِي. برای چه برگشتی؟ _ برای اینکه کلیدم را فراموش کردم.

حرکت: لِ- مکسور / ل+ ضمیر + ل مثل: لَهُ

معنای مالکیت و اختصاص: برای، مال، از آن

معنای فعلی: داشتن اول جمله اسمیه

برای تعلیل: برای اینکه، برای چه

عَنْ | از، درباره

عن + مَن یا ما : ادغام صورت می گیرد

عَمَّ (عن + ما)

عن + ن (نون وقایه) + ی = عَنَى

﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ...﴾ الشُّورَى: ۲۵
او کسی است که توبه را از بندگان می پذیرد و از بدی ها در می گذرد...
﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ...﴾ البقرة: ۱۸۶
و هرگاه (اگر) بندگانم از تو درباره من بپرسند، قطعاً من [به آنان] نزدیکم.

كَ | مانند

فَضَّلَ الْعَالَمَ عَلَى غَيْرِهِ كَفَضْلِ النَّبِيِّ عَلَى أُمَّتِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
برتری دانشمند بر غیر خود مانند برتری پیامبر بر امت خودش است.
ک: برای تشبیه

که إختبر نفسك (۱): أَرَبَ لِلْكَلِمَاتِ الْمَلَوْنَةِ.

۱- «الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْمَالِ. الْعِلْمُ يَحْرُسُكَ وَأَنْتَ تَحْرُسُ الْمَالَ.» أمير المؤمنين علي عليه السلام
علم بهتر از ثروت است. علم از تو محافظت می کند در حالیکه تو از ثروت محافظت می کنی!
﴿خَيْرٌ: خبر و مرفوع به ضمه / الْعِلْمُ: مبتدا و مرفوع به ضمه / الْمَالُ: مفعول به و منصوب به فتحه

۲- «شَرَفُ الْمَرْءِ بِالْعِلْمِ وَالْأَدَبِ لَا بِالْأَصْلِ وَالنَّسَبِ.» أمير المؤمنين علي عليه السلام
عزت و شرف انسان به دانش و ادب است، نه به اصل (ریشه) و نسب (فامیل).
﴿شَرَفٌ: مبتدا و مرفوع به ضمه / الْأَصْلُ: مجرور به حرف جر

الْمَجْرُورُ بِالْحَرْفِ الْجَرِّ :

اسم ظاهر بعد از حروف جر، مجرور است. علامت جر (ـِ، ـَ، ـُ) در مفرد و در جمع مؤنث و (ـِینَ) در جمع مذکر و (ـِینَ) در مثنی است؛ مانند: الْكَاتِبِ، كَاتِبٍ، الْكَاتِبَاتِ، كَاتِبَاتٍ، الْكَاتِبَيْنِ، الْكَاتِبَتَيْنِ

که إختبر نفسك (۲): ضَعُ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً.

- ۱- الْعَرَبِيَّةُ مِنَ اللُّغَاتِ الرَّسْمِيَّةِ فِي الْأُمَمِ الْمُتَّحِدَةِ. ☐ مُنَظَّمَةٌ ☒ مُنَظَّمَةٌ
 - ۲- أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. ☐ اللَّهُ ☒ اللَّهِ
 - ۳- إِنِّي رَأَيْتُ دَهْرًا مِنْ كِ الْقِيَامَةِ. ☐ هَجْرٌ ☒ هَجْرٍ
 - ۴- الْعَالِمُ بِلا عَمَلٍ كَ بِلا ثَمَرٍ. ☐ الشَّجَرِ ☒ الشَّجَرِ
 - ۵- سَعِيدٌ قَسَمَ الْمَزْرَعَةَ إِلَى ☐ نِصْفَانِ ☒ نِصْفَيْنِ
- زبان عربی از زبان های رسمی در سازمان ملل متحد است.
محبوب ترین بندگان خدا نزد خدا، سودمندترین آنها به بندگان است.
به راستی من روزگار را در دوری تو قیامت دیدم.
دانشمند بدون عمل مانند درخت بدون میوه است.
سعید مزرعه را به دو قسمت تقسیم کرد.

۶- خُمْسُ سُكَّانِ الْعَالَمِ مِنْ
 یک پنجم ساکنان جهان از مسلمانان هستند.

المُسْلِمِينَ ● الْمُسْلِمُونَ ○

نون الوقایه برگرد

در متن درس با دو فعل «يُحْيِيَنِي» و «أَخَذَنِي» رو به رو شدید.
 يُحْيِيَنِي + ن + ي: مرا حیران می‌کند. أَخَذَنِي + ن + ي: مرا بُرد، مرا گرفت
 وقتی که فعلی به ضمیر متکلم وحده «ی» وصل شود، نون وقایه بین فعل و ضمیر واقع می‌شود؛ مثال:
 يَعْرِفُنِي: مرا می‌شناسد. ارْفَعُنِي: مرا بالا ببر.
 هنگامی که دو حرف جرّ «مِنْ» و «عَنْ» نیز به ضمیر «ی» وصل شوند، نون وقایه میانشان می‌آید؛ مثال:
 مِنْ + ن + ي = مَنِّي عَنْ + ن + ي = عَنِّي

نون وقایه - بیشتر بدانیم

میان فعل و ضمیر یای متکلم باید نون وقایه بیاید. در این حالت ضمیر (ی) مفعول است و فعل متعدی.
 (فعل متعدی: فعلی که مفعول می‌گیرد). أعطِـنـي / أعطِـيـنـي / سامحِـنـي
 - إِنْصَحُونِي ﴿﴾ مرا نصیحت کنید. (انصَحُوا+ن+ي)
 - هُمْ يَحْتَرِمُونَنِي ﴿﴾ آنها به من احترام می‌گذارند. (يَحْتَرِمُونَ+ن+ي)
 - هِيَ حَذَرْتَنِي ﴿﴾ او به من هشدار داد. (حَذَرَتْ+ن+ي)
 - هُنَّ أَنْقَذْنِي ﴿﴾ آنها مرا نجات دادند. (أَنْقَذْنَ+ن+ي)
 - أَنْتَ تَحَقَّقْتَنِي ﴿﴾ تو مرا نگره می‌داری. (تَحَقَّقْتَ+ن+ي)
 - أَعْطَانِي خُبْرًا ﴿﴾ به من یک نان داد. (أَعْطَى + ن + ي)
 ● هنگامی که دو حرف جرّ «مِنْ» و «عَنْ» نیز به ضمیر «ی» وصل شوند، نون وقایه میانشان می‌آید؛
 مثال: مِنْ + ي = مَنِّي / عَنْ + ي = عَنِّي
 ● گاهی بین حروف (إِنَّ، أَنْ، لَكِنَّ، لَيْتَ و لَعَلَّ) و ضمیر متکلم (ي) نون وقایه می‌آید. مثال: إِنِّي یا اِنْنِي

هر نونی، نون وقایه نیست:

۱) نونی که از حروف اصلی فعل باشد، آن نون، نون وقایه نیست.
 صوفي (صان)- لاتكوني (کان)- لا تحزني (حزن)- لا تضمني (ضمن)- احضني (حضر)- لا تشعني (شحن)- ادفني (دفن)- اُسكني (سكن)-
 عيني (عين)- بيئي (بين)- احسني (حسن)- تُعْني (غنى)
 ۲) وقتی فعل، فعل لازم باشد، اصلاً نون وقایه کاربرد ندارد.
 ۳) نون کنار اسم، نون وقایه نیست؛ چون بین اسم و «ی» نون وقایه نمی‌آید. عيني (عين + ي) - حُزني (حُزن + ي)

كه اخْتَرْتَنِي نَفْسَكَ (۳): تَرْجِمْ هَذِهِ الْجُمْلَ.

۱- ﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ﴾ ابراهیم: ۴۰ ﴿پروردگارا مرا برپادارنده نماز قرار بده. (اجْعَلْ+ن+ي)﴾
 ۲- إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي بِمُدَارَةِ النَّاسِ كَمَا أَمَرَنِي بِإِقَامَةِ الْفَرَائِضِ. ﴿رسول الله ﷺ﴾ براستی خداوند مرا به مدارا کردن با مردم فرمان داد، همانطور که مرا به برپائی واجبات دینی فرمان داده بود. (أَمَرَ+ن+ي)
 ۳- اَللّهُمَّ اجْعَلْنِي شُكُورًا وَ اجْعَلْنِي صَبُورًا وَ اجْعَلْنِي فِي عَيْنِي صَغِيرًا وَ فِي أَعْيُنِ النَّاسِ كَبِيرًا. ﴿رسول الله ﷺ﴾
 خدایا مرا بسیار سپاسگزار و بسیار شکوبا گردان و مرا در چشم (نظر) خودم کوچک و در چشمان (أنظار) مردم بزرگ گردان. (اجْعَلْ+ن+ي)

□ در گروه‌های سه نفره، شبیه گفت‌وگوی زیر را اجرا کنید.

جواز برگرد

(مَعَ مُشْرِفٍ ۱ خَدَمَاتِ الْفُنْدُقِ)

گفتگوهایی (با مدیر داخلی خدمات هتل)

◆ السَّائِحُ (گردشگر)	◆ مَسْئُولُ الْإِسْتِقْبَالِ (مسئول پذیرش)
عَفَاؤًا؛ مَنْ هُوَ مَسْئُولُ تَنْظِيفِ ۲ الْغُرْفِ وَ الْحِفَاطِ عَلَيْهَا؟ ببخشید، چه کسی مسئول تمیز کردن اتاق‌ها و نگهداری از آنهاست؟	السَّيِّدُ دِمَشْقِي مُشْرِفُ خَدَمَاتِ غُرْفِ الْفُنْدُقِ. مَا هِيَ الْمُسْكِلَةُ؟ آقای دمشقی مدیر داخلی خدمات اتاق‌های هتل است. مشکل چیست؟
لَيْسَتْ الْغُرْفُ نَظِيفَةً، وَ فِيهَا نَوَاقِصٌ. اتاق‌ها تمیز نیستند و کمبودهایی (کاستی‌هایی) در آنهاست.	أَعْتَذِرُ مِنْكَ؛ رَجَاءً، اسْتَخِرْ؛ سَأَتَّصِلُ ۳ بِالْمُشْرِفِ. از شما معذرت می‌خواهم، لطفاً استراحت کن با مدیر داخلی تماس خواهم گرفت.
مَسْئُولُ الْإِسْتِقْبَالِ يَتَّصِلُ بِالْمُشْرِفِ وَ يَأْتِي الْمُشْرِفُ مَعَ مُهَنْدِسِ الصِّيَانَةِ. مسئول پذیرش با مدیر داخلی تماس می‌گیرد و مدیر داخلی همراه مهندس تعمیرات می‌آید.	
مُشْرِفِ خَدَمَاتِ الْفُنْدُقِ (مدیر داخلی خدمات هتل)	السَّائِحُ (گردشگر)
مَا هِيَ الْمُسْكِلَةُ، يَا حَبِيبِي؟! دوست من، مشکل چیست؟!	لَيْسَتْ غُرْفَتِي وَ غُرْفُ زَمَلَائِي نَظِيفَةً، وَ فِيهَا نَوَاقِصٌ. اتاق من و اتاق‌های همکارانم تمیز نیستند، و در آنها کمبودهایی است.
سَيَأْتِي عُمَالُ التَّنْظِيفِ، وَ مَا الْمُسْكِلَاتُ الْآخَرَى ؟ کارگران نظافت (نظافتچیان) خواهند آمد، و مشکلات دیگر چیست؟	فِي الْغُرْفَةِ الْأُولَى سَرِيرٌ ۴ مَكْسُورٌ، درا اتاق اول تخت شکسته‌ای هست، وَ فِي الْغُرْفَةِ الثَّانِيَةِ شَرَشَفٌ ۵ نَاقِصٌ، و در اتاق دوم يك ملافه کم هست، وَ فِي الْغُرْفَةِ الثَّالِثَةِ الْمَكِّيْفُ لَا يَعْمَلُ. و دراتاق سوم کولر کار نمی‌کند.
نَعْتَذِرُ مِنْكُمْ. از شما عذرخواهی می‌کنم. سَنُصَلِّحُ ۶ كُلَّ شَيْءٍ بِسُرْعَةٍ؛ عَلَى عَيْنِي. همه چیز را با سرعت تعمیر خواهیم کرد؛ به روی چشم	تَسْلَمُ عَيْنُكَ ۷! چشمت بی‌بلا.

۴- سریر: تخت

۳- اتَّصَلَ: تماس می‌گیرم

۲- تَنْظِيفٌ: پاکیزگی

۱- مُشْرِفٌ: مدیر داخلی

۷- تَسْلَمُ عَيْنُكَ: چشمت سلامت باد

۶- نُصَلِّحُ: تعمیر می‌کنیم

۵- شَرَشَفٌ: ملافه

کتاب التمارین برگرد

● التمرین الأول: عین الجملة الصحيحة و غیر الصحيحة حسب الحقيقة و الواقع.

- ۱- عندما ينقطع تيار الكهرباء في الليل، يغرق كل مكان في الظلام. ✓
- هنگامی که در شب جریان برق قطع می شود ، همه جا در تاریکی فرو می رود. درست ✓
- ۲- الطاووس من الطيور المائية يعيش فوق جبال ثلجية.
- طاووس از پرندگان آبی است، که بر فراز کوه های برفی زندگی می کند. نادرست ✗
- ۳- الموسوعة معجم صغير جداً يجمع قليلاً من العلوم.
- دانشنامه، فرهنگ لغت بسیار کوچکی است که اندکی از دانش ها را در برمی گیرد. نادرست ✗
- ۴- الأنف عضو التنفس و الشم. (شم: بویایی)
- بینی عضو نفس کشیدن و بوئیدن است. درست ✓
- ۵- الخفاش طائر من اللبونات.
- خفاش پرنده ای از پستانداران است. درست ✓

التمرین الثاني: عین الكلمات المترادفة و المتضادة.

بَعَثَ	صِغَار	شَاطِئُ	أَرْسَلَ	بَكَى	كَبَار	أَقَلَّ	ضَوْء	بَعْدَ	سَاحِل
ضَحِكَ	ظَلَام	أَكْثَر	بَغْتَه	قَرَبَ	دَفَعَ	فَجْأَه	كَتَمَ	إِسْتَلَمَ	سَتَرَ

- بعث = أرسل (فرستاد)
- شاطئ = ساحل (ساحل)
- بَعَثَ = فَجْأَه (ناگهان)
- كَتَمَ = سَتَرَ (پوشاند)
- صغار ≠ كبار (کودکان ≠ بزرگان)
- بَكَى ≠ ضَحِكَ (گریه کرد ≠ خندید)
- أَقَلَّ ≠ أَكْثَر (کمتر ≠ بیشتر)
- ضَوْء ≠ ظَلَام (روشنایی ≠ تاریکی)
- بَعْدَ ≠ قَرَبَ (دور شد ≠ نزدیک شد)
- دَفَعَ ≠ إِسْتَلَمَ (پرداخت ≠ دریافت)

التمرین الثالث: ترجم الآيات و الحديثين، ثم ضع خطاً تحت الجار و المجرور و اذكر علامة الجرّ.

- ۱- ﴿وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ﴾ الأنبياء: ۸۶
- و آنها را در رحمت خود داخل کردیم، چون آنها از درستکاران بودند. ﴿رَحْمَةً﴾ مجرور به کسره/ الصَّالِحِينَ: مجرور به یاء
- ۲- ﴿وَأَدْخَلَنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ﴾ التمل: ۱۹
- با رحمت مرا در [صف] بندگان درستکارت داخل کن. ﴿رَحْمَةً﴾ و عِبَادِ: مجرور به کسره
- ۳- ﴿وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ آل عمران: ۱۴۷
- ما را بر قوم کافر یاری کن. (پیروز گردان) ﴿الْقَوْمِ﴾ مجرور به کسره

۴- ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ...﴾ الروم: ۲۰

و از نشانه‌های او این است که شما را از خاک آفرید؛ ﴿آيَاتِ، تُرَابٍ﴾: مجرور به کسره

۵- أَدَبُ الْمَرْءِ خَيْرٌ مِنْ ذَهَبِهِ. رسول الله ﷺ

ادب انسان از طلایش بهتر است. (ادب مرد به ز ثروت اوست. سنایی) ﴿ذَهَبٍ﴾: مجرور به کسره

۶- الْعِطْرُ مِنَ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ. الإمام الصادق عليه السلام

عطر زدن از سنت‌های پیامبران است. ﴿سُنَنِ﴾: مجرور به کسره

الْتَّمِرُ الْرَّابِعُ: تَرْجِمَ كَلِمَاتِ الْجَدُولِ الْمُتَقَاطِعِ، ثُمَّ اكْتَبَ رَمَزَهُ. «كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ»

يَبْلُغْنَ / صِغَارَ / ذَاكِرَةَ / عَفَا / بَكَى / مُنْقِذَ / مَرَقَ / أَوْصَلَ / صَفَرُوا / غَنِيْتُمْ / سَمِعَ / طُيُورَ / حَادَّةَ /

دَوْرَ / لَبَوْنَةَ / كَذَلِكَ / جَمَارِكُ / زُيُوتَ / سَمَيْنَا / ظَاهِرَةَ / أَمْطَرَ / حَمِيمَ / ثُلُوجَ / سِوَارَ / رَائِعَ

رمز ↓

ص	غ	ا	ر
ك	ذ	ل	ك
ح	ا	د	ة
ظ	ا	ه	ر
ص	ف	ر	و
	ز	ی	و
	د	و	ر
	س	م	ع
	ر	ا	ئ
	م	ن	ق
س	م	ی	ن
	س	و	ا
	ح	م	ی
	ث	ل	و
ذ	ا	ك	ر
ل	ب	و	ن
	ط	ی	و
	أ	و	ص

(۱)	کوچک‌ها
(۲)	این طور
(۳)	تیز
(۴)	پدیده
(۵)	سوت زدند
(۶)	روغن‌ها
(۷)	نقش
(۸)	شنوایی
(۹)	جالب
(۱۰)	نجات دهنده
(۱۱)	نامیدیم
(۱۲)	دستبند
(۱۳)	گرم و صمیمی
(۱۴)	برف‌ها
(۱۵)	حافظه
(۱۶)	پستاندار
(۱۷)	پرنده‌گان
(۱۸)	رسانید

ا	م	ط	ر
	ع	ف	ا
ی	ب	ل	غ
غ	ن	ی	ت
	ب	ک	ی

باران بارید	(۱۹)
بخشید	(۲۰)
می‌رسند	(۲۱)
آواز خواندید	(۲۲)
گریه کرد	(۲۳)

رمز جدول : قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

🔒 اَلْذَّهْرُ يَوْمَانِ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ (روزگار دو روز است: روزی به سود تو و روزی به زیان تو)

الْتَّمَرَيْنِ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ أَعْرِبِ الْكَلِمَاتِ الْمَلَوْنَةَ.

۱- ذِكْرُ اللَّهِ شِفَاءُ الْقُلُوبِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ترجمه: یاد خدا شفای دل‌هاست.

- ذِكْرُ: مبتدا و مرفوع علامتش ضمه / شِفَاءُ: خبر و مرفوع علامتش ضمه

۲- آفَةُ الْعِلْمِ النِّسْيَانُ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ترجمه: آفت علم فراموشی است.

- آفَةُ: مبتدا و مرفوع علامتش ضمه / النِّسْيَانُ: خبر و مرفوع علامتش ضمه

۳- الْجَلِيسُ الصَّالِحُ خَيْرٌ مِنَ الْوَحْدَةِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ترجمه: همنشین نیک بهتر از تنهایی است.

- الْجَلِيسُ: مبتدا و مرفوع علامتش ضمه / الْوَحْدَةُ: مجرور به حرف جر علامتش کسره

۴- الْوَحْدَةُ خَيْرٌ مِنَ جَلِيسِ السَّوِّءِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ترجمه: تنهایی بهتر از همنشین بد است.

- خَيْرٌ: خبر و مرفوع علامتش ضمه / جَلِيسِ: مجرور به حرف جر علامتش کسره

۵- لِسَانُ الْمُقَصِّرِ قَصِيرٌ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

ترجمه: زبانِ مقصّر، کوتاه است.

- الْمُقَصِّرِ: مضاف الیه و مجرور علامتش کسره

الْتَّمَرَيْنِ السَّادِسُ: تَرْجِمِ الْآيَةَ وَ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ أَعْرِبِ الْكَلِمَاتِ الْمَلَوْنَةَ.

۱- هُوَ يَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ۖ النَّبِيُّ ﷺ

و کافر می‌گوید: ای کاش من خاک بودم.

- الْكَافِرُ: فاعل و مرفوع علامتش ضمه

۲- مُجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

همنشینی با دانشمندان عبادت است.

- مُجَالَسَةُ: مبتدا و مرفوع علامتش ضمه / عِبَادَةٌ: خبر و مرفوع علامتش ضمه

۳ - حُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ. رسول الله ﷺ

پرسش خوب نیمی از دانش است.

- حُسْنُ: مبتدا و مرفوع علامتش ضمه / نِصْفُ: خبر و مرفوع علامتش ضمه

۴ - الْعَالِمُ بِالْعَمَلِ كَالشَّجَرِ بِالْأَثَرِ. رسول الله ﷺ

عالم بی عمل مانند درخت بی ثمر است.

- الْعَالِمُ: مبتدا و مرفوع علامتش ضمه / الشَّجَرِ: مجرور به حرف جر به شکل کسره- کالشجر: خبر (جار و مجرور)

۵- إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ: صَدَقَةٌ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ. رسول الله ﷺ

هرگاه انسان بمیرد عملش قطع می شود بجز سه کار:

صدقۀ جاریه، یا علمی که از آن بهره مند می شود، یا فرزند صالحی که برایش دعای می کند.

- الْإِنْسَانُ: فاعل و مرفوع علامتش ضمه / عَمَلُ: فاعل و مرفوع علامتش ضمه / ثَلَاثُ: مجرور به حرف جر به شکل کسره

الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

برگرد

إِبْحَثْ عَنْ آيَاتٍ أَوْ أَحَادِيثٍ أَوْ أَمْثَالٍ لَهَا مُعَادِلٌ فِي الْأَدَبِ الْفَارِسِيِّ، كَالْأَمْثَلَةِ الثَّلَاثَةِ.

﴿وَمَا تَقْدُمُوا لَأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ﴾ الْبَقَرَةُ: ۱۱۰

برگ عیشی به گور خویش فرست کس نیارد ز پس، تو پیش فرست (سعدی شیرازی)

﴿وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ﴾ الشُّورَى: ۴۰

بلی صامت سزای جنگ، جنگ است گلوخ انداز را پاداش سنگ است (صامت بروجردی)

﴿فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾ آلِ عِمْرَانَ: ۱۵۹

گفت پیغمبر به آواز بلند با توکل زانوی اشتر ببند (مولوی)

أَيُّهَا الزُّمَلَاءُ؛

إِلَى الْلِقَاءِ،

نَنْتَظِرُكُمْ فِي الصَّفِّ الْحَادِي عَشَرَ؛

حَفِظَكُمْ اللَّهُ؛

فِي أَمَانِ اللَّهِ؛

مَعَ السَّلَامَةِ.

التماس دعا:

منصوره خوشخو